

ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ, Δ. Φ.
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ
ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΕΞΑΤΕΙΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ
ΛΟΙΠΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ
ΟΔΟΣ ΦΙΛΟΘΕΑΣ & ΝΙΚΟΛΗΜΟΥ
(Παρά τὸ Μητροπολιτικὸν Μέγαρον)

19251007

ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ, Δ. Φ.
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ
ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΕΥΓΓΡΑΦΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΕΞΑΤΕΙΩΝ
ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ
ΛΟΙΠΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ
ΟΔΟΣ ΦΙΛΟΘΕΑΣ & ΝΙΚΟΛΗΜΟΥ
(Παρά τὸ Μητροπολιτικὸν Μέγαρον)

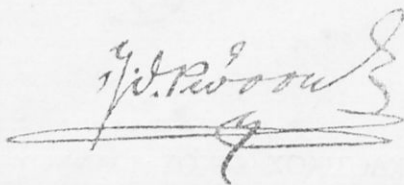
Κατιδόντες ὡς ἐκ τῆς μακρᾶς ἡμῶν πείρας τὰς σοβαρὰς δυσχερείας, τὰς ὁποίας συναντῶσι περὶ τὴν μελέτην τόσον τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων ποιητῶν, ὅσον καὶ τῶν πεζῶν τοιοῦτων, οἱ φοιτῶντες ἐν τοῖς σχολείοις τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως, ἔγνωμεν νὰ ὑποβοηθήσωμεν τὸ ἔργον αὐτῶν ἐκδίδοντες Σχολικὰς Μεταφράσεις, διὰ τῶν ὁποίων οὐ μόνον παρέχεται ἡ τελεία τῶν λέξεων καὶ τῶν φράσεων ἀνταπόδοσις διὰ τῶν τῆς ὁμιλουμένης, ἀλλὰ καὶ ἄπικτος καθίσταται ἢ καθ' ὅλου διείσδυσις εἰς τὸ πνεῦμα τῶν ἔργων τῶν ἀρχαίων τῶν ἐν τῇ οἰκείᾳ Γραμματεῖᾳ ἀσχοληθέντων διὰ τῶν ἐν ἀγκύλαις παρεπιθεμένων παρ' ἡμῶν νοημάτων, ἅτινα συμπληροῦσι τὰ ὑφιστάμενα κενὰ τὰ χαλαροῦντα τὴν ψυχικὴν διάθεσιν καὶ φυγαδεύοντα τὴν προθυμίαν πρὸς ἐπίμονον μελέτην τῶν ἀθανάτων ποιητῶν καὶ συγγραφέων τῆς προγονικῆς ἡμῶν εὐκλείας. Τὰ ἀγαθὰ τῶν τοιοῦτων σχολικῶν ἡμῶν μεταφράσεων περιτιθεῖ νὰ ἐξάρωμεν, διότι οἱ ποιούμενοι χρῆσιν τούτων μαθηταὶ θέλουσιν ἀμεσώτατα κατανοῆσαι τὴν ὠφέλειαν καὶ τὴν προκύπτουσαν μεγίστην φειδῶ τοῦ πολυτίμου χρόνου, ὅστις οὕτω θέλει εἶσθαι ἐπαρκῆς διὰ τὰς λοιπὰς, πολυσχιδεῖς αὐτῶν σχολικὰς ἐργασίας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25ῃ Φεβρουαρίου 1925

ΙΩΑΝΝΗΣ Θ. ΡΩΣΣΗΣ δ. φ.

Γυμνασιάρχης

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα φέρουσι τὴν κάτωθι ὑπογραφήν

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΕΥΓΓΡΑΦΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ Β΄.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΤΟΣ ΤΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΠΛΑΤΑΪΚΑ

Ι. Ἐπίθεσις τῶν Θηβαίων κατὰ τῶν Πλαταιῶν
(Κεφ. 1—6).

ΚΕΦ. 1. Ἐναρξίς τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου.—Χρονολογική προσδιορισμοὶ ὑπὸ τοῦ Ἱστορικοῦ.

Ἄπο τοῦ ἐξῆς δὲ συμβάντος (ἦτοι ἀπὸ τῆς αἰφνιδίας εἰσβολῆς τῶν Θηβαίων εἰς τὰς Πλαταιάς) (=ἐνθένδε δὲ ἤρχισεν (: ἄρχεται=ἤρξατο) τέλος (=ἤδη) [ἐν ἔτει 431 π.Χ.] ὁ πόλεμος τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Πελοποννησίων καὶ τῶν συμμάχων ἑκατέρων ἐν τῷ ὁποίῳ [πολέμῳ] (=ἐν ᾧ) οὔτε εἶχον πλέον ἐπιμειξίαν (: ἐπικοινωνίαν) πρὸς ἀλλήλους ἄνευ κήρυκος καὶ ἀφοῦ περιῆλθον εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν (=καταστάντες τε [ἐς πόλεμον]), συνεχῶς ἐπολέμουν (: εἶχον ἀδιάκοπον πόλεμον), ἔχει δὲ γραφῆ [ὁ πόλεμος οὗτος ὑπ' ἐμοῦ] κατὰ σειρὰν (=ἐξῆς)', ὅπως διεξήγετο ἑκάστη [πολεμικὴ] ἐπιχείρησις κατὰ τὸ θέρος (δηλ. κατὰ τὴν θεορμὴν ἐποχὴν τοῦ ἔτους: τὸ ἔαρ, θέρος, καὶ φθινόπωρον) καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα.

1. Ὡς γνωστὸν εἰς τὸ Α' βιβλίῳ τοῦ συγγράμματός του ὁ Θουκυδίδης περιλαμβάνει τὰ αἷτια καὶ τὰς ἀφορμὰς τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου.

ΚΕΦ. 2. Αἰφνιδιαστική εἴσοδος 300 Θηβαίων εἰς Πλάταιας. — Αὐθάρδης προκήρυξις αὐτῶν.

(1) Δέκα τέσσαρα μὲν *δηλαδὴ* (= γὰρ) ἔτη διετηρήθησαν αἱ *τριακονταετιεῖς συνθῆκαι* (: ἢ τριακονταετῆς εἰρήνη), αἵτινες *ἐγένοντο* (: συνωμολογήθησαν) μετὰ τὴν ἄλλωσιν τῆς Εὐβοίας [τῷ 445 μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων]· κατὰ δὲ τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος, ὅτε ἡ Χερσὶς ἐν Ἄργει ἦτο τότε ἱέρεια [τῆς Ἥρας ἐν τῷ Ἡραίῳ] *ἐπὶ τεσσαράκοντα ὀκτῶ ἔτη* (= πενήκοντα δυοῖν δέοντα) καὶ ὅτε ὁ Αἰνησίαις [ἦτο πρῶτος ἢ ἐπώνυμος] ἔφορος ἐν τῇ Σπάρτῃ, καὶ ὅτε ὁ Πυθόδωρος ἔμελλε νὰ εἶναι [ἐπώνυμος] ἄρχων ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τέσσαρας μῆνας ἀκόμη [μέχρι τῆς καταθέσεως τῆς ἀρχῆς], τὸν ἕκτον μῆνα μετὰ τὴν ἐν Ποιδαίᾳ μάχην ¹, *καὶ συγχρόνως μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος* (= καὶ ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ) ἄνδρες ἐκ τῶν Θηβαίων ὀλίγον περισσότεροι τῶν τριακοσίων — ἦσαν δὲ ἀρχηγοὶ αὐτῶν καὶ ὁ Πυθαῖος ὁ υἱὸς τοῦ Φυλείδου καὶ ὁ Διέμπορος ὁ υἱὸς τοῦ Ὀνητορίδου, οἵτινες ἦσαν Βοιωτῆται (ἦτοι ἐκ τῶν ἕνδεκα τῶν ἐχόντων τὴν διεύθυνσιν τῶν πολιτικῶν καὶ πολεμικῶν υποθέσεων τῆς Βοιωτικῆς ὀμοσπονδίας) — εἰσῆλθον ἕνοπλοι περὶ τὴν ὄραν τοῦ πρώτου ὕπνου εἰς τὴν Πλάταιαν τῆς Βοιωτίας, (2) ἦας ἦτο σύμμαχος τῶν Ἀθηναίων. Προσεκάλεσαν δὲ [αὐτοὺς] καὶ ἠνοίξαν τὰς πύλας ἄνδρες ἐκ τῶν Πλαταιῶν, δηλ. ὁ Ναυκλείδης καὶ οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ, διότι οὗτοι ἐπεθύμουν *πρὸς ἀπόκησιν προσωπικῆς δυνάμεως* (= ἰδίας ἕνεκα δυνάμεως) καὶ ἄνδρας ἐκ τῶν συμπολιτῶν τῶν, τοὺς εἰς αὐτοὺς ἀντιπάλους, νὰ φονεύσῃσι, καὶ τὴν πόλιν μὲ τοὺς Θηβαίους νὰ ἐνώσῃσι. (3) Ἐνήργησαν δὲ ταῦτα διὰ τοῦ Εὐρυμάχου τοῦ υἱοῦ τοῦ Λεοντιάδου, ὅστις ἦτο ἀνὴρ ἐκ τῶν Θηβαίων ἔχων μεγίστην ἐπιρροήν. Διότι οἱ Θηβαῖοι, ἐπειδὴ προσείδον ὅτι θὰ γίνῃ ὁ πόλεμος, ἤθελον νὰ προκαταλάβῃσι τὴν Πλάταιαν, ἥτις διέκειτο πάντοτε ἐχθρικῶς πρὸς αὐτοὺς, [νὰ καταλάβῃσι, λέγω, ταύτην], ὅτε

1. Τοιοῦτοτρόπος προσδιορίζοντο χρονικῶς τὰ διάφορα γεγονότα εἰς τὰς διαφόρους πόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ αὐτὴν τὴν συνθήκην ἠκολούθησεν καὶ ὁ Θεουκλείδης.

ἄκόμη ἦτο εἰρήνη καὶ ὁ πόλεμος δὲν ἦτο ἀκόμη φανερός. Διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν (=ἡ) καὶ εὐκολώτερον εἰσῆλθον (=εἰς ἐλθόντες) χωρὶς νὰ ἐννοηθῶσι (: λάθρα=ἔλαθον), διότι πρὸ (4) τῆς πόλεως δὲν εἶχε τοποθετηθῆ φρουρά. Ἄφοῦ δὲ παρατάχθησαν ἔνοπλοι (=θέμενοι δὲ τὰ ὄπλα) εἰς τὴν ἀγοράν, εἰ μὲν τοὺς προσκαλέσαντας αὐτοὺς (=τοῖς μὲν ἐπαγομένοις=ἐπαγαγομένοις) [δηλ. εἰς τὸν Ναυκλείδην καὶ τοὺς ὀπιδούς αὐτοῦ] δὲν ἐπέθοντο, ὥστε εὐθύς νὰ κάμωσιν ἀρχὴν τοῦ ἔργου (δηλ. τοῦ φόνου τῶν δημοκρατικῶν) καὶ νὰ εἰσορμήσωσιν εἰς τὰς οἰκίας τῶν ἐχθρῶν, ἦσαν δὲ τῆς γνώμης (: ἔκρινον δὲ καλὸν=γνώμην δὲ ἐποιούντο) νὰ κάμωσι χρῆσιν φιλικῶν προτάσεων διὰ τοῦ κήρυκος καὶ νὰ ἐλύσωσι τὴν πόλιν εἰς συμβιβασμὸν μᾶλλον καὶ φιλίαν [παρὰ νὰ προσβάλωσιν αὐτὴν]—καὶ μεγαλοφώνως εἶπεν (=ἀνεῖπει) ὁ κήρυξ, ἐάν τις [ἐκ τῶν Πλαταιέων] θέλῃ τὰ εἶναι σύμμαχος [πρὸς αὐτοὺς] συμφώνως πρὸς τοὺς πατέρας θεσμοὺς ὅλων ὁμοῦ τῶν Βοιωτῶν [καθ' οὓς δηλ. οἱ Θηβαῖοι ἦσαν ἡγεμόνες τῶν Βοιωτῶν] νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ παρατάττηται (=τίθεσθαι τὰ ὄπλα) πλησίον των—διότι ἐνόμιζον ὅτι κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον εὐκόλως ἢ πόλις θὰ προσχωρήσῃ (: οἱ πολῖται θὰ προσέλθωσι) πρὸς αὐτοὺς.

ΚΕΦ. 3. Ἐκ πλάνης τάσις πρὸς συμβιβασμὸν Πλαταιέων μὲ τοὺς εἰσελθόντας Θηβαίους.—Ἀντίληψις πραγματικότητος καὶ ἀπόφραξις ἀποκρούσεως ἐν καιρῷ ἔτι νυκτός.

(1) Οἱ δὲ Πλαταιεῖς, οἵτε ἐνόησαν ὅτι οἱ Θηβαῖοι ἦσαν ἐντὸς [τῆς πόλεως] καὶ οἱ αἰφνιδίως εἶχε καταληφθῆ ἡ πόλις, ἐπειδὴ ὑπερβολικὰ ἐφοβήθησαν καὶ ἐπειδὴ ἐνόμισαν ὅτι εἶχον εἰσελθεῖ πολὺ περισσότεροι [παρ' ὅσον πράγματι ἦσαν]—διότι δὲν διέκρινον [αὐτοὺς] κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα (: ἐν τῷ σκοτεινῇ τῆς νυκτός ἐκείνης) (=ἐν τῇ νυκτὶ)—ἦλθον εἰς συνεννόησιν (: συγκατετέθησαν εἰς συμβιβασμὸν=πρὸς σύμβασιν ἐχώρησαν) καὶ παραδεχθέντες τὰς προτάσεις (=τοὺς λόγους) [τὰς ὑπὸ τοῦ κήρυκος προταθείσας] ἠούχαζον καὶ διὰ ἄλλους λόγους (=ἄλλως τε) καὶ διότι πρὸς οὐδένα οὐδεμίαν ἐχθρικὴν

πραῖξιν ἐπραττον (ἢ : διότι πρὸς πάντας καὶ κατὰ πάντα ἤθελον νὰ τηρήσωσι τὰς προτέρας αὐτῶν σχέσεις=ἐπειδὴ...ἐνεωτέρειζον).
(2) Ἐνῶ δὲ διεπραγματεύοντο τρόπον τινὰ ταῦτα, κατενόησαν ὅτι δὲν ἦσαν πολλοὶ οἱ Θεβαῖοι, καὶ ἐνόμισαν ὅτι ἐὰν ἤθελον ἐπιτεθῆ κατ' αὐτῶν, εὐκόλως θὰ τοὺς νικήσωσι· διότι εἰς τὸν λαὸν τῶν Πλαταιέων δὲν ὑπῆρχεν ἡ θέλησις νὰ ἀποστατήσωσιν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων (ἢ : διότι ὁ λαὸς τῶν Πλ. δὲν ἤθελε νὰ ἀπο-
(3) χωρισθῆ ἀπὸ τῶν Ἀθ.). Ἐκριναν λοιπὸν καλὸν ὅτι *ἐπρεπε νὰ ἐπιτεθῶσιν* (=ἐπιχειρητέα εἶναι) [κατ' αὐτῶν] *καὶ συνηθροίζοντο* (: συνεκεντροῦντο) ἀναμεταξύ των διατρυπῶντες τοὺς κοινούς [τῶν οἰκιῶν] τοίχους (δηλ. τοὺς μεσοτοίχους), ἵνα μὴ διὰ τῶν ὁδῶν πορευόμενοι γίνωνται φανεροὶ [ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν], καὶ ἁμάξας ἄνευ ὑποζυγίων ἐτοποθέτουσιν εἰς τὰς ὁδοὺς, ἵνα *τοῦτο* (δηλ. τὸ ἐν τοῖς ὁδοῖς καθιστάναι ἁμάξας) *χρησιμεύη* ἀντὶ τείχους, καὶ τὰς ἄλλας προετοιμασίας *ἔκαμνον, ὅπως* (=ἢ) ἕκαστον ἐφαίνετο [εἰς αὐτοὺς] ὅτι θὰ εἶναι ὠφέλιμον πρὸς τὰς παρούσας
(4) περιστάσεις. Ἀφοῦ δὲ [πάντω] ἠτοιμίσθησαν *κατὰ τὸ δυνατόν* (=ὡς ἐκ τῶν δυνατῶν), *παραφυλάξαντες* (: καιροφυλακῆσαντες=φυλάξαντες) τὸν χρόνον, ὅτε ἀκόμη ἦτο νύξ *καὶ μάλιστα ὄρθρος βαθῆς* (=καὶ αὐτὸ τὸ περίορθρον), *ἤρχισαν ἰὰ προχωρῶσιν* (=ἐχώρουν) ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐναντίον αὐτῶν, ἵνα μὴ ἐν τῷ φωτὶ τῆς ἡμέρας *ἐπιτίθενται* (=προσφέρωνται) κατ' αὐτῶν (τῶν Θεβαίων δηλ.), *ὅτε θὰ ἦσαν οὕτοι θαρραλεώτεροι* (=θαρραλεωτέροις οὔσι) καὶ [ἵνα μὴ οἱ Θεβαῖοι] εὐρίσκωνται ἐν ὁμοίᾳ θέσει πρὸς αὐτούς, ἀλλ' ἵνα κατὰ τὴν νύκτα *ἔχοντες περισσότερον φόβον* (=φοβερώτεροι ὄντες) *εἶναι κατώτεροι* (=ἥσσους ὄσι) αὐτῶν (τῶν Πλαταιέων) ἐνεκα τῆς ἐμπειρίας αὐτῶν (δηλ. τῶν Πλαταιέων) ὡς πρὸς τὰς διαφόρους θέσεις τῆς πόλεως. *Ὅθεν* (=τε) προσέβαλον εὐθύς [τοὺς Θεβαίους (=τοῖς Θεβ.)] καὶ *ταχέως* (=κατὰ τάχος) *ἤλθον εἰς χεῖρας* (: συνεπλέκοντο).

ΚΕΦ. 4. Ἐπίθεσις Πλαταιέων κατὰ τῶν εἰσελθόντων Ἐθηβαίων.—
 Ἀποκλεισμός αὐτῶν ἐντὸς τῆς πόλεως. — Ἀποδεικτικισμός
 αὐτῶν. — Παράδοσις ἐλαχίστων ἀπομεινάντων.

(1) Οὗτοι δὲ (δηλ. οἱ Ἐθηβαῖοι), ὅτε ἐνόησαν ὅτι εἶχον ἀπατηθῆ [ὑπὸ τῶν Πλαταιέων] καὶ *συνεπυκνοῦντο πρὸς ἀλλήλους* (: συνεσωματοῦντο μεταξύ των=ξυνεστρέφοντό τε ἐν σφίσι αὐτοῖς) καὶ προσεπάθον νὰ ἀποκρούσωσι τὰς ἐπιθέσεις *ἐκεῖ ὅπου* (=ἧ) ἐκάστοτε [οἱ Πλαταιεῖς] ἐπετίθεντο. Καὶ δις (2) μὲν ἦ τοὶς ἀπέκρουσαν (τοὺς Πλαταιεῖς), *ἔπειτα ὁμως* (=ἔπειτα=ἔπειτα δέ), ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ (οἱ Πλαταιεῖς) μὲ πολὺν θόρυβον τοὺς *προσέβαλον* (: ἐπετέθησαν) καὶ ἐπειδὴ καὶ αἱ γυναῖκες καὶ οἱ δοῦλοι αὐτῶν συγχρόνως ἀπὸ τῶν οἰκιῶν καὶ *ἐκραύγαζον καὶ ὠλύλυζον* (=κραυγῆ τε καὶ ὀλολυγῆ χρωμένων) καὶ ἐκτύπων αὐτοὺς μὲ λίθους καὶ μὲ κεράμους, καὶ ἐπειδὴ συγχρόνως ἔπεσε ἄγρια βροχὴ κατὰ τὴν *διάρκειαν τῆς νυκτός* (=διὰ νυκτός), κατελήφθησαν ὑπὸ φόβου καί, ἀφοῦ *ἐτράπησαν εἰς φυγὴν* (=τραπόμενοι) ἔφυγον διὰ μέσου τῆς πόλεως, οἱ μὲν περισσότεροι [ἔξ αὐτῶν] *μὴ γνωρίζοντες τὰς διόδους* (=ἄπειροι ὄντες τῶν διόδων), [δι' ὧν ἔπρεπε φεύγοντες νὰ σωθῶσι] ἐν μέσῳ τοῦ σκότους καὶ τοῦ πηλοῦ [βαδίζοντες καὶ ἀποροῦντες] *ποῦ* (=ἧ) πρέπει νὰ σωθῶσι—διότι *τὰ γινόμενα* (δηλ. ἡ ἐπίθεσις) συνέβαινον κατὰ τὸ τέλος τοῦ μηνός ὅτε [ἔφθινεν ἡ σελήνη καὶ ὡς τούτου δὲ ὑπῆρχε σεληγαῖον φῶς], *ἐνῶ οἱ καταδιώκοντες ἦσαν ἔμπειροι* [γνώστια] (=ἐμπείρους ἔχοντες τοὺς διώκοντας=ἐμπείρων τῶν διωκόντων ὄντων) [τῶν μερῶν τῆς πόλεως], ὥστε ἐφρονεῦοντο πολλοὶ [ἐκ τούτων]. *Προσέτι δὲ* (=τε) κάποιος ἐκ τῶν Πλαταιέων ἐκλείσει *τὴν πύλην* (=τὰς πύλας), διὰ τῆς ὁποίας εἰσῆλθον [οἱ Ἐθηβαῖοι], καὶ ἦ τις μόνη ἦτο ἀνοικτή, μεταχειρισθεὶς *τὸ κάτω ἄκρον* (=στυρακίῳ τοῦ ἀκοντίου), τὸ ὁποῖον ἐνέβαλεν εἰς τὸν *μοχλὸν* [σύρτην] ἀντὶ βαλάνου, ὥστε *μηδὲ εἰς τοῦτο τὸ μέρος* (=μηδὲ ταῦτη) νὰ ὑπάρχη (4) πλέον ἔξοδος. Καὶ *ἐνῶ ἔφευγον καταδιωκόμενοι* (=διωκόμενοι) ἀνὰ τὴν πόλιν, ἄλλοι μὲν τινες ἔξ αὐτῶν ἀναβάντες ἐπάνω εἰς τὸ τεῖχος ἔρριψαν [ἀπὸ τοὺς τεῖχους] ἑαυτοὺς εἰς τὰ ἔξω καὶ ἐφρονεῦθησαν οἱ περισσότεροι, *ἄλλοι δὲ φθάσαντες*

ἀπαρατήρητοι εἰς ὃ μέρος ὑπῆρχε πύλη ἀφύλακτος (=οἱ δὲ κατὰ πύλας ἐρήμους λαθόντες), καί, ἀφοῦ γυνή τις ἔδωκεν [εἰς αὐτοὺς] πέλεκυν, θραύσαντες τὸν μοχλόν, ἐξῆλθον ὀλίγοι—διότι ταχῶς [οἱ Πλαταιεῖς] ἐνόησαν τούτους [ἐκ τοῦ κρότου πιθανῶς τοῦ θραυομένου μοχλοῦ]—ἄλλοι δὲ εἰς ἄλλα μέρη (=ἄλλη) τῆς (5) πόλεως *σποραδικῶς* (=σποράδην) ἐφρονεούοντο [ὑπὸ τῶν Πλαταιέων]. Τὸ δὲ πλεῖστον μέρος αὐτῶν καὶ μάλιστα ὅσον ἦτο *συσσωματωμένον* (=ξυνεστραμμένον) ἐμπίπτουσιν εἰς οἶκημα μέγα, τὸ ὁποῖον ἀνῆκεν εἰς τὸ τεῖχος, καὶ αἱ πλησίον [τοῦ τείχους] θύραι αὐτοῦ [τοῦ οἰκήματος] ἦσαν κατὰ τύχην ἀνοικταί, διότι ἐνόμιζον ὅτι αἱ θύραι τοῦ οἰκήματος ἦσαν πύλαι [τοῦ τείχους] καὶ [ὅτι ὑπῆρχε] *κατ' εὐθείαν* (=ἄντικρυς) δίοδος πρὸς (6) τὰ ἔξω. Βλέποντες δὲ οἱ Πλαταιεῖς, *ὅτι αὐτοὶ εἶχον ἀποκλεισθῆ* (=αὐτοὺς ἀπειλημένους=περιειργμένους=ἀποκεκλεισμένους· ἀπολαμβάνω ομαι) [ἐκεῖ], ἐσκέπτοντο ἢ ἂν (=εἴτε) ἔπρεπε νὰ κατακαύσωσιν αὐτούς, ὅπως εὐρίσκονται, ἀφοῦ πυρπολήσωσι τὸ οἶκημα, ἢ ἂν (=εἴτε) *ἔπρεπε κατ' ἄλλον τρόπον νὰ προσενεχθῶσι πρὸς αὐτοὺς* (: ἢ ἄλλως πως νὰ τοὺς μετα(7) *χειρισθῶσιν*=εἴτε τι ἄλλο χρήσωνται). Τέλος δὲ καὶ οὗτοι καὶ ὅσοι ἄλλοι ἐκ τῶν Θηβαίων *ἐσφῶζοντο* (=περιῆσαν) πλανώμενοι ἀνὰ τὴν πόλιν *συνεβιβάσθησαν* (: συνεθηκολόγησαν) μετὰ τοὺς Πλαταιεῖς νὰ παραδώσωσι τὰ ὅπλα καὶ ἑαυτούς, *ἵνα* (: ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ) τοὺς μεταχειρισθῶσιν, ὅπως ἂν [ἐκεῖνοι] θέλωσι. *Τοιαύτην μὲν λοιπὸν τύχην εἶχον ὑποστῆ* (=οὕτω μὲν δὴ ἐπεπράγεσαν) οἱ εἰς τὴν Πλάταιαν εἰσελθόντες Θηβαῖοι.

ΚΕΦ. 5. "Αφίξις καὶ ἄλλου Θηβαϊκοῦ στρατοῦ μετὰ τὴν σφαγὴν καὶ τὴν σύλληψιν τῶν εἰσελθόντων.—Σκέψεις Θηβαίων πρὸς σύλληψιν τῶν ἐν ἀγροῖς Πλαταιέων.—Τέλος, συνθηκολόγησις μετὰ Πλαταιεῖς καὶ ἀποχώρησις των.

Οἱ δὲ ἄλλοι Θηβαῖοι, οἵτινες ἔπρεπε [κατὰ τὴν γενομένην συμφωνίαν] νὰ ἔλθωσι *πανστρατιᾶ* (ἢ: μεθ' ὅλου τοῦ στρατεύματος), ἐν ὅσῳ ἀκόμη ἦτο νύξ, *ἂν ἴσως* (ἢ: εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν) τὰ πράγματα δὲν ἤθελαν ἀποβῆ ἐπιτυχῶς εἰς τοὺς Θηβαίους, οἵτινες εἶχον εἰσελθεῖ [εἰς τὰς Πλαταιάς], ἐπειδὴ *προσέτι* (πλὴν δηλ. τῆς προσυνηνοήσεως=ἄμα) κατὰ τὴν

πορείαν (: κατὰ τὸ ὄδευεῖν· ἢ : ἐν ᾧ ὄδευον = καθ' ὁδόν) ἀνεκα-
νώθη εἰς αὐτοὺς ἢ ἀγγελία περὶ ἐκείνων τὰ ὁποῖα εἶχον συμβῆ
(ὅτι δηλ. οἱ Πλαταιεῖς προσέβαλον τοὺς εἰσελθόντας Θηβαίους),
(2) ἐπετάχνον τὴν πορείαν των (= ἐπεβοήθουν). Ἀπέχει δὲ
ἢ Πλάταια τῶν Θηβῶν ἑβδομήκοντα [ἀρχαῖα] στάδια (ἦτοι
 $184\ 95 \times 70 = \text{χιλιομέτρα περίπου } 13$, ἦτοι $13 \times 12 = 2\frac{1}{2}$
ῶρας) καὶ ἢ ἐπισυμβᾶσι κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην (= τῆς νυ-
κτός) βροχὴ συνετέλεσεν (: ἐγένετο αἰτία = ἐποίησε), ὥστε αὐτοὶ
νὰ ἔλθωσι βραδύτερον· διότι τὸ ῥεῦμα τοῦ Ἀσωποῦ ποταμοῦ
(3) εἶχεν ἐσογκωθῆ καὶ δὲν ἦτο εὐκόλως διαβατόν. Ἐπειδὴ λοι-
πὸν (= τε) ἐπορεύοντο ὑπὸ ῥαγδαίαν βροχὴν (κυρίως = ἐν καιρῷ
ῥαγδαίως βροχῆς = ἐν ὑετῷ) καὶ τὸν ποταμὸν μετὰ κόπου (= μό-
λις = μόγις) διέβησαν, ἔφθασαν βραδύτερον [τοῦ προσήκοντος
χρόνου] (= ὕστερον), ὅτε πλέον ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἄλλοι μὲν εἶχον
(4) φρονεθῆ, ἄλλοι δὲ εἶχον συλληφθῆ ζῶντες. Ὡς δὲ οἱ Θη-
βαῖοι ἐπληροφορήθησαν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶχε συμβῆ (ὅτι δηλ.
οἱ Πλαταιεῖς εἶχον νικήσει καθ' ὅλου) ἐσχεδίαζον ἐπιβουλήν
(ἐνέδραν) κατὰ τούτων τῶν Πλαταιέων, οἵτινες εὗρισκοντο
ἔξω τῆς πόλεως (= ἐπεβούλευον τοῖς ἔξω τῆς πόλεως τῶν Πλα-
ταιῶν = ἐπεβούλευον τούτοις τοῖς Πλαταιεῦσιν, οἱ ἔξω τῆς πόλεως
ἦσαν) — διότι ἦσαν καὶ ἀνθρώποι ἀνά τοὺς ἀγροὺς καὶ οἰκιακὰ
σκευῆ, ἐπειδὴ συνέβη (= οἷα γενομένου) τὸ κακὸν τοῦτο ἀπρο-
δοκῆτως ἐν καιρῷ εἰρήνης — ἐπεθύμουν δηλαδὴ, ἐὰν ἤθελον συλ-
λάβει τινά, νὰ ὑπάρχη (: χρησιμεύσῃ) [οὗτος ὁ συλληφθεὶς] εἰς
αὐτοὺς (= σφίσι) πρὸς ἀνταλλαγὴν τῶν ἐντὸς τῆς πόλεως
συλληφθέντων (= ἀντὶ τῶν ἔνδον), ἂν ἴσως κατὰ τύχην (= τύ-
(5) χῶσι) εἶχον συλληφθῆ τινες ζῶντες. Καὶ οὗτοι μὲν (οἱ Θη-
βαῖοι) ταῦτα εἶχον κατὰ νοῦν· οἱ δὲ Πλαταιεῖς, ἐν ᾧ ἀκόμη αὐτοὶ
συνεσκέπτοντο, ἐπειδὴ ὑπώπτευσαν ὅτι θὰ συμβῆ τοιοῦτόν τι
καὶ ἐπειδὴ ἐφοβήθησαν περὶ τῶν εὗρισκομένων ἔξω τῆς πόλεως
ἀνθρώπων, [μὴ πάθωσι τι] ἔστειλαν ἔξω πρὸς τοὺς Θηβαίους
κῆρυκας οἵτινες ἔλεγον ὅτι οὔτε ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶχον πράξει,
[τά] ἐπραξαν ὁσῶς, διότι ἀπεπειράθησαν νὰ καταλάβωσι τὴν
πόλιν αὐτῶν (= σφῶν) ἐν καιρῷ εἰρήνης (= ἐν σπονδαῖς = ἐν
εἰρήνῃ) [καὶ κατελάτησαν οὕτω τὸ πρὸς τοὺς θεοὺς δίκαιον] καὶ

προέτρεπον (=ἔλεγον=ἐκέλευον) αὐτοὺς νὰ μὴ βλάβῃσι τὰ ἔξω τῆς πόλεως· ἄλλως (ἢ : ἐν ἐναντία περιπτώσει=εἰ δὲ μὴ) ἔλεγον ὅτι καὶ αὐτοὶ θὰ φρονεύσωσι τοὺς ἄνδρας αὐτῶν, τοὺς ὁποίους ζῶντας ἔχουσιν· ἐὰν δὲ ἐπιστρέψωσιν ὀπίσω (εἰς τὰς Θήβας δηλ.) ἐκ τῆς χώρας των, [ἔλεγον] ὅτι θὰ ἀποδώσωσιν εἰς αὐτοὺς τοὺς (6) ἄνδρας. Οἱ μὲν Θηβαῖοι ταῦτα λέγουσι καὶ ἰσχυρίζονται ὅτι καὶ ὠρκίσθησαν αὐτοὶ (οἱ Πλαταιεῖς) ἐπὶ τούτοις [τοῖς εἰρημένοις] (ὅτι δηλ. θὰ τηρήσωσι ταῦτα, τὰ ὅποια εἶπον)· οἱ δὲ Πλαταιεῖς δὲν συμφωνοῦσι (: ἀρνοῦνται) ὅτι ὑπεσχέθησαν εὐθὺς νὰ ἀποδώσωσι τοὺς ἄνδρας, ἀλλ' ἀφοῦ πρῶτον γίνωσι διαπραγματεύσεις [ἴνα ἴδωσι], ἂν δύνανται νὰ ἔλθωσιν εἰς συμβιβασμὸν τινα καὶ ἀρνοῦνται (=οὐ φασιν) ὅτι ὠρκίσθησαν (7) ὅτι θὰ τηρήσωσι ταῦτα (=ἐπομόσαι). Ὅπως ὁμως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, τὸ ἀληθὲς εἶναι, ὅτι ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς χώρας (=ἐκ δ' οὖν τῆς γῆς ἀνεχώρησαν) οἱ Θηβαῖοι χωρὶς νὰ πράξωσιν οὐδεμίαν ἀδικίαν. Οἱ δὲ Πλαταιεῖς, ἀφοῦ ταχέως μετέφερον εἰς τὴν πόλιν των ἐκ τῶν ἀργῶν πάντα τὰ ἐν ἀργοῖς εὐρισκόμενα (=τὰ ἐκ τῆς χώρας=τὰ ἐν τῇ χώρᾳ ἐκ τῆς χώρας), ἐφόνευσαν ἀμέσως τοὺς ἄνδρας. Ἦσαν δὲ οἱ συλληφθέντες ἑκατὸν ὀγδοήκοντα καὶ εἰς ἕξ αὐτῶν ἦτο ὁ Εὐρύμαχος μετὰ τοῦ ὁποίου συνειργάσθησαν οἱ συλλαβόντες τὸ σχέδιον τῆς προδοσίας.

ΚΕΦ. 6. Ἀπόδοσις νεκρῶν εἰς Θηβαίους.—Ἀγγελία τῶν γενομένων εἰς Ἀθήνας.—Ἐντολὴ Ἀθηναίων διὰ τοὺς αἰχμαλώτους.—Ἐνίσχυσις Πλαταιῶν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων.

Ἀφοῦ δὲ [οἱ Πλαταιεῖς] ἐξετέλεσαν τοῦτο, καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ἀπέστειλαν ἀγγελιοφόρον καὶ τοὺς νεκροὺς ἀπέδωκαν εἰς τοὺς Θηβαίους [πρὸς ἐνταφιασμὸν], ἀφοῦ συνωμολόγησαν πρὸς τοῦτο συνθήκην [αἰτηθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἠτιμημένων Θηβαίων] (=ὑποσπόνδους) καὶ τὰ ἐν τῇ πόλει ἐτακτοποιοῦν (=καθίσταντο) ἐν σχέσει πρὸς τὰς παρούσας περιστάσεις (δηλ. (2) καὶ πρὸς πολιορκίαν ἠτοιμάζοντο), ὅπως (=ἢ) ἐφαίνετο εἰς αὐτοὺς καλὸν (: σύμφερον). Εἰς δὲ τοὺς Ἀθηναίους εὐθὺς ἀνηγγέλθησαν ἐκεῖνα τὰ ὅποια εἶχον γίνεαι εἰς τὰς Πλαταιὰς καὶ ἀμέσως οὗτοι συνέλαβον [πάντα] ὅσοι ἐκ τῶν Βοιωτῶν εὐρίσκοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ, καὶ εἰς τὴν Πλάταιαν ἀπέστειλαν κήρυκα μὲ τὴν

διαταγὴν (=κελεύοντες) νὰ εἴπῃ [εἰς τοὺς Πλαταιεῖς] νὰ μὴ ἀποφασίσωσι κανὲν βίαιον μέτρον ὡς πρὸς τοὺς ἄνδρας (=μηδὲν νεώτερον ποιεῖν περὶ τῶν ἀνδρῶν), τοὺς ὁποίους ἐκ τῶν Θηβαίων κρατοῦσιν [αἰχμαλώτους], πρὶν καὶ αὐτοὶ σκεφθῶσι τι περὶ αὐτῶν· διότι δὲν ἦλθεν εἰς αὐτοὺς ἀγγελία ὅτι εἶχον φρονευσθῆ. Διότι ὁ πρῶτος ἀγγελιοφόρος ἐξῆλθεν [ἐκ τῶν Πλαταιῶν], καθ' ἣν στιγμὴν οἱ Θηβαῖοι εἰσήρχοντο [εἰς αὐτάς], ὁ δὲ δευτερος [εἶχεν ἐξέλθει], ὅτε πρὸ ὀλίγου εἶχον νικηθῆ [οἱ Θηβαῖοι] καὶ εἶχον συλληφθῆ καὶ διὰ τοῦτο (=καὶ) οὐδὲν ἐκ τῶν μετέπειτα συμβάντων (δηλ. τὸν φόνον τῶν αἰχμαλώτων) ἐγνώριζον [οἱ Ἀθηναῖοι]. Ταύτην λοιπὸν τὴν διαταγὴν παρήγγελλον (=οὕτω δὴ ἐπέστελλον) διὰ τοῦ κήρυκος οἱ Ἀθηναῖοι, διότι οὐδὲν ἐγίγνωσκον· ὁ δὲ κήρυξ, ὅτε ἦλθεν [εἰς τὰς Πλαταιάς] εὗρεν τοὺς ἄνδρας φανερομένους. Καὶ μετὰ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι ἐλθόντες μετὰ στρατοῦ εἰς τὴν Πλάταιαν καὶ οἷτον εἰσήγαγον καὶ φρουροὺς ἀφῆκαν ἐν αὐτῇ [Ἀθηναίους ὀγδοήκοντα] καὶ ἐκ τῶν [ἐν Πλαταιαῖς] ἀνδρῶν τοὺς κατ' ἐξοχὴν ἀχρηστους (=ἀχρειοτάτους) [πρὸς πόλεμον, ἤτοι τοὺς γέροντας καὶ τοὺς νοσοῦντας] μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παίδων ἐξήγαγον [ἐκ τῆς πόλεως] καὶ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν (=ἐξεκόμισαν).

ΚΕΦ. 7. Πολεμικαὶ παρασκευαὶ τῶν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων.— Ἐντολαὶ αὐτῶν πρὸς τοὺς συμμάχους τῶν διὰ τὴν προπαρασκευὴν στόλου καὶ στρατοῦ.

Ἐπειδὴ δὲ εἶχε γίνει ἡ ἐν Πλαταιαῖς ἐχθρική αὕτη πρᾶξις (=τοῦ ἐν Πλ. ἔργου) καὶ ἐπειδὴ κατὰ τρόπον ἀναμφισβήτητον (: φανερῶς=λαμπρῶς) εἶχον λυθῆ [αἱ τριακοντούτεες] συνθῆκαι, οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο πρὸς πόλεμον (=ὡς πολεμήσοντες), παρεσκευάζοντο δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτῶν, προτιθέμενοι (: σκοπὸν ἔχοντες=μέλλοντες) [καὶ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι] καὶ πρέσβεις νὰ ἀποστέλλωσι πρὸς τὸν βασιλέα [τῶν Περσῶν] καὶ εἰς ἄλλα μέρη πρὸς τοὺς βαρβάρους, εἰς ἧλιζον ἐκάτεροι ὅτι θὰ προσλάβωσι βοήθειάν τινα ἐκ τινος μέρους [τούτων τῶν βαρβάρων] (=πρὸθεν) καὶ προσπαθοῦντες νὰ κάμωσι συμμάχους τὰς πόλεις ἐκεῖνας, ὅσαι ἦσαν ἐκτὸς τῆς ἑαυτῶν κυριαρχίας (: ἀρ-

χῆς, δικαιοδοσίας). Καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι εἶχον διατάξει (=ἐπετετάχθησαν) τοὺς [ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ] τὰ ἐαυτῶν φρονήματα ἔχοντας [Ἕλληνας] νὰ κατασκευάσωσι δι' ἑαυτοὺς (=ποιεῖσθαι)—πρὸς τὰ ὑπάρχοντα (: ἐκτὸς τῶν ὑπαρχόντων=πρὸς ταῖς ὑπαρχούσας) ἐκεῖ [ἐν τῇ Πελοποννήσῳ] ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας—πλοῖα ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῶν πόλεων [των] μὲ σκοπὸν νὰ γίνῃ (φθάση=ὡς ἐσομένων) ὄλος ὁ ἀριθμὸς τῶν πλοίων τὰ πεντακῶσια, καὶ νὰ ἐτοιμάζωσιν ὠρισμένον (=ῶρητόν) χρηματικὸν ποσόν, καὶ κατὰ τὰ ἄλλα ἡσυχάζοντες καὶ δεχόμενοι τοὺς Ἀθηναίους [ἐὰν καταπλέωσιν οὗτοι εἰς τὸν λιμένα των (=καταπλέοντας)] μὲ ἐν μόνον πλοῖον [καὶ οὐχὶ μὲ (3) περισσώτερα], ἕως οὔτου ταῦτα [τὰ ὑπ' αὐτῶν διαταχθέντα] παρασκευασθῶσιν. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ τοὺς ὑπάρχοντας συμμάχους των ἐπεθεώρουν (=ἐξήταζον) [ἵνα ἐξακριβώσωσιν, ἐὰν ἦσαν παρασκευασμένοι καὶ κατὰ πόσον πρὸς πόλεμον] καὶ ἀπέστελλον πρέσβεις (=ἐπρεσβεύοντο) πρὸ πάντων (=μᾶλλον=μάλιστα) εἰς τὰ περίξ-τῆς Πελοποννήσου μέρη, δηλ. εἰς τὴν Κέρκυραν καὶ εἰς τὴν Κεφαλληνίαν καὶ εἰς τοὺς Ἀκαρνανᾶς καὶ εἰς τὴν Ζάκυνθον, διότι διέβλεπον (=ὄρωντες) ὅτι θὰ λυμαίνωνται (βλάπτωσι) διὰ πολέμου (=καταπολεμήσουντες) περίξ τὴν Πελοπόννησον, ἐὰν ταῦτα [τὰ μέρη] διέκειντο πράγματι (ἢ : ἀσφαλῶς=β.βαίως) φιλικῶς πρὸς αὐτούς.

II. Πολιορκία τῶν Πλαταιῶν ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ λοιπῶν Πελοποννησίων (Κεφ. 71—78)

ΚΕΦ. 71. Ἀφίξις καὶ στρατοπέδευσις Πελοποννησιακοῦ στρατοῦ πρὸ τῶν Πλαταιῶν ὑπὸ τὸν Ἀρχίδαμον.—Ἀποστολὴ πρέσβευον ὑπὸ τῶν Πλαταιέων.—Λόγος αὐτῶν : ὑπόμνησις τῶν σπονδῶν τοῦ Πικυανίου.

(1) Κατὰ δὲ τὸ ἐπόμενον θέρος (=τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους=κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἐπομένου θέρους 429 π.Χ.) οἱ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ σύμμαχοί [των] δὲν εἰσέβαλον μὲν εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἐξεστράτευσαν δὲ (: ὁμοῦ) ἐναντίων τῶν Πλαταιῶν ἀρχηγὸς δὲ [τοῦ στρατεύματος] ἦτο ὁ Ἀρχίδαμος, ὁ υἱὸς τοῦ Ζευξιδάμου, ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ ἀφ' οὗ

ἔστρατοπέδευσε (= καθίσας τὸν στρατόν), ἔσκόπευε (εἶχε σκοπὸν) νὰ λεηλατήσῃ τὴν χώραν. Οἱ δὲ Πλαταιεῖς ἀμέσως ἀφ' οὗ ἔστειλαν πρέσβεις πρὸς αὐτὸν [τοῦ] ἔλεγον τὰ ἑξῆς περίου: « Ἀρχίδαμε καὶ Λακεδαιμόνιοι, δὲν πράττετε *δικαίαν πράξιν* (δικαία: συστοιχ. ἀντικειμ.) οὔτε ἀντάξια τῶν ἑαυτῶν σας, οὔτε [ἀντάξια] τῶν πατέρων σας, ἀπὸ τοὺς ὁποίους κατὰγεσθε, ἔστρατεύοντες (ἢ μὲ τὸ νὰ ἔστρατεύητε) ἐναντίον τῆς χώρας τῶν Πλαταιῶν. Διότι ὁ Πausanias, ὁ υἱὸς τοῦ Κλεομβρότου, (ὁ ὁποῖος ἦτο) Λακεδαιμόνιος, ἀφ' οὗ ἔλευθέρωσε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοὺς Μήδους μαζὶ μὲ τοὺς Ἑλληνας, *ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἠθέλησαν* (= τῶν ἐθελησάντων) νὰ ἀναλάβουν μαζὶ (μὲ αὐτὸν τὸν Πaus. καὶ τοὺς Λακεδ.) τὸν κίνδυνον τῆς μάχης, ἣ ὁποία ἔγινε πλησίον μας (: ἔδω εἰς τὴν χώραν μας), ἀφ' οὗ προσέφερε θυσίαν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Πλαταιῶν εἰς τὸν ἑλευθερωτὴν Δία καὶ ἀφ' οὗ συνεκάλεσε ὅλους τοὺς συμμαχοὺς, ἐπέτρεψε εἰς τοὺς Πλαταιεῖς *νὰ διοικῶνται μόνοι των* (= οἰκεῖν αὐτόνομοι: δηλαδὴ νὰ ἔχουν ἰδικόν τους κράτος καὶ ἰδικούς των νόμους καὶ νὰ μὴ ἔξαρτῶνται ἀπὸ καμίαν ἄλλην πόλιν), καὶ (προὔλεγεν=διὰ κήρυκος ὑπέσχετο) (ἐν. νὰ μὴ ἐπιτρέπεται) οὐ κανένα νὰ ἔστρατεύσῃ ἀδίκως κατ' αὐτῶν, οὔτε νὰ τοὺς ὑποτάξῃ: *ἐν ἐναντία δὲ περιπτώσει* (= εἰ δὲ μή), οἱ παρόντες σύμμαχοι νὰ τοὺς βοηθοῦν, ὅσον ἤμποροῦν (περισσότερον). Αὐτὰ λοιπὸν εἰς ἡμᾶς ἔδωσαν οἱ πατέρες σας (παρεχώρησαν) διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν εἰς ἐκείνους τοὺς κινδύνους ἀρετὴν (: γενναϊότητα) καὶ προθυμίαν, σεις δὲ (= ὅμως) τὰ ἀντίθετα κάμνετε. Διότι μὲ τοὺς Θηβαίους, οἱ ὁποῖοι εἶναι εἰς ἡμᾶς ἐχθιστοὶ (δηλ. ἐχθρικότατοι, φοβεροὶ ἐχθροὶ) ἤλθατε *διὰ νὰ μᾶς ὑποδουλώσετε* (= ἐπὶ δουλείᾳ τῇ ἡμετέρᾳ). *Ἐπικαλούμενοι* (= ποιούμενοι) δὲ μάρτυρες καὶ τοὺς τότε γενομένων προστάτας τῶν ὄρκων (οἱ ὁποῖοι ἔγιναν κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς χώρας τῆς πόλεως τῶν Πλαταιῶν) καὶ τοὺς πατέρας σας καὶ τοὺς ἰδικούς μας ἐγγωρίους (θεοὺς), ὡς προτρέπομεν (οἷς συνιστῶμεν δημοσίᾳ=λέγομεν) νὰ μὴ βλάπτῃτε τὴν χώραν τῶν Πλαταιῶν οὔτε νὰ παραβαίνῃτε τοὺς ὄρκους, νὰ ἀφίστητε δὲ νὰ διοικώμεθα αὐτόνομοι (δηλ. χωρὶς διοικητικὴν, κρατικὴν ἐξάρτησιν ἀπὸ κανένα) καθὼς ὁ Pausanias δικαίως ἔκρινε».

ΚΕΦ. 72. Ἀπάντησις Ἀρχίδαμου : πρότασις αὐστηρᾶς οὐδε-
τερότητος.—Ἐπιστροφή πρέσβων καὶ ἀνακοίνωσις πρὸς τὸν
λαὸν Πλαταιῶν.—Ἀπάντησις πρὸς τὸν Ἀρχίδαμον.—Ἐν-
θαρρυντικὸι λόγοι τοῦ Ἀρχίδαμου.

Τόσα μόνον (=τοσαῦτα—τόσα ὀλίγα ἢ πολλὰ) ἄφ' οὗ
εἶπον οἱ Πλαταιεῖς (εἰς τὸν Ἀρχίδαμον), ὁ Ἀρχίδαμος ἄφ' οὗ
ἔλαβεν τὸν λόγον εἶπε : «Δίκαια λέγετε, Πλαταιεῖς, ἐὰν κάμνητε
ὁμοια μὲ τοὺς λόγους [σας]. Καθὼς βεβαίως (: σύμφωνα δηλαδή,
τὰ ὁποῖα ἀκριβῶς) σᾶς ἐπέτρειπεν ὁ Πανσανίας, καὶ μόνου σας
διοικεῖσθε καὶ τοὺς ἄλλους προσπαθεῖτε νὰ ἐλευθερώσητε, ὅσοι
συμμετασχόντες τῶν τότε κινδύνων (τῆς κατὰ τὸν Περσικὸν πό-
λεμον) ὠρκίσθησαν μαζί μὲ σᾶς καὶ εἶναι τώρα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν
τῶν Ἀθηναίων. Ἔχει δὲ γίνοι τόση μεγάλη προετοιμασία καὶ
πόλεμος διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων. Ταύτης
δὲ (τῆς προσπαθείας πρὸς ἀπελευθέρωσιν) ἐπειδὴ πρὸ πάντων
ἐλάβατε μέρος καὶ σεῖς παρμεῖναιτε (πιστοὶ) εἰς τοὺς ὅρκους' εἰς
περίτωσιν δὲ ἀντίθετον (δηλ. δὲν θελήσατε νὰ λάβητε μέρος εἰς
τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἄλλων), ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα καὶ προηγήθη
σᾶς ἔχομεν ἤδη προτείνει, νὰ διάγητε μὲ ἡσυχίαν, ἀπολαμβάνον-
τες (: καρπούμενοι) τὰ ἰδικά σας (τὰ κτήματά σας), καὶ νὰ εἶσθε
(νὰ τάσσησθε) μήτε μὲ τοὺς μὲν, μήτε μὲ τοὺς δέ. Νὰ δέχησθε
δὲ ὡς φίλους, καὶ τοὺς δύο, μὲ πολεμικὸν (ἐχθρικὸν σκοπὸν) δὲ
σκοπὸν οὔτε τὸν ἕνα, οὔτε τὸν ἄλλον' καὶ αὐτὰ (ἐὰν γίνωνται εἰς
τὸ ἐξῆς) θὰ εἶναι ἀρκετὰ εἰς ἡμᾶς».

(2) Ὁ μὲν Ἀρχίδαμος τόσα μόνον εἶπε, οἱ δὲ πρέσβεις τῶν
Πλαταιῶν ἄφ' οὗ ἤκουσαν αὐτὰ εἰσηλθόντες εἰς τὴν πόλιν, καὶ
ἄφ' οὗ ἀνεκοίνωσαν τὰ λεχθέντα εἰς τὸν λαὸν ἀπεκρίθησαν, εἰς
(τὸν Ἀρχίδαμον) αὐτόν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον εἰς αὐτοὺς νὰ κά-
μουν ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα [τοὺς] προτείνει, χωρὶς τοὺς Ἀθηναίους
(δηλ. χωρὶς τὴν γνώμην ἢ τὴν συγκατάθεσιν τῶν Ἀθηναίων).—
διότι τὰ παιδιὰ των καὶ αἱ γυναῖκες των ἦσαν εἰς ἐκείνους (δηλ.
ἦσαν εἰς Ἀθήνας).—(ἔλεγον ἢ ἰσχυρίζοντο) δέ, ὅτι ἐφοβοῦντο
διὰ τὴν ὑπαρξιν ὀλοκλήρου τῆς πόλεως, μήπως, ὅταν ἐκεῖνοι
(Λακεδ. καὶ Σύμμαχοι) ἀναχωρήσουν, οἱ Ἀθηναῖοι ἄφ' οὗ
ἔλθουν, δὲν τοὺς ἀφήσουν [νὰ κάμουν ταῦτα : δηλ. νὰ μείνουν

ἐλεύθεροι]; ἢ μήπως οἱ Θηβαῖοι ὑπὸ τὴν πρόφασιν, ὅτι (=ὡς) περιλαμβάνονται εἰς τὸς συνθήκας ὡς πρὸς τὸ νὰ δέχωνται καὶ τοὺς δύο, ἐπιχειρήσουν πάλιν νὰ κυριεύσουν τὴν πόλιν τῶν ¹. Ὁ δὲ (Ἄρχ.) ἐνθαρρύνων αὐτοὺς (: προσπαθῶν νὰ ἐνθαρρύνῃ αὐτοὺς) εἰς αὐτὰ (εἰς ἀθανάτησιν αὐτῶν) τοὺς ἔλεγε· «Σεῖς δὲ τὴν πόλιν μὲν καὶ τὰς οἰκίας [σας] παραδώσατε εἰς ἡμᾶς, τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ καθορίσατε τὰ σύνορα τῆς χώρας σας καὶ τὰ δένδρα σας (ἐνν. καθορίσατε) διὰ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ κάθε ἄλλο [πρᾶγμα], τὸ ὅποῖον εἶναι δυνατόν γὰ ἀριθμηθῆναι· σεῖς δὲ πηγαίνετε ὅπου θέλετε, ἐφ' ὅσον εἶναι πόλεμος (ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ὁ πόλεμος)· ὅταν δὲ παρέλθῃ (: περάσῃ), θὰ σᾶς δώσωμεν ὅπισθ' ἐκεῖνα, τὰ ὅποια παρελάβαμεν. Μέχρι δὲ τοῦ χρόνου τούτου (δηλ. μέχρι τότε πὺν θὰ τελειώσῃ ὁ πόλεμος) θὰ ἔχομεν [αὐτὰ] ὡς παρακαταθήκην (ὡς ἐνέχυρον), καλλιεργοῦντες [αὐτὰ] καὶ πληρώνοντες εἰς σᾶς φόρον τινά, ὃ ὁποῖος θὰ εἶναι εἰς σᾶς ἀρκετὸς [πρὸς διατροφήν σας]».

ΚΕΦ. 73. Σπονδαὶ Πλατ. πρὸς Ἀρχίδαμον.—Ἀποστολὴ Πλατ. πρέσβων εἰς Ἀθήνας.—Ἐπιστροφὴ καὶ ἀνακοίνωσις λόγων τῶν Ἀθηναίων.

Οἱ δὲ [πρέσβεις] ἄφ' οὗ ἤκουσαν [ταῦτα] εἰσῆλθον πάλιν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἄφ' οὗ συνεσκέφθησαν μαζὶ μὲ τὸν λαόν, εἶπον, ὅτι θέλουν, ἐκεῖνα, τὰ ὅποια προτείνει νὰ τὰ ἀνακοινώσουν πρῶτον εἰς τοὺς Ἀθηναίους, καί, ἂν πείσουν αὐτούς, νὰ κάμουν ταῦτα· μέχρις ἐκείνου δὲ τοῦ χρόνου προέτρεπον αὐτοὺς νὰ κάμουν *σπουδῆ* (=σπεύσασθαι) καὶ νὰ μὴ καταστρέφουν τὴν χώραν [τῶν]. Ὁ δὲ (Ἄρχ.) καὶ σπονδὰς ἔκαμε ἐπὶ τῆς ἡμέρας, εἰς ὅσας ἦτο δυνατόν (ἦτο φυσικόν) νὰ ἐπιστρέψουν [ἄπὸ τὰς Ἀθήνας : νὰ πᾶνε καὶ νάρθοῦνε οἱ πρέσβεις τῶν Πλαταιέων] καὶ τὴν χώραν δὲν κατέστρεφε. Ὅταν δὲ ἦλθον οἱ Πλαταιεῖς πρέσβεις εἰς (: πρὸς) τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἄφ' οὗ συνεσκέφθησαν μὲ αὐτοὺς ἐπέστρεψαν πάλιν ὀπίσω, ἀναγγέλοντες ἐκ μέρους αὐτῶν εἰς τοὺς ἐν τῇ πόλει (Πλαταιεῖς) *τὰ ἐξῆς πε-*

1. Ὅπως ἐπεχειρήσαν εἰς τὰ προηγούμενα κεφάλαια καὶ δὲν εἶχαν ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς Θηβαίους.

ρίπου (=τοιιάδε) «Οὔτε κατὰ τόν, πρὸ τούτου, (αὐτοῦ τοῦ χρόνου σημείου, αὐτῆς τῆς περιστάσεως) χρόνον, ἀφ' οὗτοῦ σύμμαχοι ἐγίναμεν, ὧ Πλαταιεῖς, οἱ Ἀθηναῖοι λέγουσι ὅτι εἰς οὐδεμίαν **περίστασιν** (=ἐν οὐδενί) μᾶς ἄφησαν νὰ ἀδικώμεθα οὔτε (ὅτι) τώρα [ἀδικουμένους] θὰ ἰδοῦν ἡμῖς μὲ ἀδισφορίαν, (ὅτι) θὰ μᾶς βοηθήσουν δὲ κατὰ τὴν δύναμιν [των] ἀναλόγως τῆς δυνάμεώς των). **Καὶ** σᾶς ἐξορκίζουσι **λοιπὸν** (=τε) ἐν ὀνόματι τῶν ὄρκων, τοὺς ὁποίους οἱ πατέρες [μας] (οἱ πρόγονοί μας) ἔδωσαν (ὥρκίσθησαν) νὰ μὴ κάμητε καμμίαν μεταβολήν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν συμμαχίαν».

ΚΕΦ. 74. Ἀρνητικὴ ἀπάντησις Πλατ. πρὸς Ἀρχίδαμον.—Κλείσιμον τοῦ τεύχους.—Ἐπιμαρτυρία Ἀρχίδαμου πρὸς θεοὺς.

Τοιαῦτα οἱ πρόσβεις ἀφ' οὗ ἀνήγγειλον [ἐκ μέρους τῶν Ἀθηναίων εἰς τοὺς ἐντὸς τῆς πόλεως τῶν Πλαταιῶν], οἱ Πλαταιεῖς ἀπεφάσισαν (διὰ συγκλήσεως βουλῆς) νὰ μὴ προδώσουν τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλὰ νὰ ἀνέχωνται καὶ τὴν χώρα των νὰ βλέπουν νὰ καταστρέφεται (νὰ τῆς κόβουν δηλ. τὰ δένδρα καὶ τὰ σπαρτά), ἐὰν εἶναι ἀνάγκη, καὶ νὰ ὑποφέρουν, ὅτι δῆποτε ἄλλο κακὸν ἂν συμβαίη εἰς αὐτούς· καὶ [ἀπεφάσισαν] κανεὶς πλέον νὰ μὴ ἐξέσχηται [ἐκ τῆς πόλεως], ἀλλὰ ἀπὸ τὸ τεῖχος ν' ἀπαντήσουν, οἱ τοὺς εἶναι ἀδύνατον νὰ κάμουν ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα τοὺς προτείνουν οἱ Λακεδαιμόνιοι. Ἀφ' οὗ δὲ ἀπεκρίθησαν, ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν χρόνον (ἀπὸ ἐκείνης τῆς στιγμῆς), πρῶτον μὲν ἐπεκαλέσθη ὡς μάρτυρας καὶ τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἥρωας τοὺς ἐγχωρίους ὁ βασιλεὺς Ἀρχίδαμος λέγων ὡς ἑξῆς: Θεοὶ καὶ ἥρωες, ὅσοι **ἔχετε ὑπὸ τὴν προστασίαν σας** (=ἔχετε: προστατεύετε) τὴν χώραν τῶν Πλαταιῶν, νὰ εἰσθε μάρτυρες ὅτι οὔτε ἐξ ἀρχῆς ἀδίκως, ἀλλὰ (=δὲ) ἀφ' οὗ ἔλυσαν οὗτοι ἐδῶ **προηγουμένως** (=προτέρων: μπροσιὰ) τὴν συμμαχίαν, ἐναντίον αὐτῆς ἐδῶ τῆς χώρας ἤλθαμεν, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ πατέρες μας, προσευχηθέντες εἰς **σᾶς**, ὑπερέτησαν (ἐνίκησαν) τοὺς Μήδους καὶ παρέσχετε αὐτὴν (ἐδῶ τὴν χώραν) εὐμενεῖς εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ ἀγωνισθοῦν εἰς αὐτήν, οὔτε τώρα, ἐὰν κάμνωμεν **κάτι**, θὰ ἀδικήσουμεν (θὰ διαπράξωμεν ἀδικίαν)· διότι ἂν καὶ πολλὰ εὐλογα (σω-

στὰ προτεΐναμεν, δὲν ἐπετύχαμεν [τίποτε ἀπ' αὐτὰ]. Συγκατανεύσατε λοιπὸν διὰ τὴν ἀδικίαν των (=τῆς ἀδικίας : γεν. τῆς αἰτίας) νὰ τιμωρηθοῦν ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι πρῶτοι ἔκαμαν ὄργην (ἤρξαντο ἀδικῶν χειρῶν), [συγκατανεύσατε, ἐπιτρέψατε δὲ] νὰ τύχουν τῆς ἐκδικήσεως ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι τὴν ἐπιβάλλουν νομίμως».

ΚΕΦ. 75. Περιχράκωσις Πλαταιῶν, κατασκευὴ προχώματος παρὰ τὸ τεῖχος.—'Ανύψωσις τοῦ καλαιοῦ τεύχους τῶν Πλαταιῶν.—Σχέδιον τῶν Πλαταιῶν.

'Αφ' οὗ δὲ τσαῦτα εἶπεν ἐπικαλούμενος ὡς μάρτυρας τοὺς θεοὺς (=ἐπιθειάσας), προητοίμαζε τὸν στρατὸν πρὸς πόλεμον. Καὶ πρῶτον μὲν περιέφραξαν διὰ πασσάλων (σταυρῶν : ὀρθῶν ξύλων) αὐτοὺς διὰ τὰ δένδρα, τὰ ὅποια ἔκοψαν, διὰ νὰ μὴ ἠμπορῆ κανεὶς πλέον νὰ ἐξέλθῃ, ἔπειτα δὲ ἔχυναν (ἐσώρευαν) χῶμα πρὸς τὸ μέρος τοῦ τεύχους (=πρὸς τὴν πόλιν) ἔχοντες τὴν ἐλπίδα, ὅτι τάχιστα θὰ κυριευθῆ ἡ πόλις αὐτῶν, ἀφ' οὗ τόσον πολὺ στρατεύμα εἰργάζετο. 'Αφ' οὗ μὲν ἔκοβαν ξύλα ἀπὸ τῶν Κιθαιρῶνα ᾠκοδομοῦσαν παραλλήλως ἐκατέρωθεν τοῦ χώματος, θέτοντες αὐτὰ σταυρωειδῆ (=φορητῶν) ἀντὶ τοίχων [ἐκατέρωθεν τοῦ προχώματος], διὰ νὰ μὴ διασκορπίζεται τὸ χῶμα εἰς πολὺ διάστημα. Ἐφερον δὲ καὶ ἔρριπτον μέσα εἰς αὐτὸ ξύλα (κλάδους δένδρων) καὶ λίθους καὶ χῶμα καὶ ὅ,τι ἄλλο, τὸ ὅποιον ὄπιπτόμενον μέσα εἰς αὐτὸ [τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ τοῦ τεύχους καὶ τοῦ περιφράγματος ἀπὸ τοὺς κορμούς δένδρων] ἐμελλε νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνύψωσιν αὐτοῦ (=ἐμελλοὶ ἀνύτειν). Ἐφερναν δὲ καὶ ἔχυναν χῶμα (=ἔχουν : συνεσώρευαν) δὲ [αὐτὰ τὰ ἕλικά] ἑβδομήκοντα ἡμέρας καὶ νύκτας συνεχῶς, διαμοιρασμένοι εἰς τμήματα [τὰ ὅποια εἰργάζοντο διαδοχικῶς κατὰ χρονικὰ διαστήματα], ὥστε ἄλλοι μὲν νὰ φέρουν [νὰ κουβαλοῦν], οἱ ἄλλοι δὲ νὰ τρώγουν καὶ νὰ κοιμῶνται. Καὶ ἐκ τῶν Λακεδαιμονίων οἱ Ξεναγοί' τοῦ στρατεύματος ἐκάστης πόλεως σκεπι-

1. Οἱ Ξεναγοί: ἦσαν στρατηγοὶ Λακεδαιμόνιοι, οἱ ὅποιοι δι' ἀρχαιοτάτης συνθήκης, ἐστελλόντο ὡς διοικηταὶ τῶν στρατευμάτων, τὰ ὅποια ἐστελλε κάθε πόλις, ἢ ὅποια βεβαίως θὰ εἶχεν ἐπικεφαλῆς τοῦ στρατοῦ τῆς καὶ ἰδικόν τῆς στρατηγόν.

Ι. Θ. ΡΩΣΣΗ—Θουκυδίδου Ξυγγραφή;

2

στατουῦντες (μὲ τοὺς στρατηγούς καὶ ἄλλους ἀξιωματικούς ἐκάστης πόλεως) ἠνάγκαζαν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐργασίαν. Οἱ δὲ Πλαταιεῖς βλέποντες τὸ πρόχωμα νὰ ὑψώνεται, ἀφ' οὗ συνήρμωσαν ξύλινον τεῖχος καὶ ἀφ' οὗ τὸ ἔστησαν εἰς ἐκεῖνον τὸ μέρος τοῦ τεύχου των, ὅπου [αὐτὸ] προσεχώετο. Ὁκοδομοῦσαν ἀπὸ μέσα εἰς αὐτὸ πλίνθους, παίρνοντας αὐτὰς ἀπὸ τὰς πλησίον [τοῖς τεύχοις] οἰκίας, [τὰς ὁποίας κατεδάφιζον]. Ὡς σύνδεσμος (ὡς συνοχή) δὲ εἰς αὐτὰ ἦσαν τὰ ξύλα, διὰ νὰ μὴ τὸ οἰκοδόμημα, ἐπειδὴ ἐγένετο ὑψηλόν, εἶναι ἀσθενές, καὶ προσέτι, καλύμματα εἶχε (τὸ ὑψούμενον τεῖχος) δέρματα ἀκατέργαστα καὶ κατεργασμένα, ὥστε οἱ ἐργαζόμενοι καὶ τὰ ξύλα νὰ μὴ βάλλωνται (νὰ μὴ κτυπῶνται), μήτε πυρφόρα βέλη (δηλ. βέλη, τὰ ὁποία ἦσαν βουτηγμένα σὲ πίσσα καὶ ῥετσίνη καὶ ἔριπτον ἀναμμένα) καὶ νὰ εὐρίσκωνται εἰς ἀσφάλειαν. Ἀνυψώθη τὸ τεῖχος πολὺ, καὶ ἡ πρόσχωσις ἐπίσης ἀνυψοῦτο παραλλήλως πρὸς αὐτό. Καὶ οἱ Πλαταιεῖς εἰς ἓνα τοιοῦτον περίπου [σχέδιον] ἐπινοοῦν, ἀφ' οὗ δηλαδὴ διετρώπησαν τὸ τεῖχος εἰς τὸ μέρος ὄπου (=ἤ) ἐπλησίαζε τὸ χῶμα [πρὸς τὸ τεῖχος] τὸ ἔφεραν (τὸ ἐτραβοῦσαν μέσα εἰς τὴν πόλιν).

ΚΕΦ. 76. Διάφορα τεχνάσματα καὶ σχέδια τῶν πολιορκουμένων πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν πολιορκητῶν.

Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἀντίληφθέντες τοῦτο, στοιβάζοντες πηλὸν (λάσπην) μέσα σὲ κοφίνια ἀπὸ καλάμι, ἔριπτον μέσα εἰς τὸ διαχωρισμένον (διατρυπημένον μέρος τοῦ τεύχους), διὰ νὰ μὴ [ὁ πηλός] διασκορπιζόμενος φέρεται καθὼς τὸ χῶμα [ὑπὸ τῶν Πλαταιέων ἐντὸς τῆς πόλεως]. Οἱ δὲ [Πλαταιεῖς] ἐπειδὴ ἠμποδίζοντο ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐπιχείρησιν (=ταύτη: ἀπὸ αὐτὸ τὸ σχέδιον), ἐσταμάτησαν μὲν τὴν ἐργασίαν αὐτήν, ὑπόνομον δὲ [μέσα] ἀπὸ τὴν πόλιν ἀφ' οὗ ἔσκαψαν, καὶ τοῦτον (τὸν ὑπόνομον) ἀκριβῶς ὑπολογίσαντες (=συντεκμηράμενοι: δηλ. τὸν ὑπελόγησαν νῆρθη ἀκριβῶς κάτω ἀπὸ τὸν σωρὸν τοῦ χῶματος, ποῦ ἐμάζευαν ἀπὸ τὸ τεῖχος οἱ Πελοποννήσιοι), ὑπὸ τὸ πρόχωμα, κρυφίως πάλιν ἔσυρον (ἐτραβοῦσαν) τὸ χῶμα πρὸς τὸ μέρος των. Καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔμειναν ἀπαρατήρητοι ἀπὸ τοὺς ἔξω, ὥστε,

ΚΕΦ. 78. Περιτείχις Πλαταιῶν διὰ νέου τείχους καὶ τάφρου ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων.—Διάλυσις τοῦ στρατεύματος ἀρχῆς φθινοπώρου ἐντὸς μιᾶς πολιορκούσης φρουρᾶς.

Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἐπειδὴ καὶ εἰς τοῦτο ἀπέτυχον, ἀφ' οὗ ἄφησαν μὲν [ἐκεῖ] ἓνα τμήμα τοῦ στρατεύματος, τὸ δὲ περισσότερον ἀφ' οὗ διέλυσαν, περιτείχιζον τὴν πόλιν κυκλικῶς (περικλείον τὴν πόλιν γύρω - γύρω διὰ τείχους), διαμοίρασαν τὴν ὄλην περιοχὴν (=τὸ χωρίον) [εἰς τμήματα] κατὰ πόλεις (δηλ. ἀναλόγως τοῦ στρατοῦ ἐκάστης πόλεως)· τάφρος δὲ καὶ ἀπὸ μέσα καὶ ἀπ' ἔξω ὑπῆρχεν, ἐκ τῆς ὁποίας (ἐκ τοῦ χώματος τῆς ὁποίας) κατεσκευάσαν πλίνθους. Καὶ ὅτε τὸ ὅλον ἔργον εἶχεν τελειώσει περὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ Ἄρκτουρου (περὶ τὰ μέσα Σεπτεμβρίου), ἀφ' οὗ ἄφησαν φρουροὺς εἰς τὸ ἥμισυ τείχος—διότι τὸ ἄλλο ἥμισυ ἐφύλασσαν οἱ Βοιωτοὶ—ἐπέστρεψαν ὀπίσω μὲ τὸν στρατόν των, καὶ διελύθησαν [ἀφ' οὗ μετέβη κάθε τμήμα] εἰς τὴν πόλιν [ἐκ τῆς ὁποίας προήρχετο]. Οἱ Πλαταιεῖς δὲ τὰ παιδιά μὲν καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς πάρα πολὺν γέροντας καὶ τὸ ἀχρηστον πλῆθος τῶν ἀνθρώπων προηγουμένως εἶχον μετακομίσει εἰς τὰς Ἀθήνας, αὐτοὶ δὲ (δηλ. ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εἶπαμε προηγουμένως, ὅτι ἐκρατοῦσαν τὴν ἄμυναν τῆς πόλεως) τετρακόσιοι ἀφημένοι ἐκεῖ ἐπολιορκοῦντο, μαζὶ μὲ ὀγδοήκοντα ἐκ τῶν Ἀθηναίων, [ὑπῆρχον] δὲ καὶ γυναῖκες ἑκατὸν δέκα διὰ τὰ παρασκευάζουν τὰς τροφὰς (δηλ. μαγειρίσσαις καὶ ἀρτοποιίαις).

ΒΙΒΛΙΟΝ Γ'.

ΠΛΑΤΑΙΕΩΝ ΕΞΟΔΟΣ

ΚΕΦ. 20. Λόγω ἐλλείψεως τροφῶν καὶ ἐλπίδων βοηθείας ἀπόφασις Πλαταιέων πρὸς ἔξοδον.—Κατασκευὴ κλιμάκων ἰσοψῶν τῷ τείχει τῶν πολιορκητῶν.

Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χειμῶνα οἱ Πλαταιεῖς—διότι ἐπολιορκοῦντο ἀκόμη ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων καὶ τῶν Βοιωτῶν—ἐπειδὴ ἐπιέζοντο (ἔστενοχωροῦντο) καὶ ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν σίτου (δηλ. ἐπειδὴ τοὺς ἔλειπε τὸ σιτάρι), καὶ ἐκ μέρους τῶν Ἀθηναίων οὐδεμίαν ἐλπίδα ὑπῆρχεν βοηθείας, οὐκ ἄλλη σωτηρία ἐφαίνετο, σχεδιάζουσιν καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ συμπολιορκούμενοι ἐκ τῶν Ἀθηναίων, πρῶτον μὲν (ἐνπρώτοις μὲν) νὰ ἐξέλθουν (νὰ ἐπιχειρήσουν ἔξοδον) ὅλοι καὶ νὰ ὑπερβοῦν τὰ τείχη τῶν ἐχθρῶν, ἐὰν δύνανται νὰ τὰ διέλθουν διὰ τῆς βίας, εἰσηγηθέντων (δηλ. ἕκαστην τὴν εἰσήγησιν αὐτῆς τῆς γνώμης) αὐτῆς τῆς ἀποπειρας εἰς αὐτοὺς (τοὺς ἐν τῇ πόλει) καὶ τοῦ Θεαινέτου τοῦ υἱοῦ τοῦ Τολμίδου, ὅστις ἦτο μάντις, καὶ τοῦ Εὐπομπίδου τοῦ υἱοῦ τοῦ Δαϊμάχου, ὅστις ἦτο στρατηγός. Ἐπειτα οἱ μὲν μισοὶ ἐδίσταζον κάπως [νὰ λάβουν μέρος], ἐπειδὴ ἐνόμιζον μέγαν τὸν κίνδυνον, περίπου δὲ διακόσιοι εἴκοσι ἄνδρες ἔμειναν πρὸ πάντων σταθεροὶ εἰς τὴν ἔξοδον (εἰς τὴν γνώμην νὰ κάμουν τὴν ἀπόπειραν τῆς ἔξόδου) ἐθελουσίως [ἦτις ἀπόπειρα παρεσκευάσθη] κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον: κλίμακας κατασκεύασαν ἴσας μὲν τὸ τεῖχος τῶν ἐχθρῶν· ἐμέτρησαν δὲ ἀπὸ τὰς σειρὰς τῶν πλίνθων, [αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἢ μία ἐπάνω εἰς τὴν ἄλλην], εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὅπου ἔτυχε πρὸς τὸ μέρος των (=πρὸς σφᾶς) τὸ τεῖχος νὰ μὴν εἶναι ἐντελῶς καλὰ χρισμένον [μὲ ἄσβεστον]· ἐμετροῦσαν δὲ πολλοὶ συγχρόνως τὰς σειρὰς (τὰ στρώματα) καὶ τινες ἐνδεχόμενον ἦτο (=ἔμελλον) νὰ σφάλουν [εἰς τὴν ἀρίθμησιν], οἱ περισσότεροι ὅμως [ἦτο ἐπόμενον] νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἀκριβῆ ἀρίθμησιν καὶ συνάμα ἀφ' οὗ δὲν ἀπείχον πολὺ¹, ἀφ' οὗ ἄλλως τε πολλὰς

1. Δηλαδή ἄλλος ἀριθμοῦσε περισσοτέρας, ἄλλος ὀλίγον ὀλιγωτέρας ἄλλος μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο· π.χ. ἓνας ἔβγαζε τὰς σειρὰς, ὅτι ἦσαν 87.

πολλὰς φορὰς ἀριθμοῦσαι, ἀλλ' ἄνευ δυσκολίας ἐβλέποντο ὑπ' αὐτῶν, εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ τείχους, εἰς τὸ ὁποῖον ἤθελον νὰ βλέπουν. Τὸ μέτρον μὲν λοιπὸν τῶν κλιμάκων ἔτσι ἔλαβον οἱ Πλαταιεῖς ἀπὸ τὸ ὕψος (=τὸ πάχος) ἐκάστης πλίνθου συνεπέρανον τὸ μέτρον.

ΚΕΦ. 21. Περιγραφή τοῦ τείχους τῶν πολιορκούντων.—Πῶς ἐγένετο ἡ φρουρήσις του.

Τὸ δὲ τείχος τῶν Πελοποννησίων ἦτο ὡς πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τοιοῦτον περίπου· εἶχε μὲν δύο περιβόλους, καὶ πρὸς τὸ μέρος τῶν Πλαταιῶν καὶ [ἔνα] ἕαν κανεὶς ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Ἀθηνῶν ἤθελεν ἐπέλθῃ, ἀπεῖχον δὲ οἱ περίβολοι δέκα ἔξ πόδας κατ' ἀνώτατον ὄριον (τὸ πολὺ-πολύ). Εἰς τὸ μεταξὺ λοιπὸν τοῦτο διάστημα δηλαδὴ οἱ δέκα ἔξ πόδες εἶχον οἰκοδομηθῆ οἰκήματα, τὰ ὁποῖα εἶχον μοιρασθῆ εἰς τοὺς φύλακας (γιὰ νὰ μένουν οἱ φύλακες), καὶ ὑπῆρχε συνοχή, (συνέχεια) ὥστε νὰ φαίνεται ἐν τὸ τείχος παχὺ μὲ ἐπάλλξεις καὶ πρὸς τὰ δύο μέρη. Μετὰ δέκα ἐπάλλξεις ἦσαν [οἰκοδομημένοι] ὑψηλοὶ πύργοι καὶ μὲ πλάτος ἴσον μὲ τὸ τείχος, διότι ἐφθάνον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μέτωπον αὐτοῦ καὶ οἱ ἴδιοι εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μέτωπον, ὥστε διάβασις πλησίον πύργου δὲν ὑπῆρχεν, ἀλλ' οἱ φύλακες διὰ μέσου τῶν πύργων διήρχοντο. Τὰς νύκτας λοιπὸν, ὅσάκις ὁ καιρὸς ἦτο βροχερός, τὰς μὲν ἐπάλλξεις οἱ φύλακες ἄφηνον, ἀπὸ τοὺς πύργους δέ, *οἱ ὁποῖοι ἀπεῖχον ἀνὰ μεταξὺ τους ὀλίγον* (=ὄντων δι' ὀλίγου) καὶ ἄνωθεν στεγασμένοι [καλὰ] ἐφρουροῦσαν. Τὸ μὲν λοιπὸν τείχος, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν ἀποκλεισμένοι οἱ Πλαταιεῖς τοιοῦτον ἦτο.

ΚΕΦ. 22. Πῶς καὶ πότε ἐγένετο ἡ ἔξοδος τῶν Πλαταιῶν.—Σύγχρως καὶ ἀπροετοίμασις τῶν πολιορκητῶν.

Οἱ δὲ [ἀποφασίσαντες τὴν ἔξοδον], ὅτε παρεσκευάσθησαν (ἔγινε ἡ δέουσα προετοιμασία), ἀφ' οὗ ἔκαιροφυλάκισαν μίαν νύκτα βροχερὰν καὶ ἀνεμώδη καὶ συγχρόνως ἀσέληνον, *ἤρχισαν νὰ κάμνουν τὴν ἔξοδον* (=ἔξῃσαν: παρατ. τῆς διαρκ.). Προη-

ἄλλος 84, ἄλλος 86 ἢ ἄλλος 85 καὶ ἔτσι ὑπελόγησαν ἕνα μέσον ὄρον π.χ. 85.

γούντο δὲ βεβαίως (ἴσα-ἴσα) ἐκείνοι, οἱ ὅποιοι ἦσαν αἴτιοι τῆς ἀποπείρας. Καὶ πρῶτον μὲν διέβησαν τὴν τάφρον, ἣ ὅποια τοὺς περιέβαλλε, ἔπειτα ἔφθασαν τὸ τεῖχος τῶν ἐχθρῶν διαφυγόντες τὴν προσοχὴν τῶν ἐχθρῶν (χωρὶς νὰ τοὺς ἀντιληφθοῦν οἱ ἐχθροί), διότι μέσα μὲν εἰς τὸ σκοτάδι δὲν τοὺς εἶδαν προηγουμένως, ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνεμος ἔκαμνε μεγαλύτερον πάταγον, ὁ ὅποιος ἐκάλυπτε τὸν κρότον τῶν βημάτων (τὸν ὅποιον ἔκαμνον), *ὅταν ἐπλησίαζον* (=ἐκ τοῦ προσθίεναι), δὲν τοὺς ἤκουσαν· συγχρότως δὲ ἐβάδιζον πολὺ ἀπέχοντες ὁ εἰς ἀπὸ τὸν ἄλλον, διὰ νὰ μὴ τὰ ὄπλα κτυπώμενα τὰ μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ, *γίνουσιν ἀφορμὴ νὰ τοὺς ἀντιληφθοῦν* (=αἰσθησὶν παρέχοι). Ἦσαν ἐλαφρῶς ὄπλισμένοι καὶ εἰς τὸν ἀριστερὸν μόνον πόδα ἔφερον ὑπόδημα, διὰ νὰ βαδίζουσαν ἀσφαλῶς εἰς τὴν λάσπην.

Λοιπὸν διὰ τοῦ μεταξὺ δύο πύργων διαστήματος ἐπλησίαζον εἰς τὰς ἐπάλξεις, διότι ἐγνώριζον ὅτι αὐταὶ ἦσαν ἄνευ φυλάκων, πρῶτον μὲν οἱ φέροντες τὰς κλίμακας, καὶ [οἱ ὅποιοι] ἐστήριξαν [εἰς τὸ τεῖχος τῶν ἐχθρῶν]· ἔπειτα (κατόπιν) ἀνέβαινον δώδεκα ἐλαφρῶς ὄπλισμένοι μὲ ξιφίδιον καὶ θώρακα· ἀρχηγὸς δὲ τούτων ἦτο ὁ Ἄμμεας ὁ υἱὸς τοῦ Κοροΐβου, ὅστις καὶ πρῶτος ἀνέβη· οἱ δὲ μετ' αὐτοῦ ἐπόμενοι ἕξ εἰς κάθε ἓνα πύργον ἀνέβαινον· ἔπειτα δὲ κατόπιν τούτων ἄλλοι ἐλαφρῶς ὄπλισμένοι κρατοῦντες μικρὰ δόρατα ἐπροχώρουν, τῶν ὁποίων ἄλλοι κατόπιν τὰς ἀσπίδας ἔφερον, διὰ νὰ προχωροῦν ἐκεῖνοι εὐκολώτερα, καὶ, τὰς ὁποίας ἔμελλον νὰ δώσουν, ὅποταν θὰ ἦσαν πλησίον τῶν ἐχθρῶν. Ὅταν δὲ ἐπάνω περισσότεροι (ἀρκετὰ πολλοὶ) ἦσαν ἀντελήφθησαν [αὐτοὺς] οἱ ἐκ τῶν πύργων φύλακες· διότι ἔρριψεν ἓνας ἐκ τῶν Πλαταιῶν κάτω ἓνα κεραμίδι, ἐν ᾧ προσπαθοῦσε νὰ πιασθῆ, τὸ ὅποion, ἀφ' οὗ ἔπεσεν, προυξένησεν θόρυβον. Καὶ ἀμέσως βοή (φασαρία) ἔγινε, ὁ δὲ στρατὸς [τῶν Πελοποννησίων] ὤρμησεν πρὸς τὸ τεῖχος· διότι δὲν ἐγνώριζον *εἰ φοβερὸν συνέβαινε* (=ὅ,τι ἦν τὸ δεινόν), ἐπειδὴ ἦτο σκοτεινὴ νύξ καὶ κακοκαιρία, καὶ συγχρότως, οἱ εἰς τὴν πόλιν τῶν Πλαταιῶν παραμείναντες, ἀφ' οὗ ἐξῆλθον προσέβαλον τὸ τεῖχος τῶν Πελοποννησίων, ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος, ἐκείνου, ἀπὸ τὸ ὅποion οἱ ἄνδρες αὐτῶν *προσεπάθουν νὰ ὑπερβοῦν* (=ὑπερέβαινον), ἵνα

ἐλάχιστα ἔχουν ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν [πρὸς αὐτοὺς=τοὺς ἐξορμούντας]. Εὐρίσκοντο μὲν λοιπὸν εἰς θορυβώδη ταραχὴν, παραμένοντες εἰς τὰς θέσεις των, κανεῖς δὲ δὲν ἐτόλμα νὰ σπεύσῃ εἰς βοήθειαν, ἀπὸ τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν ἐφύλαττε, ἀλλὰ εὐρίσκοντο εἰς μεγάλην ἀπορίαν (εἰς πολλὴν δύσκολον θέσιν) νὰ καταλάβουν τί [πραγματικῶς] συνέβαινε. Καὶ οἱ τριακόσιοι ἐξ αὐτῶν τῶν (Πελοποννησίων), εἰς τοὺς ὁποίους ἦτο *δεδομένη* (*δοσμένη*) *διαταγή* (=ἐτέτακτο) νὰ σπεύδουν εἰς βοήθειαν (τῶν εἰς τὸ τεῖχος εὐρισκομένων), ἐὰν ὑπῆρχεν ἀνάγκη, ἐπροχώρουν ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ τεῖχος, πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἐγίνετο ἡ βοή, καὶ πυρσοὶ ἀνυψοῦντο πρὸς τὰς Θήβας (διὰ νὰ τοὺς δηλώσουν, ὅτι ἐπλησίασαν οἱ ἐχθροί). Ἄλλ' *ἐκ παραλλήλου ἀνύψωναν* (=παρανίσχον) δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως Πλαταιεῖς ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ τεύχους πολλοὺς Πυρσοὺς *ἐκ τῶν προτέρων* (=πρότερον) προετοιμασμένους δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον, διὰ νὰ εἶναι ἀσαφῆ (ἀκατανόητα) τὰ σημεῖα τῆς διὰ πυρσῶν ἀγγελίας (εἰδοποιήσεως) εἰς τοὺς ἐχθροὺς [των—Θηβαίους], καὶ νὰ μὴ σπεύσουν εἰς βοήθειαν, διότι κατὰ ἄλλο ἤθελον νομίσει, ὅτι εἶναι τὸ συμβαῖνον, παρὰ τὸ πραγματικόν, προτοῦ οἱ ἄνδρες αὐτῶν, οἵτινες τὴν ἔξοδον ἐπεχείρησαν, νὰ διαφύγουν καὶ εὐρεθοῦν ἐν ἀσφαλείᾳ.

Κεφ. 23. Κατάληψις τῶν πύργων ὑπὸ τῶν ἐξορμησάντων καὶ διάβασις τῆς τάφρου. — Μεγάλη ἐνίσχυσις ἡ σκοτεινὴ καὶ λίαν χειμερινὴ νύξ.

Οἱ δὲ ἐπιχειροῦντες τὴν ἔξοδον ἐκ τῶν Πλαταιέων εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν, ὅταν εἶχον ἀναβῆ οἱ πρῶτοι ἐξ αὐτῶν, καὶ τοὺς φύλακας καὶ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου πύργου εἶχον γίνεαι κύριοι, ἀφ' οὗ ἐφρόνεσαν, καὶ τὰς διόδους τῶν πύργων, αὐτοὶ εἰς αὐτοὺς τοποθετηθέντες ἐφρουροῦσαν, μὴ ἀφήνοντες κανένα νὰ σπεύσῃ εἰς βοήθειαν, καὶ ἀφ' οὗ προσέθεσαν κλίμακας ἀπὸ τοῦ τεύχους εἰς τοὺς πύργους καὶ ἀφ' οὗ ἀνεβίβασαν ἐπάνω πολλοὺς οἱ μὲν [ἐξορμήσαντες Πλαταιεῖς] ἀπὸ τοὺς πύργους ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἔσπευδον εἰς βοήθειαν καὶ ἀνωθεν καὶ κάτωθεν, ἡμπόδιζον *κτυπῶντες μὲ βέλη* (=βύλλοντες) οἱ περισσότεροι δὲ *κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα* (=ἐντούτῳ), ἀφ' οὗ ἐστήριξαν πολλὰς κλίμακας συγχρόνως καὶ ἀφ' οὗ ἐκρήμνισαν τὰς ἐπάλξεις διὰ

τοῦ μεσοπυργίου προσελάθουν νὰ περάσουν [τὸ τεῖχος]. Ἐκάθε ἕνας δὲ ὁ ὁποῖος ἐπερνοῦσε, πάντοτε ἐστέκετο εἰς τὸ τεῖχος τῆς τάφρου καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐτόξευον καὶ ἔρριχνον ἀκόντια, ἐὰν κανεῖς σπεύδων εἰς βοήθειαν πλησίον τοῦ τείχους ἠμπούδιζε τὴν διάβασιν. Ὅταν δὲ ὅλοι εἶχον περάσει, οἱ ἀπὸ τῶν πύργων δυσκόλως (μετὰ δυσκολίας) καταβαίνοντες ἐπροχώρουν πρὸς τὴν τάφρον, καὶ κατ' αὐτὸ τὸ χρονικὸν διάστημα οἱ τριακόσοι ἐπήρχοντο ἐναντίον αὐτῶν κρατοῦντες λαμπάδας. Οἱ μὲν λοιπὸν Πλαταιεῖς ἐκείνους μᾶλλον ἐβλεπον, ἰστάμενοι (ἢ διότι ἐστέκοντο) ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ σκοτους κοντὰ εἰς τὴν ὄχθην τῆς τάφρου καὶ [δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον] καὶ ἔρριπτον βέλη καὶ [τοὺς] ἐκτύπον με ἀκόντια εἰς τὰ γυμνά (εἰς τὰ ἀκάλυπτα μέρη τοῦ σώματός των), αὐτοὶ ὅμως, ἐπειδὴ δὲν ἐφαίνοντο, ὀλιγότερον [ἀπὸ ἐκείνους] ἔνεκα τῶν ἀναμμένων λαμπάδων ἐβλέποντο, ὥστε (κι' ἔτσι) προφθάνουν καὶ διαβαίνουν' τὴν τάφρον καὶ οἱ τελευταῖοι ἐκ τῶν Πλαταιέων, ἀλλὰ (=δὲ) με δυσκολίαν καὶ με βίαν διότι καὶ κρύσταλλος εἰς αὐτὴν εἶχε παγώσει ὄχι τόσον σαρκεός, ὥστε ἐπάνω αὐτοῦ νὰ διαβῆ κανεῖς (=ἐπελθεῖν), ἀλλὰ ὁποῖος γίνεται, ὅταν φυσᾷ ἀνατολικὸς ἄνεμος ἢ βοριάς, ὑδατώτης μᾶλλον, καὶ ἡ νύκτα, ἡ ὁποία με τοιοῦτον ἄνεμον χιονίζει σιγά - σιγά ἀλλ' ἀδιακόπως τὸ νερὸν εἰς αὐτὴν [τὴν τάφρον] εἶχε κάμει πολὺ², τὸ ὁποῖον ἐπέρασαν μόλις ὑπερέχοντες (μόλις ἔχοντες τὰς κεφαλὰς των ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τοῦ νεροῦ). Διέφυγον δὲ αὐτοὶ μᾶλλον χάρις εἰς τὴν κακοκαιρίαν παρὰ εἰς ἄλλο τι.

ΚΕΦ. 24. Ποίαν κατεύνθυσιν ἔλαβον οἱ Πλαταιεῖς καὶ διατί.—
Τέλος τῆς ἐξόδου.

Οἱ δὲ Πλαταιεῖς ξεκινήσαντες ἀπὸ τὴν τάφρον ἐβάδιζον (ἐτράβηξαν) ὅλοι μαζί τὴν εἰς τὰς Θήβας φέρουσαν ὁδόν, ἔχοντες εἰς τὰς δεξιὰ τους τὸ ἱερὸν τοῦ ἥρωος Ἀνδροκράτους, διότι ἐνόμιζαν, ὅτι [οἱ Πελοποννήσιοι] πολὺ ὀλίγον (ἐλάχιστα) θὰ ὑπόπτευον ὅτι αὐτοὶ ἐτράπησαν αὐτὴν τὴν ὁδόν· καὶ συγχρόνως

1 Ἱστορικοὶ ἐνεστῶτες : ἐπρόφθασαν καὶ διέβησαν.

2 Ἡ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεω : ἡ νύξ ἐπεποιήκει τὸ ὕδωρ ἐν αὐτῇ (τῇ τάφρῳ) πολὺ.

ἔβλεπον, ὅτι οἱ Πελοποννήσιοι κρατοῦντες λαμπάδας ἀναμμένας κατεδίωκον αὐτοὺς βαδίζοντες τὴν πρὸς τὸν Κιθαιρῶνα καὶ τὴν πρὸς τὰς Δρυὸς κεφαλὰς ὁδόν, ἣτις ἔφερεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Καὶ ἐπὶ μὲν ἕξ ἢ ἐπτά στάδια ἐβάδισαν οἱ Πλαταιεῖς τὴν εἰς τὰς Θήβας φέρουσαν ὁδόν· ἔπειτα ὁμοῦς *στραφέντες ὀπίσω* (=ὑποστρέψαντες) ἐπροχώρησαν τὴν πρὸς τὸ ὄρος φέρουσαν ὁδόν εἰς Ἐρύθρας καὶ τὰς Ὑσιάς, καὶ πιάσαντες τὰ βουνὰ (ἄφ' οὗ ἔπιασαν τὰ βουνὰ) διαφεύγουν εἰς τὰς Ἀθήνας, διακόσιοι δώδεκα ἄνδρες ἀπὸ περισσοτέρους (δηλ. ἐν ᾧ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξορηγησάντων ἦτο μεγαλύτερος)· διότι μερικοὶ ἕξ αὐτῶν ἐστράφησαν ὀπίσω εἰς τὴν πόλιν προτοῦ νὰ ὑπερβοῦν τὸ τεῖχος, εἷς δὲ τοξότης πλησίον τῆς ἐξωτερικῆς τάφρου συνελήφθη.

Οἱ μὲν λοιπὸν Πελοποννήσιοι ἐπανῆλθον εἰς τὴν θέσιν των, ἄφ' οὗ ἔπαυσαν νὰ καταδιώκουν. Οἱ δὲ ἐντὸς τῆς πόλεως Πλαταιεῖς, ἐπειδὴ τίποτε μὲν ἕξ ὅσα εἶχον συμβῆ δὲν ἐγνώριζον, διότι οἱ ἐπιστρέψαντες ὀπίσω εἰς τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν εἰς αὐτούς, ὅτι κανεὶς δὲν ἐσώθη, ἄφ' οὗ ἔστειλαν κήρυκα, ὅτι ἔγινε ἡμέρα, (ὅταν ἐξημέρωσε) ἐζήτησαν νὰ κάμουν σπονδὰς, διὰ νὰ θάψουν τοὺς νεκρούς [των]· ὅταν ὁμοῦς ἔμαθον τὴν ἀλήθειαν, ἔπαυσαν. Οἱ μὲν λοιπὸν ἄνδρες τῶν Πλαταιέων ἔτσι, ἄφ' οὗ ὑπερέβησαν [τὸ τεῖχος], ἐσώθησαν.

ΚΕΦ. 52 Ἐνεκεν ἀδυναμίας ἀντιστάσεως ὑπὸ σπονδᾶς παράδοσις τῶν Πλαταιέων.—Πέντε δικασταὶ ἐκ Λακεδαιμόνος καὶ κρίσις περὶ Πλαταιέων. Ἀντιπρόσωποι αὐτῶν.

Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν τοῦ θέρους τούτου καὶ οἱ Πλαταιεῖς, ἐπειδὴ δὲν εἶχον πλέον σῖτον καὶ ἐπειδὴ δὲν ἀντεῖχον [πλέον] εἰς τὴν πολιορκίαν, ἐσυνθηκολόγησαν μὲ τὸς Πελοποννησίους κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον: Προσέβαλον οἱ Πελοποννήσιοι τὸ τεῖχος αὐτῶν, ἀλλ' ἐκεῖνοι δὲν ἠδύναντο νὰ ὑπερασπίσουν τοὺς ἑαυτοὺς των. Ὅτε δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ἀρχηγὸς *ἐκατάλαβε* (=γνοῦς) τὴν ἀδυναμίαν αὐτῶν [ν' ἀμυνθῶν], ἕξ ἐφόδου μὲν δὲν ἠθέλε νὰ τὴν κυριεύσῃ—*διότι εἶχε δοθῆ διαταγὴ ῥητὴ* (=εἰρημένον γὰρ ἦν) εἰς αὐτὸν ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος [νὰ μὴ τὴν κυριεύσῃ δηλ. διὰ τῆς βίας], ἵνα, ἐὰν κάποτε ἐγίνοντο σπονδαὶ

πρὸς τοὺς Ἀθημαίους καὶ ἤθελον συμφωνήσει διὰ νὰ δώσουν πίσω, ὅσα μέρη διὰ τοῦ πολέμου ἔχουν καταλάβει ἑκάτεροι, νὰ μὴ δοθῇ ὀπίσω ἢ Πλάταια, διότι δῆθεν ἔκουσῶς αὐτοὶ [οἱ Πλαταιεῖς] ἐπῆγαν μὲ τὸ μέρος των¹—ἀλλὰ στέλλει κήρυκα πρὸς αὐτοὺς ἵνα τοὺς εἴπῃ, ἔάν θέλουν νὰ παραδώσουν τὴν πόλιν μόνοι των (ἔκουσῶς) εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ νὰ δεχθοῦν ἐκείνους ὡς δικαστὰς (διότι θέλουν—ὡς βούλονται) νὰ τιμωρήσῃν τοὺς ἀδίκους, ἀδίκως δὲ κανένα. Τόσα μὲν εἶπεν ὁ κῆρυξ· οἱ δὲ (ἐναπομεινάντες Πλαταιεῖς)—διότι εὐρίσκοντο ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀδυναμίᾳ—παρέδσαν τὴν πόλιν. Καὶ τοὺς Πλαταιεῖς διέτρεφον μερικὲς ἡμέρες, ἕως ὅτου ἔφθασαν οἱ ἐκ Λακεδαίμονος δικασταί, πέντε ἄνδρες. Ἄφ' οὗ δὲ ἦλθον αὐτοί, οὐδεμία μὲν κατηγορία ἀπηγγέλθη κατ' αὐτῶν, ἠρώτων δὲ αὐτούς, ἄφ' οὗ τοὺς προσεκάλεσαν τόσον λίγο μόνον, ἔάν κανὲν ἄλλο ἔκαμαν εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς συμμάχους [των] κατὰ τὸν παρόντα πόλεμον. Οὗτοι δὲ ἔλεγον ἄφ' οὗ ἐζήτησαν νὰ ἀπολογηθοῦν διὰ μακρῶν (=μακρότερον εἰπεῖν) καὶ ἄφ' οὗ ὥρισαν ὡς ἀντιπροσώπους των (ἄφ' οὗ προέτειναν συνηγόρους των) τὸν Ἀστύμαχον τὸν Ἀσωπολάον καὶ τὸν Λάκωνα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀειμνήστου, ὅστις ἦτο πρόξενος τῶν Λακεδαιμονίων. Ὅθεν οὗτοι προσελθόντες ἔλεγον τοιαῦτα, (οἷα τὰ ἐπόμενα).

ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΠΛΑΤΑΙΕΩΝ

ΚΕΦ. 68. Σκληρὰ καταδικαστικὴ ἀπόφασις κατὰ τῶν Πλαταιέων.
—Πῶς ἐχρησιμοποίησαν τὴν πόλιν οἱ Λακεδ. μετὰ τὴν παράδοσιν.

Τοιαῦτα δὲ οἱ Θηβαῖοι εἶπον. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι δικασταί, ἐπειδὴ ἐνόμιζον ὅτι τὸ ἐρώτημα, ἔάν κἀτι καλὸν κατὰ τὸν πόλεμον οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔχουν πάθῃ ἄπ' αὐτούς, (ὅτι) θὰ εἶναι δι' αὐτοὺς δίκαιον, διότι καὶ τὸν ἄλλον καιρὸν εἶχον τὴν ἀξίωσιν δῆθεν ἄπ' αὐτοὺς κατὰ τὰς παλαιὰς μετὰ τὰ Μηδικὰ συνθήκας τοῦ Πανσανίου νὰ μένουν οὐδέτεροι, καὶ ὅταν ὕστερα, προτοῦ

1. Καθαρῶς διπλωματικὸς λόγος: διὰ νὰ βάλουν πόδι καὶ εἰς τὴν Ἀττικὴν.

νά περικλείσουν τὴν πόλιν των, ἀπῆλθον νά δεχθοῦν, ἅτινα ἐπρότειναν εἰς αὐτούς, νά μένουν [δηλαδή οὐδέτεροι συμφώνως μετὰ τὴν συνθήκην ἐκείνην τοῦ Πausανίου], δὲν ἐδέχθησαν ἐπειδὴ ἐνόμιζον, ὅτι ἐκεῖνοι ἐβλάβησαν ὑπ' αὐτῶν, διότι πλέον *ἔνεκα τῆς ὑπ' ἐκείνων ἀπορριφθείσης δικαίας ἀπαιτήσεώς των* (= τῆ ἑαυτῶν δικαία βουλήσει), ἦσαν ἀπηλλαγμένοι τοῦ δεσμοῦ τῆς συνθήκης, πάλιν *τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν* (= τὸ αὐτὸ) κάθε ἓνα χωριστὰ ἀφ' οὗ ἐπῆραν κατὰ σειράν καὶ [ἀφ' οὗ] ἠρώτων, ἐὰν καίτι εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ εἰς τοὺς συμμάχους καλὸν κατὰ τὸν πόλεμον ἔχουν κάμει, ὅσας δὲν ἔλεγον (δηλ. ἕκαστος δὲν ἀπῆντα), ἀφ' οὗ τοὺς ἔπαιρναν (τοὺς ἀπεμάκρυναν) τοὺς ἐφόνευον καὶ [ἔτσι] δὲν ἐξήρεσαν κανένα. Ἐφόνευσαν δὲ ἐκ τῶν ἰδίων μὲν τῶν Πλαταιέων ὄχι ὀλιγωτέρους τῶν διακοσίων, ἐκ δὲ τῶν Ἀθηναίων εἴκοσι-πέντε, οἱ ὅποιοι ἐπολιορκοῦντο μαζί [μετὰ τοὺς παραμείναντας Πλαταιεῖς]: τὰς δὲ γυναῖκας ἐπώλησαν [σκλάβες]. Τὴν δὲ πόλιν μετὰ ἓνα ἔτος μὲν οἱ Θηβαῖοι ἔδωσαν εἰς ἄνδρας Μεγαρεῖς νά κατοικήσουν, οἱ ὅποιοι ἔνεκα στάσεως εἶχον ἐξορισθῆ, καὶ εἰς ἐκείνους ἐκ τῶν Πλαταιέων, ὅσοι ὄντες μετὰ τὸ κόμμα των *ἐσώθησαν* (= περιῆσαν). Ὑστερον δὲ ἀφ' οὗ κατεδάφισαν αὐτὴν ὀλόκληρον, ᾠκοδόμησαν πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς Ἥρας, ξενῶνα διακοσίων ποδῶν [μῆκος], ὁ ὅποιος εἶχε γύρω - γύρω δωμάτια ἀνώγεια καὶ κατώγεια, καὶ διὰ τὰς ὀροφὰς καὶ διὰ τὰς θύρας μετεχειρίσθησαν τὰς [τῶν οἰκιῶν] τῶν Πλαταιῶν· καὶ μετὰ τὰ ἄλλα, τὰ ὅποια ὑπῆρχον μέσα εἰς τὸ τεῖχος τῆς πόλεως σκευὴ (ἐπιπλα) ἀπὸ χαλκὸν καὶ ἀπὸ σίδηρον, ἀφ' οὗ κατεσκευάσαν κλίνας, τὰς ἀφιέρωσαν εἰς τὴν Ἥραν. Καὶ ναὸν λίθινον ἑκατὸν ποδῶν ᾠκοδόμησαν *πρὸς τιμὴν αὐτῆς* (= αὐτῆ)· καὶ τὴν γῆν ἀφ' οὗ τὴν ἐδήμευσαν (τὴν ἔκαμαν δημοσίαν) τὴν ἐνοικίασαν ἐπὶ μισθῷ (μετὰ ἐνοίκιον) διὰ δέκα χρόνια, καὶ ἐξεμεταλλεύοντο αὐτὴν οἱ Θηβαῖοι. Σχεδὸν δὲ γενικῶς (ἐν συνόλῳ) ὡς πρὸς τοὺς Πλαταιεῖς (ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν Πλαταιέων) οἱ Λακεδαιμόνιοι *ἐφέρθησαν τόσον δυσμενεῖς* (= οὐτως ἀποτετραμμένοι ἐγένοντο) χάριν τῶν Θηβαίων, ἐπειδὴ ἐνόμιζαν ὅτι θὰ τοὺς εἶναι ὠφέλιμοι [οἱ Θηβαῖοι] κατὰ τὸν πόλε-

μον, ὁ ὅποιος τότε ἀκριβῶς ἤρχιζεν (στὰ καλὰ ἢ γιὰ τὰ καλὰ). Καὶ τὰ μὲν κατὰ Πλάταιαν (τὰ ἀφορῶντα τὰς Πλαταιᾶς ἢ τὰ Πλαταικὰ) ἔτσι ἐτελείωσαν, τὸ ἐνενηηκοστὸν τρίτον ἔτος, ἀφ' ὅτου οἱ Ἀθηναῖοι σύμμαχοι αὐτῶν ἔγιναν.

Λ Ε Σ Β Ι Α Κ Α

ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΩΝ ΑΠΟΣΤΑΣΙΑ

ΚΕΦ. 1. Εἰσβολὴ Πελοποννησίων εἰς Ἀττικὴν ὑπὸ τὸν Ἀρχίδαμον. Μόνιμος στρατοπέδευσις, λεηλασίαι τῆς χώρας.—Ἐλ-
λειψις τροφίμων καὶ ἐπιστροφή.

Κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος (τὸ ἀκόλουθον 428 π.Χ.) οἱ Πελοποννή-
σιοι καὶ οἱ σύμμαχοι, ὅταν τὰ σιτάρια εἶχον ὠριμάσει (δηλ.
ἦσαν ἔτοιμα γιὰ θέρισμα: 1-15 Ἰουνίου), ἐξεστράτευσαν ἐναντίον
τῆς Ἀττικῆς—ἦτο δὲ ἀρχηγὸς αὐτῶν ὁ Ἀρχίδαμος ὁ υἱὸς τοῦ
Ζωξιδάμου, ὅστις ἦτο βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων—καὶ ἀφ' οὗ
ἔκαμαν μόνιμον στρατόπεδον (ἐστρατοπέδευσαν μὲ μόνιμους ἐγ-
καταστάσεις) ἐληλάτου τὴν χώραν. Καὶ προσβολαὶ τῶν Ἀθη-
ναίων ἰπλέων, καθὼς συνήθιζον, ἐγίνοντο, ὅσον ἦτο δυνατόν νὰ
γίνῃ τοῦτο, καὶ τοὺς περισσοτέρους ἐκ τῶν ἐλαφρῶς ὀπλισμένων
ἠμπόδιζον ἀπὸ τοῦ νὰ βλάπτουν τὰ πλησίον τῆς πόλεως μέρη
(ἀγρούς, κτήματα) ἐξερχόμενοι ἐκ τοῦ στρατοπέδου. Ἀφ' οὗ δὲ
ἔμειναν ἐκεῖ ὅσον χρόνον εἶχον τροφίμα, ἀνεχώρησαν καὶ διαλυ-
θέντες ἦλθον κάθε ἕνας εἰς τὴν πόλιν των.

ΚΕΦ. 2. Προετοιμασίαι τῶν Λεσβίων πρὸς ἀποστασίαν.—Καταγ-
γελία ταύτης ὑπὸ Τενεδίων, Μηθυμναίων καὶ προξένων Μυ-
τιληναίων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

Μετὰ δὲ τὴν εἰσβολὴν τῶν Πελοποννησίων ἀμέσως ἡ Λέσβος
ἐκτὸς τῆς Μηθύμνης ἀπεστάτησαν ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους, θελή-
σαντες [οἱ Λέσβιοι] μὲν καὶ πρὸ τοῦ [παρόντος] πολέμου [νὰ
ἀποστατήσουν]—ἀλλ' οἱ Λακεδαιμόνιοι δὲν [τοὺς] ἐδέχθησαν—

ἀναγκασθέντες δὲ καὶ ταύτην τὴν ἀποστασίαν νὰ κάμουν πρωτῆ-
 τερα, παρὰ ὅταν ἐσκέπτοντο (εἶχον κατὰ νοῦν). Διότι ἐπερίμενον
 νὰ ἐκτελεσθῆ ἡ χάσις τῶν λιμένων, ἡ οἰκοδόμησις τῶν τειχῶν,
 ἡ ναυπήγησις (ἢ κατασκευὴ) τῶν πλοίων καὶ [ἐπερίμενον] νὰ
 ἔλθουν ἐκ τοῦ Πόντου, ὅσα ἔπρεπε νὰ ἔλθουν, δηλ. καὶ τοξόται
 καὶ σίτος, καὶ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔστειλον νὰ φέρουν· ἠγαγκά-
 σθησαν δέ, διότι οἱ Τενέδιοι καὶ οἱ Μηθυμναῖοι, ἐπειδὴ εἶχον
 διαφορὰς πρὸς αὐτοὺς (δηλ. ἦσαν ἐχθροὶ τῶν), καὶ ἔξ αὐτῶν τῶν
 Μυτιληναίων ἰδιαιτέρως ἄνδρες (πολιταί) ἔνεκα κομματικῆς ἀντι-
 ζηλίας (κομματικῶν ἐρίδων), πρόξενοι τῶν Ἀθηναίων (δηλαδή
 ἔφερον τιμητικῶς τὸν τίτλον τοῦ προξένου τῆς πόλεως τῶν Ἀθη-
 νῶν), κατήγγειλαν εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι: οἱ Μυτιληναῖοι *διὰ
 τῆς βίας τοὺς παίρνουν καὶ τοὺς ἐγκαθιστοῦν μέσα εἰς τὴν
 Μυτιλήνην* (=βία τε ξυνοικίζουσιν τὴν Λέσβον) καὶ ὅτι ἐπέι-
 γονται (ἐπισπεύδουσι) ὅλην τὴν προετοιμασίαν μαζί με τοὺς Λα-
 κεδαιμονίους καὶ τοὺς Βοιωτοὺς, οἱ ὅποιοι ἦσαν συγγενεῖς τῶν,
μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἀποστατήσουν (=ἐπὶ ἀποστάσει) καὶ ὅτι
 αὐτοὶ (δηλ. οἱ Ἀθηναῖοι), ἔαν δὲν σπεύσουν νὰ τὴν καταλάβουν,
 θὰ στερηθοῦν τῆς Λέσβου.

Κεφ. 3. Ἀποστολὴ 40 τριήρων πρὸς αἰφνιδιστικὴν κατάληψιν
 τῆς Μυτιλήνης.—Προδοσίαι τοῦ σχεδίου τῆς καταλήψεως εἰς
 Μυτιληναίους.—Προπαρασκευαὶ Μυτιληναίων, ὅπως ἀντιμε-
 τωπίσουν τοὺς ἐπερχομένους.

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι—διότι εἶχον ταλαιπωρηθῆ καὶ ὑπὸ τῆς νό-
 σου καὶ ὑπὸ τοῦ πολέμου, ὅστις πρὸ ὀλίγου ἤρχισε καὶ *τώρα
 εὐρίσκειτο ἐν ἀκμῇ* (=ἀκμάζοντος)—, ἐπικίνδυνον μὲν πρῶγμα
 ἐνόμιζον, ὅτι ἦτο καὶ τὴν Λέσβον προσέτι νὰ καταστήσουν ἐχθρι-
 κὴν [πρὸς τοὺς ἑαυτοὺς τῶν], ἧτις εἶχε ναυτικὸν καὶ [στρατιωτι-
 κὴν] δύναμιν ἀβλαβῆ, καὶ δὲν παρεδέχοντο κατ' ἀρχὰς τὰς κατη-
 γορίας, ἐπειδὴ ἀπέδιδον μεγαλυτέραν σημασίαν εἰς τὸ νὰ μὴ θέ-
 λουν νὰ εἶναι ἀληθινά· ἀφ' οὗ ὅμως, ἂν καὶ ἔστειλαν πρέσβεις,
 δὲν κατέπειθον τοὺς Μυτιληναίους νὰ διαλύσουν καὶ τὸν συνοι-
 κισμὸν [τῆς Λέσβου] εἰς τὴν Μυτιλήνην καὶ τὴν πολεμικὴν προε-
 τοιμασίαν, ἐπειδὴ ἐφοβήθησαν, ἤθελον νὰ τοὺς προλάβουν. Καὶ

στέλλουν ἑξαφνα τεσσαράκοντα πλοία, τὰ ὅποια ἔτυχον (κατὰ τύχην) νὰ εἶναι ἔτοιμα, νὰ πλεύσουν περὶ τὴν Πελοπόννησον. Ὁ Κλειπίδης δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Δεινίου μετ' ἄλλων δύο (= τρίτος αὐτὸς) ἦτο στρατηγός. Διότι ἀνηγγέλθη εἰς αὐτούς, ὅτι ἔξω τῆς πόλεως [Μυτιλήνης] γίνεται ἡ ἑορτὴ τοῦ Μαλόεντος Ἀπόλλωνος, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Ἀθηναῖοι μὲ τὰς γυναῖκας τους καὶ τὰ παιδιὰ τους ἑορτάζουν, καὶ ὅτι ἐλπίς ἦτο, ὅτι, ἐὰν βιασθῶν (σπεύσουν), ἑξαφνα κατ' αὐτῶν θὰ ἐπιπέσουν· καὶ ἐὰν μὲν ἐπιτύχη ἢ ἀπόπειρα [ἔχει καλῶς : πάει καλῶς=εὖ ἔχει]· ἐν ἐναντίᾳ δὲ περιπτώσει, νὰ διατάξουν τοὺς Μυτιληναίους καὶ τὰ πλοῖα τῶν νὰ παραδώσουν καὶ τὰ τεῖχη νὰ κρημίσουν, ἐὰν δὲ δὲν πεύθηνται *ν' ἀρχίσουν τὸν πόλεμον* (=πολεμεῖν). Καὶ τὰ μὲν πλοῖα τῶν Ἀθηναίων εὐθύς ἀπῆλθον· τὰς δὲ δέκα τριήρεις τῶν Μυτιληναίων, αἱ ὁποῖαι ἔτυχον νὰ εὐρίσκονται ὡς βοηθοὶ πλησίον τῶν (δηλ. τῶν Ἀθηναίων), συμφώνως πρὸς τοὺς ὄρους τῆς συμμαχίας (τὴν ὁποίαν εἶχαν προηγουμένως κάμει), ἐκράτησαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τοὺς ἄνδρας ἔξ αὐτῶν, (τὰ πληρώματά των) ἔθεσαν ὑπὸ κράτησιν. Ἄλλ' εἰς τοὺς Μυτιληναίους ἀναγγέλει τὸν κατ' αὐτῶν πλοῦν (δηλ. τὸ ὅτι ἔπλεον ἐναντίον τῶν) τῶν Ἀθηναίων κάποιος ἀνὴρ, ὅστις, ἀφ' οὗ ἐπέρασε ἐκ τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὴν Εὐβοίαν καὶ περὶ (μὲ τὰ πόδια) εἰς τὸ ἀκρωτήριον Γεραιστῶν ἀφ' οὗ ἦλθεν, ἀφ' οὗ ἐπέτυχε (εὖρε) ἕνα φορητὸν πλοῖον ν' ἀποπλέη, πλεύσας μὲ εὐνοϊκὸν ἄνεμον καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας ἔφθασεν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὴν Μυτιλήνην. Οἱ δὲ Μυτιληναῖοι οὔτε εἰς τὸν Μαλόεντα ἐξῆλθον [διὰ νὰ ἑορτάσουν], καὶ τὰ ἄλλα τὰ σχετικὰ μὲ τὰ τεῖχη καὶ τοὺς λιμένας, ἀφ' οὗ ἔφραξαν τὰ μισοτελειωμένα (μισοκτισμένα) μὲ πασσάλους, τὰ ἐφρούρου (ἔβαλαν δηλ. φρουράν).

Κεφ. 4. Ἀπόπειρα Λεσβίων πρὸς ἔκπλεον κατὰ τῶν Ἀθηναίων.
—ἀποτυχία καὶ προτάσεις πρὸς Ἀθηναίους στρατηγούς.—
Ἀποστολὴ πρέσβων εἰς Ἀθήνας καὶ λάθρα ἐτέρων εἰς Λακεδαίμονα.

Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ὄχι πολὺ ἀργότερα ἀφ' οὗ κατέπλευσαν, ὅτε εἶδον ταῦτα (τὰ ὅποια δηλ. ἔπραττον οἱ Μυτιληναῖοι), ἀνήγγειλαν μὲν οἱ Ἀθηναῖοι στρατηγοὶ τὰ ἐντεταλμένα ὑπὸ τῆς πό-

λεως, ἐπειδὴ δὲ οἱ Μυτιληναῖοι δὲν ὑπήκουον (δὲν ἔδιδον προσοχήν εἰς τὰ λεγόμενά των), ἤρχιζον τὸν πόλεμον (τὰς πολεμικὰς προετοιμασίας). Ἐπειδὴ δὲ οἱ Μυτιληναῖοι ἀπροετοίμαστοι [ἦσαν] καὶ ἔξαφνα ἠναγκάσθησαν νὰ ἔλθουν εἰς πόλεμον, ἐπεχείρησαν μὲν *ἕνα μικρὸν* (=τινα) ἔκπλουν (ἔξοδον ἐκ τοῦ λιμένος) τῶν πλοίων μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ναυμαχήσουν ὀλίγον πρὸ τοῦ λιμένος· ἔπειτα ὅμως, ἐπειδὴ κατεδιώχθησαν ὑπὸ τῶν Ἀτικῶν πλοίων, τώρα πλέον ἔκαμνον εἰς τοὺς στρατηγούς [τῶν Ἀθηναίων] προτάσεις [περὶ εἰρήνης], ἐπειδὴ ἐπεθύμουν (ἤθελον), τὰ πλοῖα ἀμέσως, ἂν ἦτο δυνατόν (ἢ ἂν ἠδύνατο), δι' ἐπεικούς τινος συνθήκης νὰ [τ'] ἀπομακρύνουν. Καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων παρεδέχθησαν [τὰς περὶ εἰρήνης προτάσεις τῶν Μυτιληναίων], ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ ἐφοβοῦντο μήπως δὲν εἶναι ἱκανοὶ νὰ πολεμοῦν ἐναντίον ὅλων τῶν Λεσβίων. Καὶ [ἔτσι] ἀφ' οὗ ἔκαμαν ἀνακοχήν, στέλλουν εἰς τὰς Ἀθήνας οἱ Μυτιληναῖοι, ἕνα ἕξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι κατήγγειλαν [εἰς τοὺς Ἀθηναίους] [τὴν ἀποστασίαν τῆς πατρίδος του], ὁ ὁποῖος τώρα πλέον μετενόησεν, καὶ ἄλλους, διὰ νὰ πείσουν (ἴσως πείσουν) τοὺς Ἀθηναίους νὰ φύγουν τὰ πλοῖα (ν' ἀπομακρυνθοῦν ἐκ τῆς Μυτιλήνης), διότι αὐτοὶ δῆθεν (ὡς ἔλεγον) δὲν θὰ κάμουν οὐδὲν νεώτερον (δὲν θ' ἀλλάξουν πολιτικὴν στάσιν ἀπέναντι τῶν Ἀθηναίων). *Κατ' αὐτὸ δὲ τὸ χρονικὸν διάστημα* (=ἐν τούτῳ) ἀπέστειλαν μὲ μίαν τριήρη [οἱ Μυτιλ.] πρέσβεις καὶ εἰς τὴν Λακεδαίμονα, *διαφυγόντες τὴν προσοχήν* (=λαθόντες) τοῦ ναυτικοῦ τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὁποῖοι ἦσαν προσωρισμένοι εἰς τὴν Μαλέαν [ἄκραν] πρὸς βορρᾶν τῆς πόλεως· διότι δὲν ἐπίστευον, *ὅτι τὰ ἐξ Ἀθηνῶν προσδοκώμενα* (=τοῖς ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων) θὰ ἐπιτύχουν. Καὶ αὐτοὶ μὲν (δηλ. οἱ ἀποσταλέντες εἰς Σπάρτην πρέσβεις) μὲ ταλαιπωρίας διὰ μέσου τοῦ πελάγους ἀφ' ἧλθον (ἀφ' οὗ ἔπλευσαν) ἐνήργουν παρ' αὐτοῖς (τοῖς Λακ.), πῶς κάποια βοήθεια θὰ ἔλθῃ εἰς αὐτούς.

ΚΕΦ. 5. Πανστρατιᾶ ἔξοδος Μυτιληναίων χωρὶς ἐπιτυχίαν — Ἄνακτον βροχίαν.— Ἀφίξις δύο ἀπεσταλμένων ἐκ μέρους τῶν Πελοποννησίων.— Συστάσεις αὐτῶν πρὸς Μυτιληναίους.

Ἄφ' οὗ δὲ οἱ ἐκ τῶν Ἀθηναίων [πρέσβεις τῶν Μυτιληναίων] ἐπανήλθον χωρὶς νὰ κατορθώσουν τίποτε, οἱ Μυτιληναῖοι καὶ οἱ ἄλλοι Λέσβιοι ἐκτὸς τῆς Μηθύμνης ἤρχιζαν τὸν πόλεμον· οὗτοι δὲ (δηλ. αἱ Μηθύμνιοι) εἶχον ἔλθει εἰς βοήθειαν τῶν Ἀθηναίων, καθὼς καὶ οἱ Ἰμβριοὶ καὶ οἱ Λήμνιοι καὶ ὀλίγοι τινὲς ἐκ τῶν ἄλλων συμμάχων. Καὶ ἔξοδον μὲν τινα πανστρατιᾶ ἔκαμον οἱ Μυτιληναῖοι ἐναντίον τοῦ στρατοπέδου τῶν Ἀθηναίων, καὶ μάχη ἔγινεν, εἰς τὴν ὁποίαν μολονότι δὲν ἐνικήθησαν οἱ Μυτιληναῖοι οὔτε διενυκτέρευσαν εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, οὔτε εἶχον πεποίθησιν (εἰς τὰς δυνάμεις τῶν) εἰς τοὺς ἑαυτοὺς τῶν, *ὄμως* (= ἄλλ') ἐπέστρεψαν ὀπίσω. Ἐπειτα οὗτοι μὲν (οἱ Μυτιλ.) παρέμενον ἡσυχοὶ, διότι ἤθελον καὶ ἄλλην βοήθειαν ἔχοντες, εἰάν ἤθελεν ἔλθῃ βοήθειά τις ἐκ Πελοποννήσου, νὰ ὑποστοῦν τὸν κίνδυνον τῆς μάχης (νὰ κάμουν μάχην)· διότι εἰς αὐτοὺς ἦλθεν ὁ Μαλέας ὁ Λάκων καὶ ὁ Ἐρμαιώνδας ὁ ἐκ Θηβῶν, οἵτινες ἐστάλησαν μὲν πρὸ τῆς ἀποστασίας (προτοῦ δηλ. ἀποστατήσουν οἱ Μυτιλ. ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους), ἐπειδὴ δὲ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ *προλάβουν* (= φθάσαι) τὸν κατὰ τῶν Μυτιληναίων *ἐπίπλουν* τῶν Ἀθηναίων, κρυφά, ὕστερα ἀπὸ τὴν μάχην, εἰσπλέουν εἰς τὴν Μυτιλήνην *διὰ μιᾶς τριόρους* (= τριήρει) καὶ προσέτρεπον [τοὺς Μυτιληναίους] νὰ στείλουν ἄλλο πλοῖον καὶ πρέσβεις μαζί μὲ αὐτούς. Καὶ οὕτω οἱ Μυτιληναῖοι στέλλουν.

ΚΕΦ. 6. Στρατοπέδευσις Ἀθηναίων καὶ ἀποκλεισμός Μυτιλήνης ἀπὸ θαλάσσης.

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἔλαβον πολὺ θάρρος, ἕνεκα τῆς ἡσυχίας τῶν Μυτιληναίων, καὶ τοὺς συμμάχους προσκαλοῦσαν, οἱ ὁποῖοι πολὺ ταχύτερον προσῆλθον, ἐπειδὴ δὲν ἔβλεπον καμμίαν δύναμιν (ἰσχυρὰν ἀνίστασιν) ἐκ μέρους τῶν Λεσβίων καὶ ἄφ' οὗ προσηρμόσθησαν καὶ περὶ τὸ πρὸς νότον τῆς πόλεως μέρος, ἐτείχισαν δύο στρατόπεδα ἐκατέρωθεν (ἀπὸ τὴν μιὰ μεριὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη) τῆς πόλεως καὶ τὰς ναυτικὰς ἐφόδους ἐναντίον καὶ τῶν

δύο λιμένων ἔκαμναν. Καὶ [οὕτω] ἠμπόδιζον τοὺς Μυτιληναίους νὰ κάμνουν χρῆσιν τῆς θαλάσσης, ἐκ τῆς ξηρᾶς δέ, τῆς μὲν ἄλλης ἦσαν κύριοι οἱ Μυτιληναῖοι καὶ οἱ λοιποὶ Λέσβιοι, οἵτινες εἶχον ἤδη (ἀπὸ καιρὸν) ἔλθει εἰς βοήθειάν των, τὸ δὲ [μέρος] τὸ πέραξ τῶν στρατοπέδων, *τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο πολὺ* (=οὐ πολὺ) κατεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ναύσταθμον δὲ μᾶλλον καὶ ἀγορὰν *εἶχον αὐτοὶ* (=ἦν αὐτοῖς) τὴν Μαλέαν. Καὶ τὰ μὲν [πολεμικὰ γεγονότα] εἰς τὴν Μυτιλήνην τοιοῦτοτρόπως συνέβαινον.

ΚΕΦ. 8. Τῇ συστάσει τῶν Λακεδαιμονίων μετὰ βασις Λεσβίων πρέσβων εἰς τὴν Ὀλυμπίαν.

Οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ πρώτου πλοίου ἀποσταλέντες πρέσβεις τῶν Μυτιληναίων, ἐπειδὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι [τούς] εἶπον νὰ παρευρεθοῦν εἰς τὴν Ὀλυμπίαν, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ σύμμαχοι, ἀφ' οὗ ἀκούσουν αὐτοὺς, νὰ σκεφθοῦν, πηγαίνουν εἰς τὴν Ὀλυμπίαν· ἦτο δὲ ἡ Ὀλυμπιάς ἐκείνη, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐνίκα διὰ δευτέραν φορὰν ὁ ἐκ Ρόδου Δωριεύς· καὶ ὅταν μετὰ τὰς ἑορτὰς συνῆλθον εἰς σύσκεψιν [οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ λοιποὶ Πελοποννησῖοι] οἱ Λέσβιοι εἶπον τὰ ἑξῆς περίου :

ΚΕΦ. 15. Μετὰ τὸν λόγον τῶν Μυτιληναίων ἀπόφασις Λακεδαιμονίων καὶ συμμάχων συγκέντρωσις στρατοῦ καὶ πλοίων Πελοποννησ. εἰς Ἴσθμόν.— Ἀπροθυμία συμμάχων.

Τοιαῦτα μὲν οἱ Μυτιληναῖοι εἶπον. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ σύμμαχοι ὅταν ἤκουσαν, ἀποδεχθέντες τοὺς λόγους των [ὡς ὀρθοῦς] καὶ τοὺς Λεσβίους ἔκαμον συμμάχους καὶ τὴν εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβολήν, *ἐπειδὴ ἔμελλον νὰ κάμουν* (=ὡς ποιησόμενοι) καὶ εἰς τοὺς συμμάχους [των], οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐκεῖ παρόντες, διέτασσαν τάχιστα νὰ πορεύωνται πρὸς τὸν Ἴσθμόν μετὰ τὰ δύο τρίτα τοῦ στρατοῦ των, καὶ αὐτοὶ (οἱ Λακεδ.) πρώτοι ἔφθασαν, καὶ εἰς τὸν Ἴσθμόν *μηχανὰς ἀνελκυστικὰς τῶν πλοίων* (=ὄγκους) κατεσκεύαζον, διὰ νὰ διαβιβάσουν αὐτὰ ἐκ τῆς Κορινθίου εἰς τὴν πρὸς τὰς Ἀθήνας θάλασσαν (δηλ. ἀπὸ τοῦ Κορινθιακοῦ εἰς τὸν Σαρωνικόν) καὶ [οὕτω] μετὰ πλοῖα καὶ μετὰ πεζικὸν συγχρόνως νὰ ἐπιπέσουν (νὰ ἐφορμίσουν). Καὶ οὗτοι μὲν

μετὰ προθυμίας ἔκαμμον αὐτά· οἱ δὲ ἄλλοι σύμμαχοι καὶ βραδέως συνηθίζοντο καὶ εἰς τὴν συγκομιδὴν τοῦ καρποῦ ἡσυχολοῦντο καὶ ἀπροθύμοι εἰς τὸ νὰ ἐκστρατεύουν ἦσαν.

ΚΕΦ. 16. Ναυτική επίδειξις τῶν Ἀθην. εἰς τὸν Ἴσθμόν.—Ἀντίληψις τῶν Λακεδαιμονίων περὶ τῆς πλάνης τῶν καὶ ἀποχώρησις αὐτῶν.—Προετοιμασία 40 συμμαχικῶν πλοίων πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Μυτιλήνης.

Ἀντιληφθέντες δὲ αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι, *ὅτι* [οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ Πελ.] *προητοιμάζοντο* (= παρασκευαζομένους) διότι τοὺς θεωροῦσαν ὡς εὐρισκομένους ἐν ἀδυναμίᾳ. ἐπειδὴ ἤθελον νὰ [τοὺς] δεῖξουν (νὰ τοὺς δηλώσουν—νὰ τοὺς καταστήσουν φανερόν), *ὅτι δὲν ἀντελήφθησαν σωσιὰ* (= ὡς οὐκ ὀρθῶς ἐγνώκασιν : ὅτι ἔπεςαν σὲ πλάνη, ξεγελάστηκαν), ἀλλὰ, ὅτι εἶναι ἴκανοὶ (δηλ. αὐτοὶ οἱ ἴδιοι οἱ Ἀθηναῖοι) χωρὶς νὰ κινητοποιήσουν τὸ ἐναντίον τῆς Λέσβου [σταλὲν] ναυτικὸν καὶ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου κατ' αὐτῆς ἐπερχόμενον ν' ἀποκρούσουν, ἔβαλαν πληρώματα εἰς ἑκατὸν πλοῖα, ἀφ' οὗ καὶ οἱ ἴδιοι οἱ πολῖται μῆκαν εἰς αὐτά, ἕκτος τῶν πλουσιῶν καὶ τῶν πεντακοσιομεδίμων, *καθῶς καὶ* (= καὶ) οἱ μέτοικοι, καὶ ἀφ' οὗ πλησίον [τῆς ἀκτῆς] τοῦ Ἴσθμοῦ ἔπλευσαν καὶ ναυτικὴν ἐπίδειξιν ἔκαμμον, καθὼς καὶ ἀποβιβάσεις, εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη τῆς Πελοποννήσου, εἰς τὰ ὁποῖα τοὺς ἐφαίνετο καλόν. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι βλέποντες τὴν μεγάλην [των] πλάνην καὶ τὰ ὑπὸ τῶν Λεσβίων λεχθέντα ἐνόμιζον ὄχι ἀληθινὰ καὶ ἀκατόρθωτα καὶ προσέτι οἱ σύμμαχοί των συγχρόνως δὲν εἶχον ἔλθει καὶ ἀκόμη, *ἥλθεν ἀγγελία* (εἰδήσις) (= ἠγγέλοντο), ὅτι καὶ τὰ τριάκοντα πολεμικὰ πλοῖα τῶν Ἀθηναίων ἐληλάτουν (ἠρήμωναν) τὴν χώραν τῶν περιοίκων των, ἀνεχώρησαν διὰ τὴν πατρίδα των. Ὑστερα δὲ ἠτοίμαζαν ναυτικόν, διὰ νὰ στείλουν τοῦτο εἰς τὴν Λέσβον καὶ εἰς ἑκάστην πόλιν (τὸ ἀναλογοῦν εἰς αὐτὴν μέρος) διέταξαν νὰ κατασκευάσουν σαράντα πλοῖα, καὶ ναύαρχον διώρισαν τὸν Ἀλκίδα, ὁ ὁποῖος ἔμελλεν νὰ πλεύσῃ κατ' αὐτῶν. Ἐπέστρεψαν δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὴν πατρίδα των μὲ τὰ ἑκατὸν πλοῖα, ἀφ' οὗ εἶδον, ὅτι καὶ ἐκεῖνοι εἶχον ἐπιστρέψῃ.

ΚΕΦ. 18. 'Επιχειρήσεις Μυτιληναίων κατά τῆς Μηθύμνης, 'Αντίσης καὶ Πύρρας. — 'Αποστολὴ στρατηγοῦ Πάχητος καὶ 1000 ὀπλιτῶν ὑπὸ τῶν 'Αθηναίων. — Στενωτέρα πολιορκία τῆς Μυτιλήνης.

Οἱ Μυτιληναῖοι δὲ κατὰ τὸν ἴδιον καιρὸν, κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ Λακεδαιμόνιοι εὐρίσκοντο περὶ τὸν Ἴσθμὸν [τῆς Κορίνθου], ἐξεστράτευσαν ἐναντίον τῆς Μηθύμνης, *ἐπειδὴ ἐνόμιζον, ὅτι θὰ ἐπροδίδετο* (=ὡς προδιδομένην : δηλ. ὅτι θὰ εὐρίσκοντο ἐκεῖ φίλοι των, οἱ ὅποιοι θὰ ἐπρόδιδον τὴν πόλιν), [ἐξεστράτευσαν] κατὰ ξηρὰν καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι καὶ οἱ ἐπίκουροι (οἱ ἐλθόντες εἰς βοήθειαν σύμμαχοί των) καὶ ἀφ' οὗ προσέβαλλον τὴν πόλιν, ἐπειδὴ δὲν προχωροῦσαν (δὲν ἐπήγαινον) τὰ πράγματα, ὅπως [αὐτοὶ] ἤλιπον, ἀπῆλθον εἰς τὴν Ἄντισσαν καὶ εἰς τὴν Πύρραν καὶ εἰς τὴν Ἐρεσσόν, καὶ ἀφ' οὗ τὰ εἰς αὐτὰς τὰς πόλεις πράγματα ἐκανόνισαν περισσότερον σταθερὰ [διὰ τοὺς ἑαυτοὺς των] καὶ τὰ τεῖχη ἀφ' οὗ ἐνίσχυσαν, ταχέως ἀνεχώρησαν διὰ τὴν πατρίδα των. Ἐξεστράτευσαν δὲ οἱ Μηθυμναῖοι ἐναντίον τῆς Ἄντίσης, ὅταν αὐτοὶ (οἱ Μυτιληναῖοι) ἀπεχώρησαν. Καὶ [τότε] ἀφ' οὗ ἔγινε μία ἔξοδος ἐκ τοῦ τείχους, ἐπειδὴ ἐπληρώθησαν καὶ ὑπὸ τῶν Ἄντισσαίων καὶ ὑπὸ τῶν ἐπικούρων (τῶν ἐγκαταλειφθέντων ἐκεῖ ὑπὸ τῶν Μυτιληναίων στρατιωτῶν ὡς βοηθῶν) καὶ πολλοὶ ἐφρονεύθησαν καὶ οἱ λοιποὶ ταχέως ἀνεχώρησαν. Οἱ δὲ Ἄθηναῖοι πληροφοροῦμενοι ταῦτα (μαθόντες), ὅτι δηλαδὴ καὶ οἱ Μυτιληναῖοι εἶναι κύριοι τῆς ξηρᾶς καὶ ὅτι οἱ στρατιῶται των δὲν εἶναι ἱκανοὶ νὰ τοὺς ἀποκρούσουν, στέλλουν περὶ τὸ φθινόπωρον πλέον ἀρχόμενον (δηλ. ὅταν ἤρχιζε πιά τὸ φθινόπωρον) τὸν Πάχητα τὸν υἱὸν τοῦ Ἐπικούρου ὡς στρατηγὸν καὶ χιλιούς ἰδικούς των ὀπλίτας. Οἱ δὲ (1000 ὀπλίται) πλεύσαντες, ἀφ' οὗ ἐχρησίμευσαν οἱ ἴδιοι ὡς κωπηλάται τῶν πλοίων, φθάνουν καὶ περιτειχίζουσι τὴν Μυτιλήνην *γύρω - γύρω* (=κύκλω) με ἀπλοῦν (μονὸν) τεῖχος. Οἰκοδομοῦνται (ῥυκοδομήθησαν=ἴστορ. ἐνεστ.) δὲ *ἐπὶ τῶν ὀχυρῶν θέσεων* (=ἐπὶ τῶν καρτερῶν) εἰς τινὰ μέρη αὐτοῦ φρούρια. Καὶ [ἔτσι] ἢ μὲν Μυτιλήνη ἰσχυρὰ (στενὰ) πλέον καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη καὶ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν ἐπολιορκεῖτο καὶ ὁ χειμὼν ἤρχισε νὰ γίνεται (νὰ ἐπέρχεται).

ΚΕΦ. 25. Ἐφίξις Λακεδαιμονίου Σαλάθου διὰ Πύρρας εἰς Μυτιλήνην.—Ἀναγγελίας τῆς ἀποσταλησομένης βοηθείας.—Ψυχικὴ ἐνίσχυσις αὐτῶν.

Ἀπὸ τὴν Λακεδαίμονα δὲ κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἰδίου χειμῶνος ἐξαποστέλλεται εἰς τὴν Μυτιλήνην μὲ μίαν τριήρη ὁ Σαλαϊθὸς ὁ Λακεδαιμόνιος. Καὶ οὗτος ἄφ' οὗ ἔπλευσαν εἰς τὴν Πύρραν καὶ ἔξ αὐτῆς περὶ διὰ μιᾶς χαράδρας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἦτο δυνατόν νὰ ὑπερβῆ [κανεῖς] τὸ τεῖχος, *λαθραίως* (=διαλαθῶν) εἰσέρχεται εἰς τὴν Μυτιλήνην, καὶ [εἰσελθὼν] ἔλεγε εἰς τοὺς ἄρχοντας [τῶν Μυτιληναίων], ὅτι θὰ γίνῃ συγχρόνως εἰσβολὴ εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ [βῆτι] θὰ προσέλθουν [δηλ. εἰς τὴν Μυτιλήνην] τεσσαράκοντα πλοῖα, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ τοὺς βοηθήσουν, καὶ ὅτι προαπεστάλη αὐτὸς γι' αὐτὰ (διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ αὐτὰ) καὶ συγχρόνως διὰ νὰ φροντίσῃ καὶ διὰ τὰ ἄλλα. Καὶ οἱ μὲν Μυτιληναῖοι ἐξελάμβανον θάρρος καὶ *ὀλιγώτερον ἐσκέπτοντο* (=ἦσαν τὴν γνώμην εἶχον : δὲν ἐσκέπτοντο ἢ δὲν ἦσαν διατεθειμένοι) ὥστε (πῶς) νὰ συνθηκολογήσουν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Καὶ ὅταν ἐτελείωνε αὐτὸς ὁ (παρῶν) χειμῶν, ἐτελείωνε κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος τούτου ἐδῶ τοῦ πολέμου, τὸν ὁποῖον συνέγραψεν ὁ Θουκυδίδης.

ΚΕΦ. 26. Δευτέρα εἰσβολὴ Πελοποννησίων εἰς Ἀττικὴν πρὸς ἀντιπερισπασμὸν Ληλασίας τῆς χώρας.—Ἀποχώρησις αὐτῶν.

Κατὰ δὲ τὸ ἐρχόμενον θέρος οἱ Πελοποννήσιοι ἄφ' οὗ τεσσαράκοντα δύο πλοῖα ἀπέστειλον εἰς τὴν Μυτιλήνην, διορίσαντες ἄρχηγόν τὸν Ἀλκίδα, ὁ ὁποῖος ἦτο ναύαρχος, αὐτοὶ καὶ οἱ σύμμαχοι εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἵνα οἱ Ἀθηναῖοι θορυβούμενοι *ἔνεκα τῆς διπλῆς ἐπιθέσεως* (=ἀμφοτέρωθεν), ὀλιγώτερον (μὲ ὀλιγωτέρας δυνάμεις, ἀσθενέστερον) προσβάλλουν (ἐπιτεθοῦν) κατὰ τῶν εἰς τὴν Μυτιλήνην πλεόντων πλοίων. Ἦτο δὲ ἄρχηγὸς τῆς εἰσβολῆς αὐτῆς ὁ Κλεομένης ἀντὶ τοῦ Πλειστοκράτους τοῦ υἱοῦ τοῦ Πausανίου, ὁ ὁποῖος ἦτο βασιλεὺς καὶ ὁ *ὁποῖος ἦτο ἀκόμη νέος* (=νεωτέρου : χωρὶς συγκριτ. σημασ. : ἀνήλικος), ὁ ὁποῖος (Κλεομένης) ἦτο βεβαίως ἀδελφὸς τοῦ πατρὸς του. Ἐληλάτησαν δὲ καὶ τὰ πρότερον (προηγουμένως) λη-

λατημένα μέρη τῆς Ἀττικῆς, καὶ ἀκόμη (=καί), καὶ ἂν κἄτι εἶχε βλαστήσει, καὶ ὅσα εἰς τὰς προηγουμένας εἰσβολὰς εἶχον παραλειφθῆ (καὶ δὲν εἶχον καταστραφῆ). Καὶ ἡ εἰσβολὴ αὐτὴ ὑπῆρξεν καταστρεπτικωτάτη, μετὰ τὴν δευτέραν, εἰς τοὺς Ἀθηναίους (δηλ. περισσότερον καταστρεπτικὴ ἀπὸ ὅλης ἦτο ἡ δευτέρα εἰσβολὴ καὶ κατόπιν αὐτῆ ἐδῶ). Διότι [οἱ Λακεδαιμόνιοι], ἐπειδὴ ἐπερίμενον πάντοτε (ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν) νὰ πληροφωρηθοῦν (=πεύσεσθε=ἀπαρ. μέλ. τοῦ πυνθάνομαι) κἄτι κατόρθωμα (=ἔργον) τῶν πλοίων, διότι ἐνόμιζον, ὅτι ταῦτα εἶχον πλεόν φθάσει, διέτρεξαν τὸ περισσότερον μέρος τῆς Ἀττικῆς λεηλατοῦντες (κυρ. : κόπτοντες τὰ δένδρα καὶ καταστρέφοντες τὴν βλάστησιν). Ἄφ' οὗ δὲ τίποτε δὲν συνέβαινε (ἐγίνετο) εἰς αὐτοὺς, ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐπερίμενον καὶ εἶχε σωθῆ καὶ τὸ σιτάρι [τὰ τροφίμα], ἐπέστρεψαν ὀπίσω καὶ διελύθησαν ἕκαστος (κάθε στρατὸς) εἰς τὴν πόλιν του.

ΚΕΦ. 27. Ἐξοπλισμὸς τοῦ λαοῦ τῆς Μυτιλήνης.— Ἀνταρσία καὶ ἀπαιτήσεις τοῦ ὄχλου.

Οἱ δὲ Μυτιληναῖοι ἐν τῷ μεταξῦ, ἐπειδὴ καὶ τὰ πλοῖα δὲν εἶχον ἔλθει ἐκ τῆς Πελοποννήσου εἰς αὐτοὺς, ἀλλ' ἐβράδυνον, καὶ ὁ σῖτος εἶχε λείπει (εἶχε σωθῆ), ἀναγκάζονται νὰ συνθηκολογήσουν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὰς ἐξῆς αἰτίας. Καὶ ὁ Σάλαιθος ὁ ἴδιος μὴ περιμένων πλέον (χωρὶς νὰ περιμένῃ πλέον) τὰ πλοῖα ὀπλίζει τὸν λαόν, ὁ ὁποῖος προηγουμένως ἦτο ἄοπλος, διὰ νὰ ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τῶν Ἀθηναίων· οἱ δὲ (πολίται, ὁ λαός, τὸ πλῆθος), ὅταν ἔλαβον τὰ ὄπλα, δὲν ὑπήκουον πλέον εἰς τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἀφ' οὗ δὲ μαζεύθησαν καθ' ὁμάδας, διέτασσαν (φώναζον δηλ. καὶ ἀπαιτοῦσαν) ἢ οἱ ἰσχυροὶ (οἱ πλούσιοι, οἱ ὀλιγαρχικοί, οἱ ὁποῖοι κατεῖχον τὴν διοίκησιν τῆς χώρας) νὰ φέρουν εἰς τὸ φανερόν (νὰ παρουσιάσουν, νὰ βγάλουν ἀπὸ ἐκεῖ, ὅπου τὸν εἶχον κρυμμένον) τὸν σῖτον καὶ νὰ τὸν διαμοιράσουν εἰς ὅλους, ἢ, ἔλεγον, ὅτι αὐτοὶ (ὁ λαός) ἀφ' οὗ συνθηκολογήσουν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους θὰ τοὺς παραδώσουν τὴν πόλιν.

ΚΕΦ. 28. Ἀναγκαστικὴ παράδοσις τῆς Μυτιλήνης ὑπὸ τῶν ἀρχόντων.—“Ὅροι ὑφ’ οὓς παρεδόθη.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ κυβερνῶντες (οἱ ἰθύνοντες) ἀντελήφθησαν ὅτι δὲν ἦσαν ἱκανοὶ (δὲν εἶχον δύναμιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι) οὕτε νὰ τοὺς ἐμποδίσουν [ἀπὸ τῆς συμβάσεως] (οὕτ’ ἀποκωλύειν), καὶ ὅτι θὰ κινδυνεύσουν δὲ (=κινδυνεύοντες : νὰ φονευθοῦν ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους), ἐὰν ἀπομονωθοῦν ἀπὸ τὴν συμμαχίαν (ἐὰν μείνουν ἔξω τῆς συνθήκης, ποὺ θὰ ἔκαμνεν ὁ λαὸς μὲ τοὺς Ἀθηναίους), κάμνουσ’ ἀπὸ κοινοῦ συνθήκην καὶ πρὸς τὸν Πάχητα καὶ πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἐπὶ τῷ ὄρω (=ὥστε) οἱ μὲν Ἀθηναῖοι νὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα (νὰ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τους, εἰς τὸ χεῖρ τους) νὰ σκέπτωνται περὶ τῶν Μυτιληναίων, ὅτι δῆποτε θέλουσιν, καὶ τὸν στρατὸν τῶν (Ἀθηναίων) εἰς τὴν πόλιν τῶν αὐτῶν νὰ δέχωνται, πρεσβειάν (πρέσβεις) δὲ ν’ ἀποστέλλουσιν περὶ τῶν ἑαυτῶν τῶν εἰς τὰς Ἀθήνας Μυτιληναίους· μέχρις ὅτου δὲ ἐπιστρέψουσιν πάλιν [οἱ πρέσβεις] ὁ Πάχης [μὴ ἐξεῖναι=νὰ μὴ ἔχη τὸ δικαίωμα] μήτε νὰ δέσῃ κανένα (δηλ. νὰ δεσμεύσῃ καὶ νὰ βάλῃ φυλακὴν) ἐκ τῶν Μυτιληναίων, μήτε νὰ πωλήσῃ ὡς δοῦλον, μήτε νὰ φονεύσῃ. Ἡ μὲν συνθήκη τοιαύτη ἔγινε· ἐκεῖνοι δὲ πρὸ πάντων οἱ ὁποῖοι διεπραγματεύθησαν [τὰς συνθήκας] πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἐκ τῶν Μυτιληναίων, ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο πολὺ (=περιδεεῖς ὄντες), ὅτε εἰσῆλθεν ἡ στρατιὰ (τὸ στράτευμα) [εἰς τὴν πόλιν] δὲν ἔμεινον ἥσυχοι (δὲν ἐκρατήθησαν), ἀλλ’ ὅμως [ἂν καὶ τοὺς ἐδόθησαν αἱ σχετικαὶ ἐγγυήσεις ἀσφαλείας] καταφεύγουσιν εἰς τοὺς βωμοὺς. Ὁ δὲ Πάχης ἀφ’ οὗ τοὺς ἐσήκωσε ἀπὸ τοὺς βωμοὺς [πείσας αὐτοὺς] μὲ τὸν ὄρον νὰ μὴ τοὺς βλάβῃ. [τοὺς] στέλλει εἰς τὴν Τένεδον [ὡς αἰχμαλώτους], μέχρις ὅτου ἀποφασίσουν καὶ περὶ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι (λάβουσιν κάποια ἀπόφασιν περὶ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι). Ἀφ’ οὗ δὲ ἔστειλε καὶ εἰς τὴν Ἀντισσαν πλοῖα [τὴν] ἐπῆρε μὲ τὸ μέρος του καὶ τὰ ἄλλα [ζητήματα] τοῦ στρατοπέδου ἐτακτοποίησε, ὅπως αὐτὸς ἐνόμιζεν καλόν.

ΚΕΦ. 29. Πλοῦς τῶν 42 Πελοποννησιακῶν πλοίων.—Πληροφορία περὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Μυτιλήνης.—Προσέρρησίς των εἰς Ἐμβατον.

Οἱ δὲ εὐρισκόμενοι εἰς τὰ σαράντα δύο πλοῖα Πελοποννήσιοι, οἱ ὅποιοι ἔπρεπε νὰ φθάσουν ταχέως, καὶ περὶ αὐτὴν τὴν Πελοπόννησον ἔχρονοτριβήσαν καὶ κατὰ τὸν περαιτέρω πλοῦν βραδέως πλεύσαντες, διαφεύγουν τὴν προσοχὴν τῶν ἐκ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν Ἀθηναίων, μέχρις οὗτου προσωρμίσθησαν εἰς τὴν Δῆλον, προσεγγίσαντες δὲ ἀπὸ αὐτὴν (ὕστερα ἀπὸ τὴν Δῆλον) εἰς τὴν Ἰκαρίαν καὶ εἰς τὴν Μύκονον [τότε] πληροφοροῦνται πρῶτον, ὅτι ἡ Μυτιλήνη ἔχει κυριευθῆ. Ἐπειδὴ δὲ ἤθελον νὰ μάθουν τὴν ἀλήθειαν (=τὸ σαφὲς εἰδέναί) κατέπλευσαν εἰς τὸ Ἐμβατον τῆς Ἐρυθραίας· ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ποῦ κατέπλευσαν εἰς Ἐμβατον εἶχον περάσει ἀκριβῶς (=μάλιστα) ἑπτὰ ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Μυτιλήνης. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπληροφορήθησαν τὴν ἀλήθειαν συνεσκέπτοντο ἐπὶ τῆς παρούσης καταστάσεως τῶν πραγμάτων (δηλ. ὅχι σύμφωνα μὲ τὰς διαταγὰς ποῦ εἶχον λάβει ὅταν ἐξεκίνησαν ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, ἀλλὰ ὅπως διεμορφώθη τῶρα ἡ κατάστασις κατὰ τὴν ἀλωσιν τῆς Μυτιλήνης). Καὶ καὶ ποῖος Τευτιάπλος ἀπὸ τὴν Ἡλείαν ὠμίλησεν εἰς αὐτοὺς τὰ ἑξῆς :

ΚΕΦ. 30. Προτροπὴ Τευτιάπλου πρὸς αἰφνιδιαστικὴν ἐπίθεσιν κατὰ τῶν ἀμερίμων Ἀθηναίων.

« Ἀλκίδα καὶ ὅσοι [ἄλλοι] εἴμεθα ἐδῶ (παρόντες) ἀρχηγοὶ τοῦ στρατεύματος τῶν Πελοποννησίων, εἰς ἐμὲ φαίνεται καλὸν νὰ πλεύσωμεν ἐναντίον τῆς Μυτιλήνης προτοῦ νὰ γίνωμεν γνωστοὶ [ὅτι ἤλθαμεν] (προτοῦ δηλ. μάθουν ὅτι ἤλθαμεν, καθὼς εὐρισκόμεθα (ἀμέσως). Διότι καθὼς εἶναι ἐπόμενον (ἐνδεχόμενον) θὰ εὕρωμεν μεγάλην ἔλλειψιν προφυλάξεως, διότι οὗτοι πρὸ ὀλίγου κατέλαβον τὴν πόλιν, κατὰ θάλασσαν δὲ (ἀπὸ θαλάσσης δὲ) παρὰ (πολὺ *μεγαλυτέραν ἔλλειψιν* προφυλάξεως), ὅπου (κατὰ θάλασσαν δηλαδὴ) καὶ ἐκεῖνοι δὲν ἐλπίζουν νὰ ἐπέλθῃ κανεὶς ἐχθρὸς ἐναντίον των, καὶ [ἔπου=ἦ] ἡ ἰδικὴ μας δύναμις πρὸ πάντων ὑπάρχει. Εὐλογον δὲ εἶναι καὶ τὸ περὶ τῶν νὰ ἔχη διασπαρθῆ ἀμελέστερον κάπως μὲ τὴν *ιδεάν* (=ὄς=ἔχοντες τὴν

ιδεάν) ὅτι εἶναι κύριοι τῆς πόλεως (ἢ ὅτι εἶναι νικηταί). Ἐάν λοιπὸν ἐπιπέσωμεν ἐναντίον των καὶ ἔξαφνα καὶ ἐν καιρῷ νυκτός (= νυκτός: γεν. τοῦ χρον.), ἐλπίζω μετὰ τῶν ἐντός εὐρισκομένων, ἐὰν ἴσως (ἄρα) ἔχει μένει κανεὶς εὐνοϊκὸς (φίλος) πρὸς ἡμᾶς (μὲ τὸ μέρος μας), δύνανται νὰ καταληφθοῦν τὰ πράγματα ἀπὸ ἡμᾶς (δηλ. μποροῦμε νὰ γίνωμεν ἡμεῖς κύριοι τῆς καταστάσεως) καὶ ἂς μὴ διστάσωμεν πρὸ τοῦ κινδύνου (ἂς μὴ ἀποφύγωμεν τὸν κίνδυνον), στοχαζόμενοι (λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν μας) ὅτι δὲν εἶναι ἄλλο τίποτε τὰ ἀπρόοπτα τοῦ πολέμου παρὰ ἡ τοιαύτη ἐπιχείρησις (ἐπιδρομή)¹, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον, ἐὰν κανεὶς στρατηγὸς προφυλάσσεται ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἑαυτὸν του (νὰ μὴ τὸ πάθῃ) καὶ ἐπιτίθεται κατὰ τῶν ἐχθρῶν, *ὁσάντις παρατηρεῖ ὅτι τοῦτο συμβαίνει* (= ἐνορῶν . . .) παρὰ πολλὰ δύναται νὰ κατορθώσῃ».

ΚΕΦ. 31. Προτροπαὶ καὶ συστάσεις φυγάδων Ἰωνῶν καὶ Λεσβίων πρὸς ἐπιχειρήσεις εἰς τὴν Ἰωνίαν.— Ἄρνησις καὶ ἀντίθετος ἀπόφασις Ἰ' Ἀλκίδα.

Ὁ μὲν [Τευτιάπλος] τόσα ἄφ' οὔ εἶπεν (ἢ: ἐν ᾧ εἶπεν) δὲν *κατώρθωνε νὰ πείσῃ* (= οὐκ ἐπέισθην) τὸν Ἰ' Ἀλκίδα. Μερικοὶ δὲ ἄλλοι ἐκ τῶν ἐξορίστων ἀπὸ τὴν Ἰωνίαν καὶ οἱ Λεσβιοὶ, *οἱ ὅποιοι ἔπλεον μαζί μὲ αὐτὸν* (= οἱ συμπλέοντες) προέτρεπον (παρεκίνουν), ἄφ' οὔ φοβεῖται αὐτὸν τὸν κίνδυνον (αὐτὴν τὴν ἐπιχείρησιν), νὰ καταλάβῃ μίαν ἀπὸ τὰς ἐν τῇ Ἰωνίᾳ πόλεις ἢ τὴν Αἰολικὴν Κύμην, ἵνα κινήσουν εἰς ἀποστασίαν τὴν Ἰωνίαν *ἔχοντες ὡς ὁμηγήριον τὴν πόλιν ταύτην* (= ἐκ πόλεως ὁμώμενοι)—[διότι ἔλεγον], ὅτι ὑπῆρχε ἐλπὶς· διότι *χωρὶς τὴν θῆλησιν* (τὴν εὐχαρίστησιν) *κανενὸς δὲν ἔχουν ἔλθει* (= οὐδενὶ ἀκουσίως ἀπῆλθαι: δηλ. ὅλοι οἱ Ἰῶνες μετ' εὐχαριστήσεως θὰ τοὺς ἰδοῦν νὰ πηγαινούν εἰς τὰς πόλεις των) καὶ ἵνα ἀφαιρέσουν ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους τὴν πρόσδορον (τοῦ φόρου τῶν συμμαχικῶν πόλεων) ταύτην, ἢ ὁποῖα ἦτο πάρα πολὺ μεγάλη, καὶ συγχρόνως, ἵνα, ἐὰν [οἱ Ἀθηναῖοι] ἐπιτεθοῦν ἐναντίον των [μὲ τὰ πλοία των], δαπανοῦν (αὐτοὶ=οἱ Ἀθηναῖοι) χρήματα [καὶ πολεμικὰ

1. Ἐν ἀπὸ τὰ σπουδαῖα στρατηγικὰ διδάγματα, τὰ ὁποῖα ἀνευρίσκει κανεὶς μελετῶν τὸν μέγα Ἱστορικόν.

δυνάμεις]. [Προσέτι δὲ ἔλεγον] ὅτι ἐνόμιζον, ὅτι θὰ πείσουν (θὰ καταφέρουν) καὶ τὸν Πισσοῦθνην, ὥστε νὰ πολεμήσῃ μαζί μὲ αὐτούς. Οὗτος δὲ (ὁ Ἄλκιδας) οὔτε αὐτὰ παρεδέχετο, ἀλλὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶχε τὴν γνώμην, ἐφ' ὅσον εἶχεν ἔλθει μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Μυτιλήνης, *ἴσον τὸ δυνατόν* (=ὅτι) τάχιστα νὰ προσεγγίσῃ εἰς τὴν Πελοπόννησον (δηλ. νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν εἰς τὴν Πελοπόννησον).

ΚΕΦ. 32. Πλοῦς Ἄλκιδα παρὰ τὰ Ἴωνικὰ παράλια.—Φόνος αἰχμαλώτων.—Συστάσεις Ἀναίων.—Ἀλλαγὴ συμπεριφορᾶς.

Ὁ δὲ [Ἄλκιδας] ἀφ' οὗ ἐσήκωσε τὴν ἄγκυραν (ἤ: τὰ παλιά) ἀπέπλευσεν ἀπὸ τὴν Ἐμβατον, ἔπλεε πλησίον [τῶν ἀκτιῶν τῆς Ἰωνίας] καὶ προσεγγίσατο (ὅτε προσήγγισε) εἰς τὴν Μυθόννησον, τὴν πόλιν τῶν Τητίων, ἔσφαξε τοὺς αἰχμαλώτους, τοὺς ὁποίους κατὰ τὸν πλοῦν εἶχε συλλάβει, *οἷτινες ἦσαν οἱ περισσότεροι* (=τοὺς πολλούς). Καὶ ὅτε αὐτὸς προσωρμίσθη εἰς τὴν Ἐφεσον *ἐλθόντες* (=ἀφικόμενοι) πρῆσβεις ἀπὸ τὰ Ἀναία, (τὴν πόλιν) τῶν Σαμίων, ἔλεγον εἰς αὐτόν, ὅτι δὲν ἐλευθερώνει καλὰ αὐτὸς τὴν Ἑλλάδα, *ἀφ' οὗ* (=εἰ) ἐσκότισεν ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι οὔτε χέρια σήκωσαν (οὔτε δηλ. ἠναντιώθηκαν), οὔτε ἐχθροὶ [ἦσαν], [καὶ οἱ ὁποῖοι ἦσαν=ὄντες] σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων ἐξ ἀνάγκης· καὶ ἂν δὲν παύσῃ, ὅτι ὀλίγους μὲν αὐτὸς ἐκ τῶν ἐχθρῶν θὰ φέρῃ εἰς τὴν φιλίαν του (θὰ πάρῃ μὲ τὸ μέρος του, θὰ κάμῃ φίλους του), πολλὴ δὲ περισσότερους ἐκ τῶν φίλων θὰ κάμῃ ἐχθρούς. Καὶ ὁ μὲν [Ἄλκιδας] καὶ ἐπέισθη καὶ ἐκ τῶν Χίων ἀκόμη, ὅσους ἀνδρας εἶχεν, [τοὺς] ἀφῆκε καὶ μερικοὺς ἐκ τῶν ἄλλων· διότι βλέποντες τὰ πλοῖα οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔφευγον, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπλησίαζον *μὲ τὴν ιδέαν ὅτι τὰ πλοῖα εἶναι Ἀθηναϊκά* (=ὡς Ἀττικαῖς: οὔσαις) καὶ δὲν εἶχον οὔτε τὴν ἐλαχίστην ἐλπίδα (οὔτε τὸ φανταζόντουσαν καθόλου) ὅτι ἐν ᾧ οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν κύριοι τῆς θαλάσσης (ἐθαλασσοκράτου) ἦτο ποιεῖ δυνατόν οἱ Πελοποννήσιοι νὰ περάσουν (νὰ διαπεραιωθοῦν) εἰς τὴν Ἰωνίαν.

ΚΕΦ. 33. Διάφοροι ειδήσεις περί τῶν 42 Πελοποννησιακῶν πλοίων.—Καταδιώξις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Πάχητος ἄνευ ἀποτελέσματος.—Ἐπιστροφή του.

Ἀπὸ τὴν Ἔφεσον δὲ ὁ Ἀλκίδας ἔπλεε ταχέως καὶ ἐτρέπετο εἰς φυγὴν (ὥσάν νά τὸν κατεδίωκε κανεῖς)· διότι αὐτόν, ἐν ᾧ ἦτο προσωρισμένος εἰς τὴν Κλάρον, τὸν εἶδον [τὰ δύο πλοῖα τῶν Ἀθηναίων] ἡ Σαλαμινία καὶ ἡ Πάραλος, αὐταὶ ἔπλεον κατὰ τύχην ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ φοβηθεὶς τὴν καταδιώξιν ἔπλεε *διὰ τῆς ἀνοικτῆς θαλάσσης* (=διὰ τοῦ πελάγους: στ' ἀνοικτὰ), μὲ τὴν ἀπόφασιν νά μὴ προσεγγίσῃ ἔκουσίως εἰς ἄλλην χώραν παρὰ εἰς τὴν Πελοπόννησον. Εἰς δὲ τὸν Πάχητα καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἦλθε μὲν ἀπὸ τὴν Ἐρυθραίαν ἀγγελία, ἤρχετο δὲ [ἀγγελία] καὶ ἀπὸ παντοῦ [ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἰωνίας]· διότι, ἐπειδὴ ἦτο ἡ Ἰωνία ἀτείχιστος (δηλ. αἱ πόλεις τῆς Ἰωνίας δὲν εἶχαν τεῖχην), μέγας φόβος ὑπῆρχε μήπως *πλέοντες κοντὰ εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ἰωνίας* (=παραπλέοντες) οἱ Πελοποννήσιοι, ἂν καὶ ἀκόμη *τοιουτοτρόπως* (=ὡς: δηλαδή μὲ ὅτι αἱ Ἰων. πόλεις ἦσαν ἀτείχιστοι) δὲν ἐσκέπτοντο (δὲν εἶχον κατὰ νοῦν οἱ Πελοποννήσιοι) νά μείνουν, [μήπως] κυριεύουν τὰς πόλεις εὐθύς μὲ τὴν πρώτην ἐπίθεσιν. Ἰδοῦσαι δὲ τὸν Ἀλκίδαν εἰς τὴν Κλάρον ἡ Πάραλος καὶ ἡ Σαλαμινία, *αὐταὶ αἱ ἴδιαι τὸ ἀνήγγειλον* (=αὐτάγγελοι ἔφρασαν) εἰς τὸν Πάχητα. Οὗτος δὲ μετὰ σπουδῆς κατεδίωκεν αὐτόν· καὶ μέχρι μὲν τῆς νήσου Πάτριον τὸν κατεδίωξεν, ἐπειδὴ δὲ ἐφαίνετο, ὅτι [ὁ Ἀλκίδας μὲ τὸν Πελοπ. στόλον] *δὲν ἐδρίσκετο εἰς τοιαύτην πλέον ἀπόστασιν, ὥστε νά τὸν προφθάσῃ* (=οὐκέτι ἐν καταλήψει), ἐπέστρεφεν ὀπίσω. Ἐθεώρησεν δὲ κέρδος, ἐπειδὴ δὲν τὰ συνήτησεν εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος, διότι πουθενά μὴ ἐγκαταλήφθεισαι (ἀποκλεισθεῖσαι) δὲν ἠναγκάσθησαν καὶ στρατόπεδον νά κάμουν (νά στρατοπεδεύσουν) καὶ νά δώσουν ἀφορμὴν (=παρασχεῖν) [εἰς τοὺς Ἀθηναίους] (νά φέρουν εἰς ἀνάγκην τοὺς Ἀθηναίους) νά τὰ φυλάξῃ καὶ νά τὰ πολιορκῶν.

ΚΕΦ. 35. Ἀποστολὴ Σαλαμίνου καὶ συλληφθέντων Μυτιλ. ὑπὸ Πάχητος εἰς Ἀθήνας.—Τακτοποίησις τῶν ἐν Λέσβῳ πραγμάτων.

Ὁ δὲ Πάχης μετὰ τὴν εἰς Μυτιλήνην ἐπιστροφὴν του καὶ τὴν Πύρραν καὶ τὴν Ἐφεσον ὑπέταξε, καὶ ἄφ' οὗ τὸν Σάλαιθον

τὸν Λακεδαιμόνιον συνέλαβεν, ὁ ὁποῖος εἶχε κρυφθῆ (ἦτο κρυμμένος μέσα εἰς τὴν πόλιν) στέλει ὀπίσω εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ συγχρόνως ἐκ τῆς Τενέδου τοὺς Μυτιληναίους ἄνδρας, τοὺς ὁποῖους εἶχε χάριν ἀσφαλείας εἰς αὐτὴν (ἐγκαταστήσει) τοποθετήσει, καθὼς καὶ πάντα ἄλλον, ὅστις ἐφαίνετο εἰς αὐτόν, ὅτι εἶναι αἴτιος τῆς ἀποστασίας· ἀπολύει δὲ καὶ τὸ περισσότερον μέρος τοῦ στρατοῦ. Μὲ τοὺς ὑπολοίπους δὲ (μὲ τὸν ὑπόλοιπον δὲ στρατόν) ἀφ' οὗ παρέμεινε [εἰς τὴν θέσιν του], ἐτακτοποίει τὰ ζητήματα τῆς Μυτιλήνης καὶ τῆς λοιπῆς Λέσβου καθὼς αὐτὸς ἐθεώρει καλόν.

ΚΕΦ. 36. Πρώτη φρικτὴ ἀπόφασις Ἀθηναίων διὰ τοὺς Μυτιληναίους.—Μετάνοια καὶ δευτέρα ἐπεικὴς ἀπόφασις κατὰ τὴν ἐπομένην παρὰ τοὺς λόγους τοῦ δημαγωγοῦ Κλέωνος.

Ὅτε δὲ ἀφίχθησαν [εἰς Ἀθήνας] οἱ ἄνδρες καὶ ὁ Σάλαιθος, οἱ Ἀθηναῖοι τὸν μὲν Σάλαιθον ἀμέσως ἐφόνευσαν, ἂν καὶ οὗτος ὑπέσχετο καὶ ἄλλα μερικὰ [ἴτι θὰ κάμη, δηλ. ὅτι καὶ ἄλλας θὰ προσφέρῃ ὑπηρεσίας] καὶ ἀκόμη [ὑπέσχετο], ὅτι θὰ ἀπομακρύνῃ τοὺς Πελοποννησίους ἀπὸ τὰς Πλαταιάς—διότι ἐπολιορκοῦντο ἀκόμη—περὶ τῶν [λοιπῶν, τῶν ἄλλων] ἀνθρώπων συνεζήτουν καὶ ἔνεκα τῆς ὀργῆς (τοῦ θυμοῦ) [ὁ ὁποῖος τοὺς κατεῖχεν] ἐφάνη εἰς αὐτοὺς καλὸν (ἀπεφάσιον διὰ ψηφίσματος) ὄχι μόνον τοὺς παρόντας [Μυτιληναίους] νὰ φονεύσουν, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς Μυτιληναίους, ὅσοι εἶναι ἔφηβοι, τὰ παιδιὰ δὲ καὶ τὰς γυναῖκας νὰ πωλήσουν ὡς ἀνδράποδα (σκλάβους), κατηγοροῦντες αὐτοὺς καὶ διὰ τὴν ἐν γένει ἀποστασίαν των [τὴν ὁποῖον ἔκαμον], διότι δὲν τὴν ἔκαμον πιεζόμενοι καθὼς βεβαίως αἱ ἄλλοι [Ἕλληνες], καὶ προσέτι πάρα πολὺ συνετέλεσεν εἰς τὴν ἔξασιν αὐτῶν τὸ ὅτι τὰ πλοῖα τῶν Πελοποννησίων ἐτόλμησαν νὰ ὑποκινδυνεύσουν, πλεύσαντα εἰς τὴν Ἰωνίαν πρὸς βοήθειαν αὐτῶν· διότι ἐφαινοντο, ὅτι τὴν ἀποστασίαν [οἱ Μυτιληναῖοι] τὴν ἔκαμον ὄχι κατόπιν ἐπιπολαίας σκέψεως. Στέλλουν λοιπὸν ἓνα πλοῖον, *ἵνα ἀναγγείλῃ εἰς τὸν Πάχητα* (=ὡς Πάχητα ἄγγελον) τὰ ἀποφασισθέντα, δόσαντες διαταγὴν τάχιστα νὰ φονεύσῃ τοὺς Μυτιληναίους. Ἀλλὰ τὴν ἐπομένην *ἡμέραν μετενόησαν κἀπὼς εὐθύς* (=μετάνοιά τις εὐθύς ἦν αὐτοῖς) καὶ ἀνελογίζοντο, ὅτι ἢ ἀπό-

φασίς των ὑπῆρξεν σκληρὰ καὶ φοβερὰ, τὸ νὰ φονεύσουν δηλαδὴ ὀλόκληρον πόλιν μᾶλλον καὶ ὄχι τοὺς αἰτίους. Ὅταν δὲ τοῦτο καλῶς ἐλληροφορήθησαν οἱ παρόντες (οἱ εἰς Ἀθήνας εὐρισκόμενοι) πρέσβεις τῶν Μυτιληναίων καὶ οἱ συμπράττοντες (οἱ συνεργαζόμενοι) μὲ αὐτοὺς (ἦ: οἱ ὑποστηρίζοντες αὐτοὺς) ἐκ τῶν Ἀθηναίων, διέθεσαν (παρεσκεύασαν) *τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως* (=τοὺς ἐν τέλει ὥστε πάλιν) ἐκ νέου ν' ἀποφασίσουν καὶ τοὺς ἔπεισαν εὐκολώτερον, διότι καὶ εἰς ἐκείνους ἦτο φανερόν, ὅτι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν πολιτῶν ἐπεθύμει *νὰ δώσουν μερικοὶ ἀφορμὴν εἰς αὐτοὺς* (=τινάς σφίσις ἀποδεῖναι) νὰ σκεφθοῦν (νὰ συνέλθουν εἰς ἐκκλησίαν τοῦ δήμου καὶ ν' ἀποφασίσουν) *ἐκ νέου* (=αὐθις). Ἀφ' οὗ δὲ ἀμέσως συνῆλθεν ἐκκλησία τοῦ δήμου καὶ ἄλλαι γνώμαι ἀπὸ τὸν καθένα ἐλέγοντο καὶ ὁ Κλέων ὁ Κλειανέτου, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν προηγουμένην (εἶχε νικήσει) εἶχεν ὑπερισχύσει, ὥστε νὰ ἀποφασίσουν νὰ [τοὺς] φονεύσουν, ὁ ὁποῖος καὶ κατὰ τὰ ἄλλα ἦτο ἐπιβλητικώτατος (τυραννικώτατος) μεταξὺ τῶν πολιτῶν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου πάρα πολὺ πιστευτός *κατ' ἐκείνην τὴν περίστασιν* (=ἐν τῷ τότε), ἀφ' οὗ ἀνῆλθε πάλιν εἰς τὸ βῆμα ἔλεγε τέτοια περίπου.

Δημηγορία Κλέωνος.

ΚΕΦ. 41. Τὰ αὐτὰ εἶπεν ὁ Κλέων. Ὅστερα δὲ ἀπὸ αὐτὸν ὁ Διόδωτος ὁ υἱὸς τοῦ Εὐρυκράτους, ὁ ὁποῖος καὶ εἰς τὴν προηγουμένην συνέλευσιν τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου πρὸ πάντων ἀντέτεινε νὰ μὴ φονεύσουν τοὺς Μυτιληναίους, ἀφ' οὗ καὶ τότε ἀνέβη εἰς τὸ βῆμα ἔλεγε τὰ ἑξῆς περίπου:

Δημηγορία Διοδότου.

ΚΕΦ. 49. Ὑπερισχυσις γνώμης ῥήτορος Διοδότου.—Ἀποστολὴ ταχίστης τριήρους εἰς Μυτιλήνην.—Ἀνάκλησις φρικτῆς διαταγῆς πρὸς Πάχητα.

Τοιαῦτα δὲ ὁ Διόδωτος εἶπεν. Ἀφ' οὗ δὲ ἐλέχθησαν αἱ γνώμαι αὐταί, ἕξ ἴσου ἰσόπαλος (ἕξ ἴσου πειστικαί) ἀνά μεταξὺ των, οἱ Ἀθηναῖοι διεφιλόνικησαν βεβαίως περὶ τῆς (ὀρθῆς) γνώμης καὶ

ὑπῆρξαν κατὰ τὴν ψηφοφορίαν σχεδὸν ἴσοι (ἰσοψηφία), ἐπεκράτησε δὲ ἡ γνώμη τοῦ Διοδότου. Καὶ ἀμέσως ἔστειλαν ἄλλο πλοῖον μετὰ σπούδης (γρήγορα), διὰ τὰ, ἀφ' οὗ προφθάση τὸ πρῶτον πλοῖον [μετὰ τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν], μὴ εὗρουσιν τὴν πόλιν καιεστραμμένην· ὑπερτεροῦσε δὲ τὸ πρῶτον [πλοῖον] κατὰ μίαν ἡμέραν καὶ μίαν νύκτα. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Πρέσβεις τῶν Μυτιληναίων ἐπρομήθευσαν εἰς τὸ πλοῖον τροφήν καὶ φαγητὸν (τροφάς) καὶ ἐπειδὴ τοὺς ἔδωσαν μεγάλας ὑποσχέσεις (=μεγάλα ὑποσχομένων), ἐὰν ἤθελον προφθάσει, μετὰ τὴν σπούδην (ταχύτητα) ἐγένετο ὁ πλοῦς (τὸ ταξεῖδι) ὥστε καὶ ἔτρωγον συγχρόνως ἄλφита (τροφάς, ψωμιὰ) μετὰ κρασί καὶ λάδι ἀνακατωμένα, ἐν ᾧ ἐκοπηλατοῦσαν, καὶ οἱ μὲν διαδοχικῶς ἐπιπτον τὰ κοιμηθῶν, οἱ δὲ ἐκοπηλάτουσιν. Ἐπειδὴ κατὰ τύχην δὲν ἐφύσησε κανένας ἀντίθετος ἀέρας καὶ ἐπειδὴ τὸ πρῶτον πλοῖον δὲν ἔπλεε (ἔταξιδευε) μετὰ ταχύτητα πρὸς πρᾶξιν λυπηρὰν (ἀποδοκιμαζομένην, ἄτοπον, παράξενον), τοῦτο δὲ (δηλ. τὸ δεύτερον) κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔσπευδε, ἐκείνο δὲ (τὸ πρῶτον) ἐφθασε τόσον χρόνον ἐμπροστὰ (πρὶν), ὅσος [χρόνος] ἔφθανε διὰ τὰ ἀναγνώσῃ ὁ Πάχης τὸ ψήφισμα καὶ τὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφασισθέντων (=δράσειν τὰ δεδογμένα), τὸ δὲ δεύτερον κατέπλευσε μετὰ τοῦτο· καὶ [ἔτσι] ἠμπόδισεν [αὐτὸν] τὰ καταστρέψῃ τὴν πόλιν· τόσον κοντὰ εἰς τὸν κίνδυνον ἦλθεν ἡ Μυτιλήνη (τόσο πολὺ ἐκινδύνευσε).

ΚΕΦ. 50. Τραγικωτάτη τύχη τῶν «αἰτιωτάτων» Μυτιληναίων.— Καθαίρεσις τῶν τειχῶν καὶ αἰχμαλωσία τῶν πλοίων.— Ἀπαλλοτριώσις τῆς γῆς Μυτιληναίων ὑπὲρ Ἀθηναίων κληρῶν.

Τοὺς δὲ ἄλλους ἀνδρας, τοὺς ὁποίους ἀπέστειλεν ὁ Πάχης, διότι κατὰ τὴν γνώμην του (=ὡς) ἦσαν οἱ περισσότεροι ὑπαίτιοι τῆς ἀποστασίας, κατὰ πρότασιν τοῦ Κλέωνος οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐφόνευσαν—ἦσαν δὲ οὗτοι ὀλίγον περισσότεροι τῶν χιλίων—καὶ τὰ τείχη τῶν Μυτιληναίων τὰ κατεκρήμνισαν καὶ τὰ πλοῖα [τὰ παραδοθέντα εἰς αὐτούς] παρέλαβον. Ἐπειτα δὲ φόρον μὲν [οἱ Ἀθηναῖοι] δὲν ἔβαλον εἰς τοὺς Λεσβίους, ἀλλά, ἀφ' οὗ ἐμοίρασαν τὴν γῆν τῆς Λέσβου εἰς τρεῖς χιλιάδας κλήρους [τεμάχια].

ἐκτὸς τῆς χώρας τῶν Μυθημναίων, τριακόσια ἕξ αὐτῶν, ἀφ' οὗ ἐξήρσαν (ἔβγαλαν) τὰ ἀφιέρωσαν εἰς τοὺς θεοὺς [ὥστε νὰ εἶναι] ἱερά, εἰς δὲ τὰ ἄλλα ἀπέστειλαν ἕξ ἑαυτῶν ὡς κληρούχους, ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἐπέτυχον διὰ κλήρου. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Λέσβιοι ἀνέλαβον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ πληρώνουν εἰς τοὺτους κατ' ἔτος δι' ἕκαστον κλῆρον δύο μνᾶς, αὐτοὶ οἱ ἴδιοι [οἱ Λέσβιοι] ἐκαλλιέργουν τὴν γῆν. *Προσέτι δὲ κατέλαβον* (=προσέλαβον) καὶ τὰς εἰς τὴν ἠπειρον (τὴν ἀπέναντι παραλίαν τῆς Μ. Ἀσίας) μικρὰς πόλεως οἱ Ἀθηναῖοι, τῶν ὁποίων [προηγουμένως] ἦσαν κύριοι οἱ Μυτιληναῖοι, καὶ ἦσαν ὑπήκοοι ἕκτοτε (ἀπὸ τότε καὶ εἰς τὸ ἕξῃς) τῶν Ἀθηναίων. Τὰ μὲν γεγονότα *τὰ ἀφοροῦντα τὴν Λέσβον* (=κατὰ Λέσβον) ἔτσι ἔγιναν.

BIBLION ΣΤ'.

ΣΙΚΕΛΙΚΑ

ΚΕΦ. 32. Σχέδιον συγκεντρώσεως τοῦ στόλου εἰς Κέρκυραν.—
Κάθοδος Ἀθηναίων τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν τοῦ ἀπόπλου εἰς Πειραιᾶ.

Ὑστερα δὲ ἀπὸ αὐτά, ὅτε πλέον ἦτο μέσον τοῦ θέρους (εἶχε μεσάσει τὸ καλοκαίρι) ὁ ἀπόπλους ἐγίνετο διὰ τὴν Σικελίαν [τοῦ Ἀθηναϊκοῦ στόλου]. Εἶχε δὲ λεχθῆ προηγουμένως (εἶχε δοθῆ διαταγὴ) εἰς τοὺς περισσοτέρους ἐκ τῶν συμμάχων καὶ εἰς τὰ σιταγωγὰ φορητὰ πλοῖα καὶ εἰς τὰ [βοηθητικὰ] πλοῖα καὶ ὄση ἄλλη προετοιμασία ἠκολούθει, νὰ συναθροισθοῦν εἰς τὴν Κέρκυραν, ἵνα ἀπὸ ἐκεῖ *ὄλοι μαζὺ* (=ἀθρόνις) διαπλεύσουν τὸ Ἰόνιον Πέλαγος μέχρι τοῦ Ἰαπυγίου ἀκρωτηρίου· αὐτοὶ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ἐὰν τινὲς (ἄλλοι ἔτυχον) ἐκ τῶν συμμάχων ἦσαν παρόντες, ἀφ' οὗ κατέβησαν εἰς τὸν Πειραιᾶ κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου, ἐγέμιζον (δηλ. εἰσήρχοντο) τὰ πλοῖα διὰ νὰ ἀποπλεύσουν. Μαζὶ δὲ κατέβηκε καὶ ὄλος ὁ ἄλλος

πληθυσμὸς *σχεδὸν* (=ὥς εἰπεῖν) ὁ ἐν τῇ πόλει [τῶν Ἀθηναίων] καὶ ἐκ τῶν κατοίκων (τῶν πολιτῶν) καὶ ἐκ τῶν ξένων, ἄλλοι μὲν ἐντόπιοι διὰ τὰ προπέμψη καθένας τοὺς δικούς του, ἄλλοι δὲ τοὺς φίλους των, ἄλλοι δὲ τοὺς συγγενεῖς των, ἄλλοι δὲ τοὺς υἱοὺς των καὶ βαδίζοντες [κατήρχοντο] κατεχόμενοι καὶ ἀπὸ ἐλπίδα καὶ ἀπὸ λύπην τὰ μὲν (χώρας, μέρη, πόλεις) [ἐλπίζοντες:] οἱ θὰ ἀποκτῆσουν, τοὺς δὲ [ἀμφιβάλλοντες] εἰς ποτὲ θὰ τοὺς ἰδοῦν, ἀναλογιζόμενοι πόσον μεγάλο εἶναι τὸ ταξίδι *ἀπὸ τῆν χώραν των* (=ἐκ τῆς σφετέρως), εἰς τὸ ὅποιον ἀπειτέλλοντο.

ΚΕΦ. 31. Ποῖα συναίσθημα κατεῖχον προπέμποντας καὶ ἀποπλέοντας.—Ἀριθμὸς μετασχόντων πλοίων.—Μεγάλαι δαπάναι διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ τὴν συντήρησιν.—Ἐντυπώσεις ἐπὶ τῇ θεᾷ τοῦ μεγαλοπρεποῦς στόλου.

Καὶ κατὰ τὴν παροῦσαν στιγμὴν, *καθ' ἣν* (=ὥς) ἐπρόκειτο πλέον τὰ ἀποχωρισθῶν ἀναμεταξύ των *διὰ τὰ ἐκτεθοῦν σὲ κινδύνους* (=μετὰ κινδύνων), μᾶλλον εἰσῆρχοντο εἰς τὸν νοῦν τοὺς (τοὺς παρουσιάζοντο μπροστά, ζωηρά) τὰ δεινὰ [τῆς ἐκστρατείας], παρὰ ὅταν ἐψήφιζον [εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου] *τὰ ἐκστρατεύσουν* (=πλεῖν: τὰ κάμουν αὐτὴν τῆς ὑπερποντίου εἰς Σικελίαν ἐκστρατείας), ἀλλ' ὅμως ἀπὸ τὴν παροῦσαν δύναμιν, (ἢ ὅποια προήρχετο ἀπὸ τὸν μέγαν ἀριθμὸν καθ' ἑνός, ἕξ ἐκείνων, τὰ ὅποια *ἐβλεπον μπροσιὰ σιὰ μάτια τους* (=εἴωρον ἐν τῇ ὄψει), ἔλαινον θάρρος. Οἱ δὲ ξένοι καὶ ὁ ἄλλος κόσμος ἤλθεν γὰρ τὰ ἰδοῦν, ὡσάν [τὰ ἐπρόκειτο τὰ ἰδοῦν] μίαν *ἐπιχειροῦσιν* (=διάνοιαν) σπουδαίαν καὶ ἀπίστευτον. Διότι ἡ προετοιμασία (δηλ. ὁ στόλος) αὐτῆ, ὑπῆρξεν ἡ πρώτη πολυτελεστάτη *προφανῶς* (=δὴ) καὶ μεγαλοπρεπεστάτη, ἀπὸ ὅλας, ποὺ ἔγιναν κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, *ἢ ὅποια ἐξέπλευσε* (=ἐκπλεύσσα) μετὰ τὸν Περικλέα εἰς τὴν Ἐπίδαυρον καὶ αὐτῆ, ποὺ ἔγινε ἐναντίον τῆς Ποτειδαίας μετὰ τὸ Ἄγωνα δὲν ἦτο κατωτέρα: διότι τέσσαρες χιλιάδες ὀπλιταὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους τοὺς Ἀθηναίους καὶ τριακόσιοι ἰλπίες καὶ ἑκατὸν πολεμικὰ πλοῖα καὶ ἐκ

τῶν Λαοβίων καὶ τῶν Χίων πενήντα καὶ μαζί [μὲ αὐτοὺς] ἔπλευσαν πολλοὶ σύμμαχοι. Ἄλλὰ καὶ διὰ μικρὸν χρονικὸν διάστημα ταξιδίου ἐξέπλευσαν καὶ μὲ προπαρασκευηὴν ἀσήμαντον, οὗτος **ὄμως** (=δὲ) ὁ στόλος (αὐτὴ ἡ ἐκστρατεία) καὶ ἐπειδὴ θὰ διακοῦσεν ἐπὶ μακρὸν χρονικὸν διάστημα καὶ [ἦτο προωρισμένος] καὶ διὰ τὰ δύο (δηλ. ἡ ἐκστρατεία θὰ ἐγένετο καὶ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν), ὅπου θὰ παρίστατο (παρουσιάζετο) ἀνάγκη καὶ μὲ ναῦς καὶ πεζικὸν στρατὸν ἐτοιμασθεῖς, τὸ μὲν ναυτικὸν ἐν ᾧ μὲ μεγάλα ἔξοδα καὶ τῶν τριηραρχῶν καὶ τῆς πόλεως κατηγορήσθη, διότι τὸ μὲν δημόσιον ἔδιδε (ἐπλήρωνε) εἰς κάθε ναύτην μίαν δραχμὴν τὴν ἡμέραν καὶ εἶχε παρὰσχει (εἶχε παραχωρήσει : εἰς τοὺς τριηράρχους νὰ τὰς ἐξοπλίσουν) ἑξήντα μὲν ἄδεια πλοῖα πολεμικὰ ταχέα, τεσσαράκοντα δὲ ὀπλιταγωγὰ καὶ τὰ πλεον καλύτερα πληρώματα γι' αὐτά, ἀφ' οὗ δὲ ἔδιδον (ἐπλήρωνον) εἰς τοὺς θρανίτας ἐκ τῶν ναυτῶν πρόσθετον ἐπίδομα, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν μισθόν, τὸν ὅποιον ἐλάμβανον ἀπὸ τὸ δημόσιον [ταμεῖον] καὶ ἀφ' οὗ ἐχρησιμοποίησαν ὡς πρὸς τὰ ἄλλα πολυτελεῖα στολίδια καὶ **σκαλίσματα** (=κατασκευαῖ), καὶ ἀφ' οὗ καθένας ἐπὶ μακρότατον χρόνον (δηλ. πάρα πολὺ) προσεπάθησε πῶς ἰδιαίτερος τὸ πλοῖον του νὰ διακρίνεται καὶ διὰ τὴν ἐξωτερικὴν διακόσμησιν καὶ **εἰς τὴν ταχύτητα** (=τῷ ταχυναυτεῖν), ἐν ᾧ δὲ τὸ πεζικὸν ἐξελέγη (ἐξεδιαλέχθηκε) ἀπὸ καλοῦς καταλόγους (ἀπὸ ἀκριβεῖς στρατολογίας) καὶ ἐν ᾧ [τὸ πεζικὸν] ἔδειξεν ἄμιλλαν καὶ διὰ τὰ ἄλλα καὶ διὰ τὰς στολὰς ἀναμεταξύ τους μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον. Συνέβη δὲ καὶ ἀναμεταξύ τους συγχρόνως νὰ δημιουργηθῇ ἄμιλλα εἰς τοῦτο, τὸ ὅποιον ἀνετέθη εἰς ἓνα ἕκαστον, καὶ νὰ παρουσιάζεται (νὰ ἐμφανίζεται) εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ὡς ἐπίδειξις τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐξουσίας παρὰ ὡς ἐτοιμασία ἐναντίον ἐχθρῶν. Διότι ἐὰν κανεὶς ὑπελόγιζε καὶ **τὰ ἔξοδα** (=τὴν ἀνάλωσιν) τὰ δημόσια τῆς πόλεως καὶ τῶν στρατευομένων (τῶν μετεχόντων) τὰ ἰδιωτικά (τὴν ἰδιωτικὴν δαπάνην) τῆς μὲν πόλεως, καὶ ὅσα ἤδη **προηγουμένως εἶχεν ἐξοδεύσει** (=προστετελέκει) καὶ ἐκεῖνα μὲ τὰ ὅποια ἀφ' οὗ ἐφοδίασε τοὺς στρατηγούς [τοὺς] ἀπέστειλε, καὶ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια καθένας ἐκ τῶν ἰδιωτῶν

(τῶν πολιτῶν) εἶχε ἐξοδεύσει *γιά τὸ ἄτομον του* (=περὶ τὸ σῶμα) καὶ κάθε τριήραρχος διὰ τὸ πλοῖον [του] καὶ ὅσα ἀκόμη ἔμελλε νὰ ἐξοδεύσῃ καὶ χωριστὰ δὲ ἐκεῖνα. τὰ ὁποῖα ἐπόμενον εἶναι καὶ ἐκτὸς τοῦ δημοσίου μισθοῦ ὅσα τέλος πάντων εἶχεν ἐφοδιασθῆ (εἶχεν ἐτοιμάσει ὡς ἐφόδιον) διὰ μακροχρόνιον ἐκστρατεῖαν καὶ ὅσα *γιά ἐμπόριον* (=ἐπὶ μεταβολῇ) κανένας ἢ στρατιώτης ἢ ἔμπορος *ἐπῆρε μαζί του εἰς τὸ ταξίδι* (=ἔχων ἔπλει), *θὰ εὗρισκεν* (=ἂν εὐρέθῃ) ὅτι πολλὰ τάλαντα [θὰ ἦσαν] ὅλα τὰ ἔξαγόμενα [ἐκ τῆς πόλεως]. Καὶ ἡ ἐκστρατεία πολὺ ἔακκουστῆ ἔγινε καὶ διὰ τὴν καταπληκτικὴν τὸλμην καὶ *τὴν λαμπρότητα* (τὸ μεγαλεῖον) *της, ὡς πρὸς τὴν ἐμφάνισιν* (=ὄψεως λαμπρότητι) παρὰ διὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ στρατεύματός των ἀπέναντι ἐκείνων κατὰ τῶν ὁποίων ἐπήρχοντο (ἢ: παρὰ διὰ τὸ ὅτι εἶχον περισσότερον στρατὸν ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους των), καὶ διότι ὁ τόσον πολὺ μεγάλος πλέον διάπλους (θαλάσσιον ταξίδι) ἐπεχειρήθη (ἔγινε) ἀπὸ τὴν χώραν των καὶ μὲ πάρα πολὺ μέγας ἐλπίδας διὰ τὸ μέλλον σχετικῶς πρὸς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶχον.

ΚΕΦ. 32. Εὐχαὶ καὶ σπονδαὶ πρῶτον καὶ ἀμέσως ἀπόπλους τοῦ στόλου.

Ὅτε δὲ τὰ πλοῖα ἐπληρώθησαν (ἦσαν γεμᾶτα) καὶ ὑπῆρχον μέσα εἰς αὐτὰ πλέον ὅλα ὅσα (πράγματα, ἐφόδια καὶ ἐργαλεῖα) ἔχοντες ἐπρόκειτο ν' ἀνοιχθοῦν εἰς τὸ πέλαγος (ν' ἀποπλεύσουν), διὰ μὲν τῆς σάλπιγγος ἐσημάνθη «σιωπῆ» (δηλ. ἐκτύπησαν σιωπητήριον), ἔκαμον δὲ τὰς συνήθεις (τὰ ὑπὸ τῶν νόμων ἢ τῶν ἐθίμων καθοριζόμενας) εὐχάς, *προτοῦ ν' ἀποπλεύσουν* (=πρὸ τῆς ἀναγωγῆς) ὅχι καθέννας χωριστά, *ἀλλὰ* (=δὲ) ὅλοι μαζί *διὰ τῆς φωνῆς τοῦ κήρυκος* (=διὰ κήρυκος) καὶ ἀφ' οὗ ἐκέρασαν ὄλο ἀνεξαίρετως τὸ στρατεύμα καὶ ἀφ' οὗ ἔκαμον σπονδὰς καὶ οἱ ἐπιβάται, καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ μὲ χρυσᾶ καὶ μὲ ἀργυρᾶ ποτήρια. Προσηύχοντο δὲ μαζί [μὲ τοὺς ἀποπλέοντας] καὶ ὄλος ὁ κόσμος ὁ εὐρισκόμενος εἰς τὴν ξηρὰν [ὁ ὁποῖος ἀπετελεῖτο] ἐκ τῶν πολιτῶν καὶ ὅσοι ἄλλοι διακείμενοι φιλικῶς πρὸς αὐτοὺς ἦσαν παρόντες. Ἀφ' οὗ δὲ ἔψαλον τὸν παιᾶνα καὶ ἀφ' οὗ ἐτελείωσαν τὰς σπονδὰς ἀπέπλεον, καὶ *κατ' ἀρχὰς μὲν* (=τὸ πρῶτον)

ἀφ' οὗ ἐξέπλευσαν εἰς παράταξιν (=ἐπικαίρως : δηλ. σὲ μιὰ γραμμὴ) συνηγωνίζοντο πλέον μέχρι τῆς Αἰγίνης (ποιὸς θὰ περάσῃ τὸν ἄλλον). Καὶ [ἔτσι : οὕτω] οἱ μὲν εἰς τὴν Κέρκυραν, ὅπου καὶ τὸ ἄλλο στρατεύμα τῶν συμμάχων ἔμαζεύετο, *ἐβιάζοντο* (=ἠπείγοντο : ἔσπευδον) νὰ φθάσουν.

BIBLION Ζ'.

ΚΕΦ. 8. Ἀποστολὴ ἀγγελιαφόρου ὑπὸ τοῦ Νικίου πρὸς Ἀθηναίους.— Ἀμμηχανία Ἀθηναϊκοῦ στρατοῦ.

Ὁ δὲ Νικίας βλέπων ὅτι ἡμέραν μὲ τὴν ἡμέραν καὶ ἡ δύναμις τῶν ἐχθρῶν ἠϋξανε [καθῶς] καὶ ἡ δικὴ τῶν ἀμμηχανία, ἔστειλε καὶ αὐτὸς εἰς τὰς Ἀθήνας πολλὰς μὲν φορὰς καὶ *εἰς ἄλλας περιστάσεις* (=ἄλλοτε), ἀναγγέλων κάθε ἓνα ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα συνέβαινον, πρὸ πάντων δὲ καὶ τότε, ἐπειδὴ ἐνόμιζε καὶ ὅτι εὐρίσκονται εἰς δεινὰς περιστάσεις καὶ ὅτι, ἐὰν ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα ἢ δὲν τοὺς ἀνεκάλουν (δηλ. τὸν ἐν Σικελίᾳ στρατὸν) ἢ δὲν ἔστειλαν ἄλλους (ἄλλον στρατὸν) ὄχι ὀλίγους (ἀλλὰ πολλοὺς), [ὅτι] δὲν ὑπῆρχε καμμία σωτηρία. Ἐπειδὴ δὲ ἐφοβεῖτο, μήπως, οἱ στελλόμενοι (οἱ ἀγγελιαφόροι τοὺς ὁποίους ἔστειλε) ἢ ἔνεκα ἀδυναμίας τοῦ λόγου (δηλ. δὲν ἠμποροῦσαν μὲ λόγια νὰ τὰ παραστήσουν) ἢ καὶ ἔξ ἀδυναμίας τῆς μνήμης (δηλ. δὲν ἠμποροῦσαν νὰ τὰ θυμηθοῦν ὅλα, ὅσα τοὺς ἔλεγε νὰ εἰποῦν) ἢ διότι ἔλεγον κἄτι γιὰ νὰ εὐχαριστήσουν τὸν ὄχλον (τὸν λαόν), δὲν ἀναγγέλλουν *τὰ πραγματικά* (=τὰ ὄντα), ἔγραψε ἐπιστολὴν, ἐπειδὴ ἐνόμιζεν (εἶχε τὴν γνώμην) ὅτι ἔτσι οἱ Ἀθηναῖοι θὰ σκεφθοῦν περὶ τοῦ πραγματικοῦ (περὶ τῆς πραγματικῆς καταστάσεως), *ἐὰν ἤθελον μάθει* (=ἂν μαθόντας) πρὸ πάντων τὴν ἰδικὴν του γνώμην χωρὶς νὰ ἔχη παραμορφωθῆ διόλου ὑπὸ τοῦ ἀγγελιαφόρου. Καὶ οἱ μὲν [ἀγγελιαφόροι] ἀνεχώρησαν φέροντες, καθῶς διέταξε, τὰ γράμματα καὶ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ εἰποῦν αὐτοί· ὁ δὲ [Νικίας] ἐφρόντιζεν ὅσον ἀφορᾷ *τὰ ζητήματα* (=τὴν

στάσιν: τὴν κατάστασιν) τοῦ στρατοπέδου, οὕτως ὥστε νὰ προφυλάττεται μᾶλλον, παρὰ ν' ἀναλαμβάνη ἐκουσίους κινδύνους (ἐπιτιθέμενος δηλ.).

ΚΕΦ. 10. Ἐπιτολὴ ἀγγελιαφόρου εἰς Ἀθήνας.—Παράδοσις ἐπιτολῆς.

Κατὰ τὸν ἐπερχόμενον δὲ χειμῶνα, ἐλθόντες εἰς τὰς Ἀθήνας οἱ παρὰ τοῦ Νικίου (σταλέντες) καὶ ὅσα διὰ ζώσης (ἰπὸ στόματος, μὲ τὸ στόμα) εἶχεν εἶπη εἰς αὐτοὺς τὰ εἶπον καὶ ἔαν κανεῖς ἐπ' αὐτῶν τῶν ζητημάτων τοὺς ἠρώτα κἄτι (=ἐπιηρώτα), ἀπήντων καὶ τὴν ἐπιστολὴν παρέδωσαν. Ὁ δὲ γραμματεὺς τῆς πόλεως ἀφ' οὗ ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ βήματος (=παρελθὼν) ἀνέγνωσεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους [τὴν ἐπιστολὴν], ἣ ὁποῖα τοὺς ἔλεγε τὰ ἑξῆς περίου:

ΚΕΦ. 11. Ἐπιστολή.—Πρῶται ἐπιτυχίαι τῶν Ἀθηναίων.—Ἐπιτολὴ στρατηγοῦ Γυλιπποῦ μετὰ στρατοῦ.—Ἀδράνεια λόγῳ ὑπεροχῆς ἀντιπάλων (Συρακοσίων).

«Ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐπράχθησαν προηγουμένως, ἀπὸ ἄλλας ἐπιστολὰς μου γνωρίζετε, ὧ Ἀθηναῖοι: τῶρα δὲ εἶναι εὐκαιρία (ἦ: κατ'ἀλλήλους πλεόν καιρὸς) πρὸ πάντων ἀφ' οὗ μάθετε σεῖς εἰς ποῖαν κατάστασιν εὐρισκόμεθα [ἡμεῖς ἐδῶ εἰς τὴν ἔκστρατείαν] νὰ σκεφθῆτε καὶ ν' ἀποφασίσητε. Διότι ἂν καὶ (ἦ: ἐν ᾧ) εἰς τὰς περισσοτέρας μάχας ἐνίκησαμεν τοὺς Συρακοσίους, ἐναντίον τῶν ὁποίων ἐστάλημεν [ὑπὸ τῆς πόλεως] καὶ ἂν καὶ ᾠκοδομήσαμεν τὰ τεῖχη εἰς τὰ ὁποῖα βεβαίως τῶρα εὐρισκόμεθα, ἦλθεν ὁ Γυλιππος ὁ Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς μὲ (=ἔχων) στρατὸν (στράτευμα) καὶ ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ ἀπὸ μερικῆς ἐκ τῶν ἐν Σικελίᾳ πόλεων. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην μάχην νικᾷται ἀπὸ ἡμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐπομένην πιεσθέντες (=πιασθέντες: ἀναγκασθέντες) καὶ ἀπὸ πολλοῦς ἵππεῖς καὶ ἀκοντιστάς, ἐπεστρέψαμεν εἰς τὰ τεῖχη. Τῶρα λοιπὸν ἡμεῖς μὲν ἀφ' οὗ ἐπαύσαμεν τὸν περιτειχισμὸν ἕνεκα τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ἐχθρῶν (=διὰ πλῆθος τῶν ἐναντίων) μένομεν ἡσυχοὶ (ἐν ἡσυχίᾳ), διότι οὔτε ὀλόκληρον τὴν στρατιὰν θὰ μπορούσαμεν νὰ μεταχειρισθοῦμεν (νὰ

χρησιμοποιοῦσμεν), *διότι ἡ φύλαξις* (ἡ φρούρησις) *τῶν τειχῶν μᾶς ἀπασχολεῖ* (=ἀπανηλωκυίας τῆς φυλακῆς τῶν τειχῶν) ἕνα μέρος τῶν ὀπλιτῶν, οἱ δὲ [Συρακοῖσι] ἔχουν οἰκοδομήσει ἀπέναντί μας τείχος ἀπλοῦν, ὥστε νὰ μὴ εἶναι δυνατὸν πλέον νὰ περικλείσωμεν αὐτοὺς διὰ τείχους, ἐὰν δὲν κυριεύσωμεν τὸ περιτείχισμα τοῦτο, ἀφ' οὗ ἐπέλθομεν μὲ πολὺν στρατὸν (ἀντὶ γ' προσ. ἀόρ.=α' προσ. πληθ.). Καὶ ἔχει συμβῆ τοῦτο *ἡμεῖς οἱ ἴδιοι νὰ παθαίνωμεν τοῦτο μᾶλλον* (=αὐτοὺς πάσχειν τοῦτο), ἐν ᾧ ἔνομιζάμεν, ὅτι πολιορκουῦμεν ἄλλους, τοῦλάχιστον κατὰ ξηράν· διότι οὔτε εἰς πολὺ μέρος τῆς χώρας ἔνεκα τῶν [ἐχθρικῶν] ἰππέων ἐξερχόμεθα.

ΚΕΦ. 12. Νέα στρατολογία τοῦ Γυλίππου ἐκ Πελοποννήσου καὶ Σικελίας.

Ἐχοντες δὲ καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον στείλει πρέσβεις γιὰ νὰ ζητήσουν ἄλλο στράτευμα, καὶ εἰς τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις *πάει* (=οἴχεται) ὁ Γύλιππος, προσπαθῶν καὶ νὰ πείσῃ ἐκείνας μὲν, ὅσοι τῶρα παραμένουν ἤτρυχοι (οὐδέτεροι, δὲν ἔλαβον μέρος εἰς τὸν πόλεμον), νὰ πολεμήσουν μαζί μὲ αὐτὸν (νὰ πᾶνε μὲ τὸ μέρος του), καὶ ἀπὸ ἐκείνας αἱ ὅποια πλέον [ἔχουν ἀναμιχθῆ εἰς τὸν πόλεμον καὶ εἶναι μὲ τὸ μέρος τῶν Συρακοσίων] *νὰ ἀποσπάσῃ* (=ἄξων) καὶ πεζικὸν στρατὸν καὶ ναυτικὸν στόλον. Διότι ἔχουν δὲ κατὰ νοῦν (σκοπεύουν), καθὼς ἐγὼ πληροφοροῦμαι, καὶ μὲ τὸ πεζικὸν συγχρόνως *νὰ κάμουν ἀπόπειραν* (=πειρᾶν) κατὰ τῶν τειχῶν μας καὶ μὲ τὰ πλοῖα κατὰ θάλασσαν. Καὶ εἰς κανένα ἀπὸ σᾶς *νὰ μὴ φανῆ παράξενον* (=δόξη δεινόν) ὅτι [μέλλουν νὰ ἐπιχειρήσουν] καὶ κατὰ θάλασσαν. Διότι τὸ ναυτικὸν μας, καθὼς καὶ ἐκεῖνοι βεβαίως πληροφοροῦνται, *κατ' ἀρχὰς* (=τὸ πρῶτον) μὲν ἤκμαζε (εὐρίσκετο εἰς ἀνθηρὰν κατάστασιν) καὶ ἔνεκα τῆς ξηρότητος τῶν πλοίων (διὰ τὴν ξηρότητα τῶν πλοίων) καὶ ἔνεκα τῆς υἱείας (τῆς ἀκεραιότητος) τῶν πληρωμάτων· τῶρα δὲ καὶ τὰ πλοῖα εἶναι διάβροχα (ἔχουν ἐμποτισθῆ ἀπὸ τὸ θαλάσσιο νερό), *ἀφ' οὗ τόσον πολὺ πλέον καιρὸν εὐρίσκονται μέσα εἰς τὴν θάλασσαν* (=τοσοῦτον χρόνον ἤδη θαλασσεύουσιν) καὶ τὰ πληρώματα εἶναι ἀποσυντεθειμένα. Διότι

τὰ μὲν πλοῖα δὲν εἶναι δυνατὸν ἀφ' οὗ τὰ ἀνασύρωμεν εἰς τὴν ξηρὰν (τὰ τραβήζωμεν εἰς τὴν ξηρὰν) νὰ τὰ στεγνώσωμεν (νὰ τὰ ἀποξηράνωμεν), διὰ τὸ ὅτι ἐν ᾧ τὰ ἐχθρικά πλοῖα καὶ ἰσόπαλα (ἴσα) εἶναι καὶ ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν καὶ ἀκόμη περισσότερα εἶναι τὰ τῶν ἐχθρῶν, πάντοτε παρέχουν τὴν προσδοκίαν (παρέχουν τὴν ἐντύπωσιν), ὅτι [ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν] θὰ ἐπιπλεύσουν [ἐναντίον μας]. *Φαίνονται δὲ καθαρά* (=φανερὰ εἶσι), ὅτι δοκιμάζουσι, καὶ αἱ ἐπιχειρήσεις εἰς τὴν ἔξουσίαν τῶν εἶναι καὶ ν' ἀποξηράνουν (νὰ στεγνώσουν) τὰς ἰδικὰς τῶν μᾶλλον, ἐλευθερία ὑπάρχει· διότι δὲν κάμνουν ἀποκλεισμὸν ἄλλων.

ΚΕΦ. 13. Ὑπεροχὴ Συρακοσίων κατὰ θάλασσαν, λόγῳ φθορᾶς τῶν πλοίων καὶ ἐλαττώσεως τῶν πληρωμάτων καὶ ἐλλείψεως πειθαρχίας.

Εἰς ἡμᾶς δὲ μόλις (καὶ μετὰ βίας) θὰ ὑπῆρχε τοῦτο (δηλ. νὰ βγάζωμεν τὰ πλοῖα νὰ τὰ στεγνώσωμεν), ἂν εἶχωμεν πολὺ μεγαλύτερον ἀριθμὸν πλοίων καὶ δὲν εἶμεθα ἠναγκασμένοι νὰ φυλάττωμεν, ὅπως τῶρα μὲ ὅλα τὰ πλοῖα μας. Διότι, εἴαν καὶ ὀλίγον χαλαρώσωμεν τὴν ἐπιτήρησιν (τὴν ἐπίβλεψιν) δὲν θὰ ἔχωμεν τὰ [ἀναγκασιόυντα] τροφίμα, [ἐφ' ὅσον] ἀφ' οὗ παραιπλεύουν καὶ τὴν πόλιν ἐκεῖνων καὶ τῶρα ἀκόμη μετὰ *δυσκολίας* (=χαλεπῶς). Τὰ δὲ πληρώματά μας ἀπεσυνετέθησαν καὶ τῶρα ἀκόμη ἀποσυντίθενται διὰ τὸν ἐξῆς λόγον, ἐπειδὴ οἱ ναῦται καταστρέφονται (φονεύονται) ὑπὸ τῶν [ἐχθρικῶν] ἰππέων ἐπειδὴ φεύγουν [πηγαίνουσι] μακρὰ διὰ νὰ μαζέψουν φρύγανα καὶ διὰ λεηλασίαν καὶ *διὰ νὰ πάρουν νερό* (=ὕδρειαν). Οἱ δὲ δοῦλοι ἐπειδὴ εὐρεσκόμεθα εἰς ἰσόπαλον [θέσιν μὲ τοὺς ἐχθροὺς] λειποτακτοῦν, καὶ οἱ ξένοι *οἱ ὅποιοι ἐμβῆκαν* (=οἱ ἐσβάντες) ἀναγκαστικῶς εἰς τὰ πλοῖα καὶ εἰς τὸν στρατὸν διασκορπίζονται εἰς τὰς πόλεις, ἐκεῖνοι δέ, οἱ ὅποιοι [ἐμβῆκαν εἰς τὰ πλοῖα] δελεασθέντες ἀπὸ τὸν μεγάλον μισθὸν κατ' ἀρχὰς καὶ νομίζοντες, ὅτι θὰ ἀποκτήσουν χορήματα μᾶλλον παρὰ ὅτι θὰ πολεμήσουν, ὅταν εἶδον τοὺς ἐχθροὺς *παρὰ προσδοκίαν* (παρὰ γνώμην: χωρὶς νὰ τῷχουν κατὰ νοῦν) καὶ τὸ ναυτικόν της βεβαίως καὶ μὲ τὰ ἄλλα νὰ ἀνθίστανται, ἄλλοι μὲν *ὑπὸ τὴν πρόφασιν, ὅτι θὰ πᾶνε νὰ συλ-*

λάβουν τοὺς αὐτομολήσαντας δούλους (=ἐπ' αὐτομολίας προφάσει), πηγαίνουν, ἄλλοι δέ, ὅπως καθένος ἡμπορεῖ—εἶναι ἐκτεταμένη ἡ Σικελία—ὑπάρχουν δὲ καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι, καὶ ἐκεῖ ἀσχολούμενοι μὲ τὸ ἐμπόριον [ἀγοράζουσι] δούλους Ὑγκαρνοὺς, ἀφ' οὗ πείσουν τοὺς τριηράρχους νὰ βάλουν ὡς ἀντικαταστάτας των (=ὑπὲρ σφῶν), ἔχουν ἀφαιρέσει τὴν πειθαρχίαν τοῦ ναυτικοῦ.

ΚΕΦ. 14. Ἄδύνατος ἡ ἀντικατάστασις τῶν πληρωμάτων καὶ δυσκολωτάτη ἡ ἐξεύρεσις τροφίμων.—Γράφει τὴν πικρὰν ἀλήθειαν ἵνα λάβουν οἱ Ἀθηναῖοι τὰ μέτρα τους.

Γράφω δὲ εἰς σᾶς, οἱ ὅποιοι γνωρίζετε, ὅτι πολὺ μικρὸς εἶναι ὁ ἐκλεκτὸς πυρὴν τῶν πληρωμάτων, καὶ ὅτι ὀλίγοι ἀπὸ τοὺς ναῦτας εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι καὶ τὸ πλοῖον ταχέως θέτουν εἰς κίνησιν καὶ συγκρατοῦν τὴν τάξιν εἰς κωπηλασίαν (δηλ. κωπηλατοῦν μετὰ ῥυθμοῦ). Ἀπὸ ὅλα δὲ αὐτὰ τὰ [πράγματα] ζητήματα, τὸ πλέον ἀνοικνόμητον εἶναι καὶ τὸ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν εἰς ἐμέ, ὁ ὅποιος εἶμαι στρατηγὸς (=ἐμοὶ στρατηγῶ ὄντι) νὰ ἐμποδίσω ταῦτα—διότι οἱ χαρακτῆρες σας εἶναι δύσκολοι εἰς τὸ νὰ ἄρχωνται (δηλ. δυσκόλως ὑποτάσσονται)—καὶ τὸ ὅτι δὲν ἔχομεν ἀπὸ ποῦ νὰ ξανασυμπληρώσωμεν τὰ πληρώματα τῶν πλοίων (=ἐπιπληρωσόμεθα τὰς ναῦς), πρᾶγμα τὸ ὅποιον (=ὁ) εἰς τοὺς ἐχθροὺς εἶναι δυνατόν [νὰ συμπληρῶνουν τὰ πληρώματά των, τὰς ἀπωλείας των] ἀπὸ πολλὰ μέρη, ἀλλὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνωνται καὶ [τὰ ἔργα] τῶν ὑπαρχόντων πληρωμάτων καὶ [τὰ ἔργα] τῶν ἐκλειπόντων· διὰ τούτων τῶν πληρωμάτων [ἐν τούτοις τοῖς πληρώμασι], τὰ ὅποια ἔχοντες ἤλθαμεν· διότι αἱ πόλεις, αἱ ὅποια μᾶς εἶναι τώρα σύμμαχοι, δηλ. ἡ Νάξος καὶ ἡ Κατάνη, οὐδεμίαν συνδρομὴν δύνανται νὰ μᾶς παρέξουν (=ἀδύνατοι : ἐπ' εἰσί...). Ἐὰν δὲ προστεθῇ ἓνα ἀκόμη [καλὸ, εὐτύχημα] εἰς τοὺς ἐχθροὺς, ὥστε τὰ μέρη (δη. αἱ πόλεις καὶ αἱ χῶραι) τῆς Ἰταλίας, τὰ ὅποια μᾶς τρέφουν, ἐὰν ἔβλεπον εἰς ποίαν [ἀθλίαν, κακὴν] κατάστασιν εὐρισκόμεθα, καὶ ὅτι σεῖς δὲν μᾶς βοηθῆτε (δὲν μᾶς στέλλετε ἐπικουρίας), νὰ πᾶνε μὲ τὸ μέρος ἐκείνων, ὁ

πόλεμος θὰ εἶναι τελειωμένος γιὰ τοὺς ἀμαχητὶ (χωρὶς μάχην) καθότι θὰ ἐξαναγκασθῶμεν νὰ παραδοθῶμεν.

Ἐκ τούτων ἀλλὰ εὐαρεστότερα θὰ εἶχα νὰ σᾶς γράφω εἰς τὴν ἐπιστολήν, ὅχι ὅμως βέβαια ὀφελιμώτερα, ἐὰν πρόπει ἀφ' οὗ γνωρίζετε καθαρὰ καὶ ξιάστερα τὰ ἐδῶ πράγματα, νὰ σκεφθῆτε καὶ νὰ ἀποφασίσητε. Καὶ ἐπειδὴ συγχρόνως ξεύρω τοὺς χαρακτῆρας σας, ὅτι σᾶς ἀρέσει (=βουλομένων: ὅτι ἐπιθυμεῖτε) μὲν ν' ἀκοῦτε τὰ πλέον εὐάρεστα, ὅτι ἔπειτα δὲ παραπονεῖσθε (=αἰτιομένων), ἐὰν δὲν σᾶς συμβῇ καὶ ὁμοιον ἀπὸ αὐτὰ [τὰ ὅποια περιμένετε], ἐκρίνα ἀσφαλέστερον νὰ σᾶς γνωστοποιήσω τὴν ἀλήθειαν.

ΚΕΦ. 15. Τί μέτρα συνιστᾷ ὁ στρατηγὸς Νικίας πρὸς τοῦ Ἄθηναικούς.—1) Οὐδεμίαν μομφὴν κατὰ τῶν στρατιωτῶν καὶ ἀρχηγῶν.—2) Ἀποστολὴν ἀρκετοῦ πεζικοῦ καὶ ναυτικοῦ στρατοῦ ἢ ἀνάκλησιν τοῦ ἤδη ὑπάρχοντος.—3) Ἀντικατάστασιν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ὡς ἀσθενῆς ἤδη.—4) Ταχίστην λῆψιν ἀποφάσεων.

Καὶ τώρα νὰ ἔχητε τὴν γνώμην (νὰ διάκεισθε) ἔτσι περὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ἀρχηγῶν (ἀξιωματικῶν), ὡς πρὸς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν γίνει εἰς σᾶς μεμπτοὶ (οἱ ὅποιοι δὲν εἶναι ἄξιοι μομφῆς κατηγορίας) [δι' ἐκεῖνα], διὰ τὰ ὅποια ἤλθσαμεν ἐξ ἀρχῆς. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Σικελία συνασπίζεται ὀλόκληρος καὶ ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον ἄλλη στρατιὰ περιμένετε (=προσδοκίμη: ἐν. ἐστί), σκεφθῆτε τώρα πλέον, ὅτι τὰ ἐδῶ βεβαίως στρατεύματα (πολεμοφόδια κλπ.) μήπως δὲν εἶναι ἀρκετὰ οὔτε γιὰ τὰ παρόντα (διὰ τὴν παροῦσαν ἀντιμετώπισιν τῶν πραγμάτων), ἀλλὰ [εἶναι ἀνάγκη] ἢ τοῦτους ν' ἀνακαλέσητε ὀπίσω [εἰς τὴν πατρίδα] ἢ ἄλλο στράτευμα ὅχι ὀλιγώτερον (ἀπὸ τὸ ἐδῶ προηγουμένως σταλέν), νὰ στείλητε καὶ πεζικὸν καὶ ναυτικόν, καὶ χρήματα ὅχι ὀλίγα (πολλά), καὶ εἰς ἐμένα ἕνα διάδοχον, (ἕνα δηλ. στρατηγὸν νὰ μὲ ἀντικαταστήσῃ), διότι δὲν δύναμαι ἐπειδὴ πάσχω ἀπὸ νευρίτιδα (=διὰ νόσου νευρίτιν) νὰ παραμείνω. Παρακαλῶ δὲ νὰ τύχω τῆς συγγνώμης σας· διότι καὶ ὅταν ἤμουνα καλὰ (=ἐρρώμην) πολλὰς ὑπηρεσίας σᾶς προσέφερα ὁσάκις μοῦ ἀνεθέσατε ἀρχηγίαν (=ἐν ἡγεμονίας). Ὅτι δὲ ἔχετε ἀπό-

φασιν [να κάμητε], να τὸ κάμητε ἀμέσως μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἀνοίξεως καὶ ἄνευ ἀναβολῆς, *ἔχοντες ὑπ' ὄψιν σας* (=ὡς) ὅτι οἱ ἐχθροὶ τὰς μὲν ἐκ τῆς Σικελίας ἐπικουρίας ἐντὸς ὀλίγου θὰ πορισθοῦν, τὰς δὲ ἐκ τῆς Πελοποννήσου, ἀργότερα μὲν, ἀλλ' ὅμως, εἰάν δὲν προσέξητε, ἄλλα μὲν *θὰ σᾶς διαφύγουν* (=λήσονται: τοῦ λανθάνομαι) καθὼς καὶ προηγουμένως, τὰ ἄλλα δὲ θὰ σᾶς προλάβουν [πρὶν προφθάσετε νὰ τὰ ἐμποδίσητε]

ΚΕΦ. 75. Τραγικὸν θέαμα ἀποχωρισμοῦ ἀναχωρούντων Ἀθηναίων καὶ καταλειπομένων νεκρῶν καὶ δὴ τραυματιῶν καὶ ἀσθενῶν.—Πρὸς τί ὁμοιάζον οἱ ἀποχωροῦντες.—Δύσκολος πορεία.—Αἰὼν δυσάρεστα συναισθήματα ἀποχωρούντων.—Σύγκρισις πρὸς τὴν ἐκκίνησιν ἐκ Πειραιῶς.

Ὅστερα δὲ ἀπὸ αὐτοῦ, ὅταν ἐφάνη εἰς τὸν Νικίαν καὶ εἰς τὸν Δημοσθένην, ὅτι προετοιμασία ἔχει γίνεσθαι, καὶ ἡ ἀναχώρησις πλέον τοῦ στρατεύματος τὴν τρίτην ἡμέραν ὕστερα ἀπὸ τὴν ναυμαχίαν ἔγινε. Ἦτο λοιπὸν φοβερὸν [τὸ πρᾶγμα] *ὄχι ἀπὸ μίαν ἄποψιν τῶν πραγμάτων μόνον* (οὐ καθ' ἓν μόνον τῶν πραγμάτων), ὅτι καὶ ὅλα τὰ πλοῖα ἀφ' οὓν ἔχασαν, ἀπεχώρουν (ἐφεύγαν), καὶ ἀντὶ τῶν μεγάλων ἐλπίδων (προσδοκιῶν) καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι καὶ ἡ πόλις εὐρίσκονται εἰς κίνδυνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ στρατοπέδου (τὴν στιγμήν, πού ἐγκατέλειπον τὸ στρατόπεδον), συνέβαινε εἰς τὸν καθένα νὰ αἰσθανθῆ ἑλπιῶν καὶ διὰ τὴν ὄψιν (τὴν θέαν) καὶ διὰ τὰ συναισθήματά του. Διότι, καὶ ἐπειδὴ οἱ νεκροὶ ἦσαν ἄταφοι, ὁσάκις κανεὶς ἤθελεν ἴδει κανένα ἐκ τῶν συντρόφων του κείμενον καταγῆς (σκοτωμένον καὶ τὸ πτώμα του ξαπλωμένον), *ἐκυριεύετο ἀπὸ λύπης* (=εἰς λύπην καθίστατο) ἀνάμεικτον μετὰ φόβον, καὶ *πολὺ μεγαλυτέραν λύπην προξενούσαν* (=πολὺ λυπηρότεροι ἦσαν) [εἰς τοὺς ἀποχωροῦντας, εἰς τοὺς φεύγοντας Ἀθην.] εἰς τοὺς βλέποντας αὐτοὺς ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἐγκατελείποντο ζωντανοὶ καὶ τραυματῖαι καὶ ἀσθενεῖς, [οἱ ὅποιοι ἦσαν=ὄντες] καὶ ἀπὸ τοὺς χαμένους (σκοτωμένους) πολὺ περισσότερον ἄθλιοι (περισσότερον ἀξιολύπητοι). Διότι παραδοθέντες εἰς ἰκεσίας καὶ θρήνους εἰς δύσκολον θέσιν ἔφερναν (τοὺς φεύγοντας), ἔχοντες τὴν ἀξίωσιν καὶ νὰ τοὺς πά-

ρουν μαζί τους και φωνάζοντας κάθε ένα με τ' ὄνομά του μεγα-
 λοφώνως, ἐὰν κάπου κανείς (ἀπὸ τοὺς ἐγκαταλειπομένους) ἔβλεπε
 κανένα ἢ ἀπὸ τοὺς συντρόφους του ἢ ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς του,
 και κρεμώμενοι ἀπὸ τοὺς ἀπερχομένους πλέον συσκήνους των και
 παρακολουθοῦντες, ὅσον μπορούσαν, ἐὰν κανένα ἤθελεν ἐγκατα-
 λείψει ἢ ψυχικὴ δύναμις και τὸ σῶμα, ὄχι χωρὶς ὀλίγας παρα-
 κλήσεις (ἰκεσίας πρὸς τοὺς θεοὺς) και θρήνους ἐγκαταλειπόμενοι,
 ὥστε, ἀφ' οὗ ἐγέμισε ὅλο τὸ στρατεύμα με δάκρυα (δηλ. ἔκλασε
 ὅλο τὸ στρατεύμα) και [ἐφ' ὅσον εὐρίσκειτο] εἰς τοιαύτην ἀμηχα-
 κόλως, και ἂν και ἔφευγεν ἀπὸ ἐχθρικὴν [χώραν εἰς τὴν ὁποίαν]
 ἀφ' ἐνὸς μὲν εἶχον πάθει πλέον πολὺ μεγαλύτερα βάσανα, γὰρ
 τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν ἀρκετὰ τὰ δάκρυα, ἀφ' ἐτέρου δὲ [εἰς τὴν
 ὁποίαν] ἐφοβοῦντο νὰ μὴ πάθουν περισσότερα εἰς τὸ ἄδηλον
 μέλλον. Καὶ κάποια κατῆφεια (μελαγχολία) συγχρόνως και κατα-
 φρόνησις μεγάλη τῶν ἑαυτῶν των ὑπῆρχε (δηλ. ἠσθάνοντο τοὺς
 ἑαυτοὺς των ταπεινωμένους και προσβλημένους). Διότι τίποτε
 ἄλλο παρὰ με πόλιν, ἢ ὁποῖα εἶχε κυριευθῆ ἔξ ἐφόδου ὁμοία-
 ζον, *τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ἔφευγον κρυφὰ ἐγκαταλείποντες
 αὐτήν* (= ὑποφευγούση και μάλιστα ὄχι μικρὰν πόλιν) διότι μαζί
 ἐβιάδιζον (ἐπροχωροῦσαν) ὄχι ὀλιγότεραι ἀπὸ τεσσαράκοντα χιλι-
 ἄδες ὅλου ἐκείνου τοῦ ὄχλου (τοῦ πλήθους, τοῦ συρφετοῦ). Καὶ
 ἐκ τούτων ἔφερον [ἐπάνω τους], ὅτι κανεῖς ἠμποροῦσε κατὰ τὸ
 δυνατόν, και οἱ ὀπλῖται και οἱ ἱππεῖς παρὰ τὴν συνήθειαν αὐτοῖ
 οἱ ἴδιοι βεβαίως και τὰς ἰδικὰς των τροφὰς ἔφερον (φορτωμέ-
 νοι), ἄλλοι μὲν δι' ἔλλειψιν ὑπηρετῶν, ἄλλοι δὲ ἀπὸ ἔλλειψιν
 ἐμπιστοσύνης [πρὸς τοὺς ὑπηρετίας], διότι και ἀπὸ παλαιὰ
 (= πάλαι: ἀπὸ τὸν προήγουμενον καιρὸν) και οἱ περισσότεροι
 ἀμέσως τότε εἶχον αὐτομολήσει. Αὐτὰ δέ, τὰ ὁποῖα ἔφερον δὲν
 ἦσαν ἀρκετὰ: διότι σιτᾶρι πλέον δὲν ὑπῆρχε εἰς τὸ στρατόπεδον.
Και ὁμως (= και μὴν) ἢ ἄλλη ἀθλιότης και συμμετοχὴ εἰς τὰ
 κοινὰ βάσανα (δυστυχήματα) ἂν και φέρει κάποιαν ἀνακού-
 φισιν (= ἔχουσα τινὰ κούφισιν), *ὅταν εἰς αὐτήν μετέχουν
 πολλοὶ ἄλλοι* (= τὸ μετὰ πολλῶν), κατ' οὐδένα τρόπον ἐφαί-
 νετο ἀνεκτὴ εἰς τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων και

μάλιστα (= ἄλλως τε) [ὅτε ἀνελογίζετο κανεῖς] καὶ ἀπὸ ποίαν λαμπρότητα (μεγαλεῖον) καὶ καύχησιν (κομπασμὸν) κατ' ἀρχάς, εἰς ποῖον τέλος καὶ εἰς ποίαν ταπεινώσιν κατήντησαν. Διότι βεβαίως πολὺ μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ μεταβολὴ αὕτη εἰς τὸ Ἑλληνικὸν στρατεύμα, (εἰς τοὺς Ἑλληνας) εἰς τοὺς ὁποίους συνέβη (ἔτυχε) ἀντὶ **να ἔλθουν** (= ἦκειν) **να ὑποδουλώσουν ἄλλους** (ὅπως πραγματικά ἦλθον) [συνέβη] **να ἀπέρχονται (να φεύγουν)** φοβούμενοι μᾶλλον **να μὴ πάθωσι τοῦτο** [ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς], ἀντὶ δὲ προσευχῆς καὶ παιάνων, **μὲ τοὺς ὁποίους ἐξέπλεον**, [συνέβη εἰς αὐτούς] **ν' ἀποπλέουν πάλιν μὲ τὰ ἀντίθετα ἀπὸ αὐτὰ** (= τοῖς ἐναντίοις τούτων) ἐπιφημίσματα (δηλ. **μὲ ἀπαίσιες κραυγὰς καὶ θρηνοὺς**), βαδίζοντες πεζοὶ καὶ ὄμι εἰς πλοῖα καὶ **ἔχοντες τὰς ἐλπίδας τῶν μᾶλλον εἰς τοὺς ὀπλίτας** (= ὀπλιτικῇ προσέχοντες μᾶλλον) παρὰ εἰς τὸ ναυτικόν. Ἄλλ' ὅμως λόγῳ τοῦ μεγέθους τοῦ ἐπικρεμαμένου ἀκόμη κινδύνου ὅλα αὐτὰ τοὺς ἐφαίνοντο ὑποφερτὰ (δηλ. ἔλεγον: μὴ χειρότερα!)

ΚΕΦ. 76. Ὁ στρατ. Νικίας διὰ λόγων προσπαθεῖ **να ἐνεθαρρύνει τοὺς ἀθυμοῦντας Ἀθηναίους καὶ συμμάχους.**

Ἐπειδὴ δὲ ἔβλεπεν ὁ Νικίας, ὅτι τὸ στρατεύμα εὗρισκετο εἰς ἀθυμίαν (κακοχεφιασμένο) καὶ εἰς μεγάλην μεταβολήν, κατὰ μῆκος τῆς παρατάξεως πορευόμενος καὶ ἐνεθάρρυνε καὶ παρηγοροῦσε [τοὺς στρατιώτας] **ὅσον ἠδύνατο** (= ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων), μεταχειριζόμενος **τώρα πλέον ἀκόμη μεγαλυτέραν φωνὴν** [ὀμιλῶν] πρὸς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἐκάστοτε ἐπλησίαζεν ἀπὸ ζῆλον καὶ διότι ἐπεθύμει **φωνάζων οὕτως ὥστε να ἀκούεται εἰς μεγαλυτέραν ἀπόστασιν** (= ὡς ἐπὶ πλεῖστον γεγωνίσκων, **να παρέχη** [κάποιαν] ὠφέλειαν) [εἰς τὸ ἠθικὸν τοῦ στρατεύματος].

Λόγος Νικίου.

ΚΕΦ. 77. Λόγος Νικίου.—1) Νὰ λάβωσι ὡς παράδειγμα αὐτὸν ὑπομονῆς καὶ ἀντοχῆς.—2) Φθόνος θεοῦ τὰ δυστυχήματά των.—3) Ὁ μέγας σχετικῶς ἀριθμὸς τοῦ στρατοῦ ἰσοδυναμεῖ πρὸς ὀλέκλιρον πόλιν.—4) Ἀνάγκη ἐπισπεύσεως τῆς πορείας.—5) Ἀνάγκη ἀποφασιστικῆς ἀντιστάσεως πρὸ παντὸς τῶν ἐνδόξων Ἀθηναίων.

«Ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, Ἀθηναῖοι καὶ σύμμαχοι πρέπει νὰ ἔχητε ἐλπίδα—μέχρι τοῦδε [ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι.] ἐσώθησαν καὶ ἀπὸ πολὺ χειροτέραν κατάστασιν ἀπὸ αὐτὴν ἔδω—μῆτε νὰ κατηγορῆτε τοὺς ἑαυτοὺς σας πάρα πολὺ μῆτε γιὰ τὰς συμφορὰς μῆτε γιὰ τὰ ἄδικα δυστυχήματα (δηλ. περὶ δὲν σᾶς ἄξιζον νὰ τὰ πάθητε). Καὶ ἐγὼ βέβαια, ὁ ὅποιος ἀπὸ κανένα ἀπὸ σᾶς δὲν εἶμαι δυνατώτερος—ἀλλὰ βλέπετε βέβαια πῶς μ' ἔχει καταστήσει ἡ νόσος—οὔτε ὡς πρὸς τὴν εὐτυχίαν θεωροῦμαι ὅτι εἶμαι τέλος πάντων (=ποῦ) κατώτερος κανενὸς καὶ κατὰ τὸν ἰδιωτικὸν βίον καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα, τώρα εὐρίσκομαι εἰς τὸν αὐτὸν κίνδυνον μὲ τοὺς πλέον ἀσήμεους στρατιώτας· καὶ ὅμως πολλὰ μὲν πρὸς τοὺς θεοὺς καθήκοντα ἔχω ἐκπληρώσει, πολλὰ δὲ εἰς τοὺς ἀνθρώπους δίκαια καὶ ἀνεπίληπτα· ἕνεκα τῶν ὁποίων ἡ μὲν ἐλπίς [τὴν ὁποίαν ἔχω] περὶ τοῦ μέλλοντος *μοῦ παρέχει θάρρος* (=θρασεῖά ἐστι), αἱ δὲ συμφοραὶ δὲν μὲ φοβίζουσιν ἀναλόγως τῆς ἀξίας των· ἴσως δὲ καὶ νὰ παύσουν· διότι καὶ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀρκετὰ ἔχουν κατορθωθῆ, καὶ ἐὰν ἐκάμαμεν τὴν ἐκστρατείαν [εἰς τὴν Σικελίαν] *φθονοῦμενοι ἀπὸ κανένα ἐκ τῶν θεῶν* (=ἐπίφθονοι τῶν θεῶν), ἀρκετὰ πλέον ἔχομεν τιμωρηθῆ. Διότι βεβαίως ἦλθον καὶ *κάποιοι ἄλλοι* (=ἄλλοι τινὲς) μέχρι τώρα (πρὸ ἡμῶν) ἐναντίον ἄλλων καὶ ἐπειδὴ ἐπραξαν ἀνθρώπινα (σὰν ἄνθρωποι) ἔπαθον βάσανα (δυστυχήματα) *τὰ ὅποια δύναται νὰ τὰ ὑποφέρουν ἄνθρωποι* (=ἀνεκτά). Καὶ εἶναι λογικὸν (σωστὸ) τώρα ἀπὸ τὸν θεὸν νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι θὰ ἔχωμεν εὐμενέστερα (ὄχι δηλ. ὅπως τώρα ἔχομεν τὴν δυσμένειαν τῶν θεῶν)—διότι τώρα πὰ εἴμαστε περισσώτερον ἄρ' οἴκτου ἀπὸ αὐτοὺς (τοὺς θεοὺς) παρὰ

[ἄξειοι] φθάνου—καὶ ὅταν (σᾶν) βλέπετε τοὺς ἑαυτοὺς σας, οἱ ὅποιοι (πόσον καλοὶ) ὀπλῖται [εἴσθε] συγχρόνως καὶ πόσον καλὰ συντεταγμένα προχωρεῖτε νὰ μὴν ἐκπλήττεσθε πάρα πολύ, νὰ σκεφθῆτε δέ, ὅτι καὶ σεῖς οἱ ἀμέσως (πάραυτα) εἴσαυτε πόλις πανταχοῦ ὅπου κι' ἂν σταθῆτε, καὶ καμμία ἄλλη [πόλις] ἐκ τῶν ἐν Σικελίᾳ δὲν δύναται ν' ἀντισταθῆ εὐκόλως εἰς τὰς ἐπιθέσεις σας, οὔτε δύναται νὰ σᾶς ἐκδιώξῃ (νὰ σᾶς ξεσηκώσῃ), εἰς κᾶπου ἐγκαταστασθῆτε. *Προσέξατε δὲ σεῖς οἱ ἴδιοι* (=φυλάξατε αὐτοὶ) οὕτως ὥστε ἡ πορεία σας νὰ γίνεται *μὲ ἀσφάλειαν καὶ τάξιν* (=ἀσφαλῆ καὶ ἔκτακτον), μὴ θεωρῶν τίποτε ἄλλο καθέννας παρὰ ὅτι εἰς τὸν τόπον (εἰς τὸ μέρος) ὅπου θὰ ἀναγκασθῆ καθέννας (νὰ πολεμήσῃ) νὰ μάχεται τοῦτο *ἐὰν νικήσῃ* (=νικήσας) θὰ ἔχη καὶ πατριδα καὶ τεῖχος. Θὰ ἐπισπεύσωμεν δὲ τὴν πορείαν κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα, *διότι ἔχομεν ὀλίγας ζωοτροφίας* (=τὰ γὰρ ἐπιτήδεια βραχέα ἔχομεν), καὶ ἐὰν (κατορθώσωμεν) νὰ φθάσωμεν εἰς κανένα φιλικὸν χωρίον τῶν Σικελῶν—διότι αὐτοὶ μᾶς εἶναι ἀκόμη τώρα πιστοὶ ἕνεκα τοῦ φόβου πρὸς τοὺς Συρακοσίους— νὰ θεωρῆτε πλέον τὸν ἑαυτὸν σας, ὅτι εὐρίσκεται ἐν ἀσφαλείᾳ. Ἔχει δὲ προαποσταλεῖ εἰς αὐτοὺς καὶ ἔχει δοθῆ διαταγὴ *νὰ ἔλθουν εἰς προὔπαντησίν μας* (=ἀπαντᾶν) καὶ συγχρόνως νὰ φέρουν καὶ τροφίμα. Καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροφορηθεῖτε, ὧ στρατιῶται, *ὅτι εἶναι* (=ὄν) καὶ ἀναγκαῖον εἰς σᾶς νὰ φανῆτε γενναῖοι ἄνδρες, διότι δὲν ὑπάρχει ἐδῶ πλησίον κᾶπου κανένα ὀχυρὸν μέρος *εἰς τὸ ὅποῖον νὰ καταφύγητε πρὸς σωτηρίαν* (=ὅποι ἂν σωθῆτε) *ἐὰν δειλιάσητε* (=μαλακισθέντες: μτχ. ὑποθ.), καὶ ἐὰν τώρα διαφύγητε τοὺς ἐχθρούς, καὶ οἱ ἄλλοι *θὰ ἐπιτύχετε* (=τευξόμενοι), *νὰ ἰδῆτε μέχρι τέλους* (=ἐπιδειν) ἐκεῖνα, τὰ ὅποια βεβαίως ἐπιθυμεῖτε, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι (σεῖς ἰδιαιτέρως) θὰ ἐπανορθώσετε (θὰ ξανασηκώσετε καὶ πάλιν) τὴν μεγάλην δύναμιν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων (τὸ μεγαλεῖον τῶν Ἀθηναίων) ἂν καὶ πρὸς στιγμὴν ἔχει καταπέσει. Διότι πόλεις εἶναι οἱ ἄνδρες (τὰ παλληκάρια) κι' ὄχι τὰ τεῖχη καὶ τὰ τεῖχη χωρὶς ἄνδρας».

ΚΕΦ. 84. Σπουδή τῶν ὑποχωρούντων Ἀθηναίων πρὸς διάβασιν τοῦ Ἀσινάρου ποταμοῦ.—Μεγάλη σφαγὴ αὐτῶν κατὰ τὴν διάβασιν καὶ δὴ κατὰ τὴν λαίμαργον πόσιν τοῦ ὕδατος.

Ὁ δὲ Νικίας, ὅταν ἔγινε ἡμέρα [τεθεὶς μπροστὰ ἐπὶ κεφαλῆς], ἐξηκολούθει τὴν πορείαν. Οἱ δὲ Συρακόσιοι καὶ οἱ σύμμαχοι ἐπετίθεντο κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη κτυπῶντες καὶ μὲ τὰ βέλη καὶ μὲ τὰ ἀκόντια. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἔσπευδον νὰ πλησιάσουν πρὸς τὸν Ἀσινάρον ποταμόν, ἐπειδὴ ἀφ' ἐνὸς ἔστενοχωροῦντο μὲν ἀπὸ τὰς ἐπιθέσεις, *αἱ ὁποῖα ἐγίνοντο ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη* (=ὑπὸ τῆς πανταχόθεν προσβολῆς) καὶ πολλῶν ἰσπέων καὶ τοῦ ἄλλου πλήθους, νομίζοντες ὅτι θὰ εἶναι εἰς αὐτοὺς εὐκολώτερον (δηλ. ἤλπιζον ὅτι θὰ εὔρουν τὴν ἡσυχίαν τους πέραν τοῦ ποταμοῦ) ἐὰν διαβοῦν τὸν ποταμόν, ἀφ' ἐτέρου δὲ [ἀναγκαζόμενοι=βιαζόμενοι] ἀπὸ τὰς ταιλαιωρίας καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ πιοῦν (διότι ἐδιψοῦσαν). Ὅτε δὲ ἔφθασαν πλησίον (κοντὰ) εἰς αὐτόν, πέφτουν μέσα χωρὶς τάξιν πλέον, ἀλλὰ [ἐκτός τούτου] καὶ καθένας θέλων νὰ διαβῇ αὐτὸς πρῶτος καὶ οἱ ἐχθροί, *οἱ ὁποῖοι τοὺς ἠκολούθουν ἐκ τοῦ πλησίον* (=ἐπικείμενοι), ἔκαμον τὴν διάβασιν δυσχερεστάτην (πολὺ δυσκολωτέραν). Διότι, ἐπειδὴ ἠναγκάζοντο νὰ προχωροῦν *ὄλοι μαζί* (=ἄθροοι) καὶ ἔπεφτεν ὁ ἕνας ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλον καὶ κατεπάτει (ὁ ἕνας τὸν ἄλλον), καὶ [πίπτοντες] ἐπάνω στὰ δόρατα καὶ τὰς ἀποσκευάς, ἄλλοι μὲν ἀμέσως ἐφρονεύοντο, ἄλλοι δὲ μπλεκόμενοι [εἰς αὐτὰ] παρεσύροντο ὑπὸ τοῦ ὀρέματος [τοῦ ποταμοῦ]. Καὶ οἱ Συρακόσιοι παραταχθέντες εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην τοῦ ποταμοῦ—ἦτο δὲ ἀπόκρημνον—ἐκτύπων ἀπὸ πάνω μὲ τὰ βέλη τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ὅταν ἔπινον πολλοὶ μὲ μεγάλην ὄρεξιν (εὐχαρίστησιν) καὶ ὅταν εὐρίσκοντο ἐν συγχύσει *μέσα εἰς τὴν κοίλην* (στὴ βαθουλὴ κοίτη τοῦ ποταμοῦ [=ἐν κοίλῳ ὄντι τῷ ποταμῷ]). Καὶ οἱ Πελοποννήσιοι καταβάντες [ἐναντίον των] τοὺς ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ πρὸ πάντων ἔσφαζον. Καὶ τὸ νερὸν ἀμέσως ἐμολύνθη, ἐν τούτοις (καὶ ὅμως) καθόλου ὀλιγώτερον δὲν ἐπίνετο (δηλ. ἔπινον ἀκόμη οἱ στρατιῶται) αἱματομένον μαζί μὲ λάσπην, καὶ περιζήτητον ἦτο εἰς τοὺς πολλούς.

ΚΕΦ. 85 Παράδοσις Νικίου εἰς Γύλιππον.— Πρώσις τῆς σφαγῆς καὶ σύλληψις τοῦ στρατεύματος.— Πλησμονὴ τῆς Σικελίας αἰχμαλώτων καὶ σκλάβων.

Τέλος δὲ καὶ ἐπειδὴ πολλοὶ πλέον νεκροὶ ἔκειντο οἱ μὲν ἐπὶ τῶν δὲ μέσα εἰς τὸ ποτάμι καὶ ἐπειδὴ κατεστράφη ἐκ τοῦ στρατεύματος *ἄλλο μὲν* [μέρος] (= τοῦ μὲν) κοντὰ εἰς τὸ ποτάμι, ἄλλο δὲ [τιμῆμα] καί, ἐάν τι διέφυγεν, ἀπὸ τοὺς ἵππεις, ὁ Νικίας *παραδίδεται* (= παραδίδωσι ἑαυτὸν) εἰς τὸν Γύλιππον, ἐπειδὴ εἶχε ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτὸν μᾶλλον παρὰ εἰς τοὺς ἄλλους· καὶ παρεκάλεσεν καὶ ἔκεινον καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους *αὐτὸν μὲν νὰ μεταχειρισθῶν* (= χρῆσασθαι μὲν αὐτῷ), *ὅπως* (= ὅτι) θέλουν, νὰ παύσουν δὲ νὰ φονεύουν τοὺς ἄλλους στρατιώτας. Καὶ ὁ Γύλιππος κατόπιν τούτου διέταξε πλέον νὰ τοὺς συλλαμβάνουν ζωντανούς. *Καὶ οὕτω* (= καὶ) καὶ τοὺς λοιπούς, ὅσους δὲν ἀπέκρουσαν— ὑπῆρξαν δὲ οὗτοι πολλοὶ— τοὺς ἔφεραν ζωντανούς, καὶ ἐναντίον τῶν τριακοσίων, οἱ ὅποιοι ἐν καιρῷ νυκτὸς εἶχον διαφύγει τῆς φρουρᾶς (πέρασαν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν φρουρὰν καὶ ἐβγήκαν ἔξω), ἀφ' οὗ ἔστειλαν *διὰ νὰ τοὺς καταδιώξουν* (= τοὺς διώξομένους: μετ. τελική, σκοπόν), τοὺς συνέλαβον. Τὸ συναθροισθὲν μὲν λοιπὸν [μέρος] τοῦ στρατεύματος πρὸς ὄφελος τοῦ δημοσίου δὲν ἦτο πολὺ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐκλάπη, ἦτο πολὺ, καὶ ἐγένισεν ὅλη ἡ Σικελία ἀπὸ αὐτοὺς (τοὺς αἰχμαλώτους Ἀθηναίους), διότι δὲν εἶχον παραδοθῆ διὰ συνθήκης, καθὼς ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι συνελήφθησαν μὲ τὸν [στρατηγὸν] Δημοσθένην καὶ ἀρκετὸν δὲ μέρος τοῦ στρατοῦ ἀπέθανε (ἐφονεύθη): διότι βεβαίως ἡ σφαγὴ ὑπῆρξε πάρα πολὺ μεγάλη καὶ ἀπὸ καμμίαν (ἄλλην σφαγὴν) δὲν ὑπῆρξε μικροτέρα, ἀπὸ ὅσας ἔγιναν εἰς τοῦτον τὸν Σικελικὸν πόλεμον. Καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐπιθέσεις, *αἱ ὅποια ἐγένοντο συχνὰ κατὰ τὴν πορείαν* (= ταῖς συχναῖς γενόμεναις κατὰ τὴν πορείαν), δὲν εἶχον σκοτωθῆ ὀλίγοι (δηλ. εἶχον φονευθῆ πολλοί). Πλὴν ὅμως καὶ πολλοὶ δὲ διέφυγον, ἄλλοι μὲν καὶ ἀμέσως (δηλ. τότε πού παρεδίδοντο), ἄλλοι δὲ καὶ ἀφ' οὗ ἔγιναν δοῦλοι καὶ κατόπιν ἀποδιδράσκοντες. Εἰς τούτους [τοὺς δραπετεύοντας δηλ.] δὲ καταφύγιον ἦτο ἡ πόλις Κατάνη.

ΚΕΦ. 86. Φυλακίσις αἰχμαλώτων εἰς λατομεῖα.—Σφαγὴ στρατηγῶν Νικίου καὶ Δημοσθένους ὑπὸ Συρακοσίων, παρὰ τὴν γνώμην τοῦ Γυλίππου.—Κρίσεις συγγραφῶς διὰ τὸν ἀνάξιον φόνον τοῦ Νικίου.

Οἱ Συρακόσιοι δὲ καὶ οἱ σύμμαχοι ἄφ' οὗ συνήθροισαν, καὶ ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους, ὅσους ἠμποροῦσαν περισσοτέρους καὶ ἄφ' οὗ ἐπῆραν καὶ τὰ λάφυρα, ἐπέστρεψαν πάλιν εἰς τὴν πόλιν [τούς, τὰς Συρακούσας]. Καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἐκ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἐκ τῶν συμμάχων εἰς τὰ λατομεῖα, ἐπειδὴ ἐνόμισαν, ὅτι ἐκεῖ ἦτο πάρα πολὺ ἀσφαλὴς ἢ φρουρησις, τὸν Νικίαν δὲ καὶ τὸν Δημοσθένην, *παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ Γυλίππου* (=ἄκοντος Γυλίππου) ἔσφαξαν. Διότι ὁ Γυλίππος εἶχε τὴν γνώμην, ὅτι θὰ ἦτο μέγα κατόρθωμα *γιν' αὐτὸν* (=οἱ εἶναι...) ἐκτὸς τῶν ἄλλων νὰ φέρῃ εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους (εἰς τὴν Σπάρτην) καὶ τοὺς ἀρχηγούς τοῦ ἀντιπάλου στρατεύματος. Συνέβαινε δὲ ὁ μὲν ἕνας νὰ εἶναι πάρα πολὺ ἐχθρὸς (μισητὸς) πρὸς αὐτοὺς (τοὺς Λακεδαιμονίους), δηλαδὴ ὁ Δημοσθένης, διὰ τὰ ἐν τῇ νήσῳ [Σφακτηρίᾳ] καὶ ἐν Πύλῳ πραχθέντα, τὸν δὲ [Νικίαν] διὰ τὰ ἴδια (ζητήματα) πάρα πολὺ ἀγαπητόν· διότι ὁ Νικίας *μετὰ προθυμίας* (μετὰ ζήλου) *εἰργάσθη* (=προθυμήθη), διὰ νὰ πείσῃ τοὺς Ἀθηναίους νὰ κάμουν συνθήκην πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἐπὶ τῷ ὄρω (=ὥστε: μὲ τὸν ὄρον) ν' ἀφίσουν τοὺς εἰς τὴν νῆσον [Σφακτηρίαν] συλληφθέντας ἄνδρας τῶν Λακεδαιμονίων. *Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους* (=ἄνθ' ὧν) καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν ἀγαποῦσαν καὶ ἐκεῖνος *δώσας μεγάλην πίστιν* (ἐμπιστοσύνην) (=οὐχ ἥκιστα πιστεύσας) παρέδωκε τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸν Γυλίππον. Ἀλλὰ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς Συρακοσίους, καθὼς διεδίδετο, ἄλλοι μὲν διότι ἐφοβήθησαν, διότι πρὸς αὐτὸν εἶχον ἔλθει εἰς συνενοήσεις, μήπως, βασανιζόμενος (πιεζόμενος διὰ βασάνων) διὰ τὸ τοιοῦτον πράγμα, διαταράξῃ αὐτοὺς ἐν μέσῳ τῆς χαρᾶς τῶν (τῆς εὐτυχίας τῶν), οἱ ἄλλοι δέ, καὶ *πρὸ πάντων* (=οὐχ ἦτιον: καὶ μάλιστα) οἱ Κορίνθιοι [δείσαντες=ἐπειδὴ ἐφοβήθησαν] μήπως, *ὡς εἶναι ἐπόμενον* (=δή: φυσικὸν) ἄφ' οὗ πείσει μερικούς, γιατί ἦτο πολὺ πλούσιος, ἀποδράσῃ (δραπετεύσῃ) καὶ [ἔτσι] δημιουργηθῇ καὶ πάλιν ἀπὸ αὐτὸν κανένα νεώτερον εἰς αὐτοὺς (δηλ. μήπως ἔχουν νέες φασαρίες μὲ αὐτόν), [γιν' αὐτοὺς τοὺς λόγους] ἄφ' οὗ ἔπεισαν τοὺς συμμάχους τὸν ἐφόνευσαν. Καὶ ὁ μὲν [Νικίας] ἀπὸ τέτοιαν αἰτίαν ἢ σχεδὸν μὲ ἄλλην ὁμοίαν μὲ αὐτὰς εἶχε φονευθῆ, ἂν καὶ δὲν ἦτο ἄξιος (δὲν τοῦ ἄξιζε) τοῦλάχιστον ἀπὸ τοὺς συγχρόνους μου Ἕλληνας νὰ φθάσῃ σὲ τέτοιο σημεῖον δυστυχίας (νὰ ἔξη δηλ. τέτοιο τέλος) *διὰ τὴν ὄλην συμπεριφορὰν του* (=διὰ τὴν πᾶσαν ἐπιτήδευ-

σιν), ἡ ὁποία ἦτο κανονισμένη πρὸς τὴν ἀρετὴν (ἔτινε πάντοτε πρὸς τὴν ἀρετὴν, πρὸς τὸ καλὸ).

ΚΕΦ. 87. Βάσανα καὶ ταλαιπωρίαί, ὡς ὑπέφερον οἱ αἰχμάλωτοι εἰς τὰ λατομεῖα.—Κρίσεις συγγραφῆς ἐπὶ τῆς καταστροφῆς

Τοὺς δὲ εἰς λατομεῖα [αἰχμαλώτους] οἱ Συρακόσιοι με *σκληρότητα* (=χαλεπῶς) κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους (κατ' ἀρχάς) μετεχειρίσθησαν. Διότι εἰς κοῖλον (βαθουλόν, σὺν λάκκον) ἰχώρον εὕρισκομένους [οἱ αἰχμάλωτοι] *καὶ μάλιστα* (=καί: ἐπιτα.) πολλοὺς [ἄνθρωποι] μέσα με ὀλίγον ἰχώρον, καὶ οἱ ζέστες τοῦ ἡλίου καὶ ὁ ἀποπνικτικὸς καύσων ἀκόμη τοὺς ἐστενοχώρει, *διότι εὐρίσκοντο εἰς τὸ ὑπαιθρον* (=διὰ τὸ ἀστέγαστον: χωρὶς στέγην) καὶ αἱ ἐπερχόμεναι (ἕστερα ἀπὸ τὰς καυστικὰς ἡμέρας) φθινοπωριναὶ καὶ ψυχραὶ νύκτες διὰ τῆς μεταβολῆς τῆς θερμοκρασίας *προεκάλουν ἀσθενείας* (=εἰς ἀσθένειαν ἐνεωτέριζον: δηλ. ἐπέφερον ἀποτέλεσμα καταλήγον εἰς ἀσθένειαν), καὶ ἐπειδὴ αὐτοὶ ἔκαμνον ὅλα (δηλ. ἐξεπλήθρουν τὰς ἀνάγκας τῶν, ἐπλύνοντο, ἀποπατοῦσαν, ἐπέτουν τὰ ἀπορρίματα γενικῶς καὶ τὰς ἀκαθαρσίας τῶν) *λόγω τοῦ στενοῦ χώρου* (=διὰ στενοχωρίαν) εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, καὶ ἐπειδὴ ἀκόμη εἶχον συσσωρευθῆ μαζί ὁ ἕνας ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλον οἱ νεκροί, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀπὸ τὰ τραύματα καὶ λόγω τῆς μεταβολῆς τῆς θερμοκρασίας καὶ τὰ τοιαῦτα ἀπέθαινον καὶ μυρωδιὰς (βρωμα) δὲν ἦσαν ὑποφερταί, καὶ συγχρόνως ἀπὸ τὴν πείναν καὶ ἀπὸ τὴν δίψαν *τὰ βάσανά τους ἠῤῥξαν* (=ἐπιέζοντο)—διότι ἔδιδον εἰς τὸν καθένα ἐξ αὐτῶν ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας μίαν κοτύλην νερὸ καὶ δύο κοτύλας ψωμί—καὶ ἄλλα ὅσα εἶναι ἐπόμενον, εἰς τέτοιον τόπον ὅταν ἔχουν πέσει, νὰ κακοπάθουν, κανὲν [δὲν ὑπῆρξε], τὸ ὁποῖον δὲν τοὺς συνέβη (δηλαδὴ ἀπὸ κανένα δεινόν, βάσανον, ποῦ δύναται νὰ πάθῃ κανεὶς σὲ τέτοια αἰχμαλωσία, δὲν ἐγλύτωσαν). Καὶ καμμιὰ ἐβδομηνηταριὰ μὲν ἡμέρες *ἔζησαν ἔτσι στριμωγμένοι* (=διηκίθησαν οὕτω ἄθροοι). Κατόπιν τοὺς ἄλλους ἐκτὸς τῶν Ἀθηναίων καὶ ἐὰν μερικοὶ ἀπὸ τοὺς Σικελιώτας ἢ τοὺς Ἰταλοὺς ἐξεστράτευσαν μαζί (μὲ τοὺς Ἀθηναίους) ἐπώλησαν. Οἱ ὅλοι δὲ συλληφθέντες, με ἀκρίβειαν μὲν εἶναι δύσκολον νὰ τοὺς ὀρίσῃ κανεὶς, *ἀλλ' ὅμως* (=ὅμως δὲ) δὲν ἦσαν ὀλιγώτεροι ἀπὸ ἐπτὰ χιλιάδες. Καὶ συνέβη τοῦτο τὸ γεγονός τὸ ἑλληνικὸν (ὄχι βαρβαρικὸν) ἀπὸ ὅλα, [ὅσα συνέβησαν] κατὰ τοῦτον ἔδῳ τὸν πόλεμον τὸ σπουδαιότατον, *κατὰ δὲ*

1. Τὸ μέρος αὐτὸ ἦτο σὺν μία τεραστία γοῦβα, ἕνας τεράστιος λάκκος εἰς τὸν ὁποῖον μόλις χωροῦσαν τόσες χιλιάδες ἄνθρωποι.

τὴν γνώμην μου (=δοκεῖν δ' ἔμοι γε) ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα Ἑλληνικὰ ἔργα, ὅσα ἔξ ἀκοῆς γνωρίζομεν καὶ διὰ τοὺς νικητὰς λαμπρότατον καὶ διὰ τοὺς ἠττηθέντας (νικηθέντας) καταστρεπτικώτατον· διότι καθ' ὅλα (ὡς πρὸς ὅλα) τελείως νικηθέντες καὶ εἰς τίποτε οὐδεμίαν μικρὰν ζημίαν (κακοπάθειαν) παθόντες (δηλ. εἰς ὅλα καὶ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἔπαθον μεγάλας καταστροφάς), καὶ πεζικὸς στρατὸς καὶ πλοῖα καὶ τὰ πάντα (=οὐδὲν ὅτι) ἔπαθον πανωλεθρίαν κατὰ τὸ λεγόμενον (ὅπως λένε!), καὶ ὀλίγοι ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἐπέστρεψαν ὀπίσω εἰς τὰς πατρίδας των. Ταῦτα (τὰ ἄνωτέρω) [εἶναι] τὰ περὶ τὴν Σικελίαν¹ συμβάντα.

BIBLION Η'.

ΚΕΦ. 1. Δυσπιστία ὡς πρὸς τὴν ἀγγελίαν τῆς καταστροφῆς.— Ὀργὴ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ λαοῦ κατὰ τῶν προτεινάντων ῥητόρων καὶ μάντεων.— Ἀπελπιστικὴ ἢ θέσις τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας.— Ἀπόφαισις ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἐκλογὴ «προβούλων».

Ὅταν δὲ ἦλθεν ἡ εἶδησις (=ἠγγέλθη) εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐπὶ μακρὸν χρόνον (=ἐπὶ πολὺ: διάστημα χρόνου) ἔδυσπίστουν καὶ εἰς τοὺς πλέον γνωστοὺς (ἢ ἀξιολίστους) ἐκ τῶν στρατιωτῶν, οἱ ὅποιοι διέφυγον ἀπὸ αὐτὴν τὴν καταστροφὴν (=ἔξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου) καὶ οἱ ὅποιοι ἀνήγγελλον καθαρὰ (μὲ σαφήνειαν, χωρὶς ἀσάφειας καὶ ψευτιῆς ἢ μπερδεμένες κουβέντες) [τὸ συμβάν], μήπως τοιουτοτρόπως βέβαια δὲν εἶχον καταστροφῆ παντελῶς (δηλ. δὲν μπορούσαν νὰ πιστέψουν σὲ τέτοια μεγάλη καταστροφὴ)· καὶ ὅταν ἐπείσθησαν, ἀγανακτοῦσαν (χαλεποὶ ἦσαν) μὲν ἐναντίον τῶν ῥητόρων, οἱ ὅποιοι παρεκίνησαν τὸν λαὸν εἰς τὴν ἐκστρατείαν, ὡσὰν νὰ μὴ τὴν ἐψήφισαν, (αὐτὴν τὴν ἐκστρατείαν), ὠργίζοντο δὲ καὶ ἐναντίον τῶν χρησμολόγων καὶ ἐναντίον τῶν μάντεων καὶ ἐναντίον ὅλων ἐκείνων, ὅσοι (=ὅπόσοι τι) τότε ἔδωκαν εἰς αὐτοὺς ἐλπίδας διὰ (προφητειῶν), ὅτι θὰ καταλάβουν τὴν Σικελίαν. Ὅλα δὲ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη καὶ τοὺς ἑλύπουσαν (τοὺς προξενοῦσαν λύπην) καὶ τοὺς εἶχε περικυκλώσει (τοὺς εἶχε) καταλάβει φόβος καὶ πάρα πολὺ μεγάλη βεβαίως κατάπληξις. Διότι συγχρόνως μὲν βαρέως ἔφερον καὶ καθένας πολίτης

1. Δηλ. αὐτὸς εἶναι ὁ λεγόμενος Σικελικὸς πόλεμος.

χωριστὰ καὶ [δολόκληρος] ἡ πόλις, εἶχον στερηθῆ (=στερόμενοι ἦσαν) καὶ πολλῶν ὀπλιτῶν καὶ ἱππέων καὶ νεολαίας, τὴν ὁποίαν ἔβλεπον ὅτι δὲν ἠδύναντο ν' ἀντικαταστήσουν δι' ἄλλους· συγχρόνως δὲ ἦσαν ἀπελπισμένοι (=ἀνέλπιστοι ἦσαν) ὅτι θὰ σωθοῦν εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν μὴ βλέποντες οὔτε ἀρκετὰ πλοῖα εἰς τοὺς νεωσοίκους (εἰς τοὺς ναυστάθμους), οὔτε ἀρκετὰ χρήματα εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον (=ἐν τῷ κοινῷ) οὔτε πληρώματα διὰ τὰ πλοῖα, καὶ ἐνόμιζον, ὅτι οἱ ἀπὸ τῆς Σικελίας ἐχθροὶ εὐθύς (τότε ἀμέσως, σὲ μία ἡμέρα) θὰ πλεύσουν μετὰ ναυτικὸν (μετὰ τὸν στόλον τῶν) ἐναντίον τοῦ Πειραιῶς, ἀφ' οὗ ἄλλως τε εἶχον νικήσει καὶ μιὰ τόσο μεγάλη νίκη (=καὶ τοσοῦτον νικήσαντας), καὶ [ἐνόμιζον] ὅτι οἱ ἐν Ἑλλάδι (=οἱ αὐτόθεν) ἐχθροὶ τότε βέβαια, καὶ ἀφ' οὗ μάλιστα εἶχον διπλασιάσει ὅλας τὰς προπαρασκευὰς τῶν (=διπλασιῶς πάντα παρεσκευασμένους) μετὰ τὸν στρατὸν τοὺς (=κατὰ κράτος: μετὰ ὅλας τὰς στρατιωτικὰς τῶν δυνάμεις) πλέον καὶ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν θὰ ἐπιτεθοῦν, καὶ ὅτι οἱ σύμμαχοί τῶν (δηλ. τῶν Ἀθηναίων) μαζί με αὐτοὺς (ὅτι θὰ ἐπέλθουν ἐναντίον τῶν) ἀφ' οὗ ἐπαναστατήσουν. Ἀλλ' ὅμως οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τὰ ὑπάρχοντα μέσα (ἐφάνη καλὸν) ἀπεφάσισαν νὰ μὴ καμφθοῦν, ἀλλὰ νὰ προετοιμάζονται καὶ [νὰ ἐτοιμάζονται] καὶ ναυτικόν, ἀπ' ὅπου (=ὅθεν) ἠμποροῦσαν νὰ ἐξοικονομήσουν (νὰ πορισθοῦν) ξύλα καὶ χρήματα καὶ νὰ λάβουν ἐξασφαλιστικὰ μέτρα (=εἰς ἀσφάλειαν ποιέσθαι) κατὰ τῶν συμμάχων, καὶ πρὸ παντὸς κατὰ τῆς Εὐβοίας, καὶ νὰ κάμουν οἰκονομίας (=εἰς εὐτέλειαν σωφρονίσαν) εἰς μερικὰ ἀφορῶντα τὴν διοίκησιν τῆς πόλεως καὶ νὰ ἐκλέξουν μίαν ἀρχὴν ἀπὸ γεροντοτέρους ἄνδρας, οἱ ὅποιοι περὶ τῆς παρούσης καταστάσεως, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει καιρὸς (δηλ. συμφώνως μετὰ τὰς περιστάσεις) νὰ προβουλευθοῦν¹. Καὶ καθόλου ἐνώπιον τοῦ αἰφνιδίου φόβου ἦσαν ἔτοιμοι (πρόθυμοι) νὰ πειθαρχοῦν, καθὼς συμβαίνει εἰς τὸν λαὸν [εἰς τοιαύτας περιστάσεις]. Καὶ καθὼς ἀπεφάσισαν, αὐτὰ ἔκαμνον καὶ τὸ θέρος ἐτελείων (εὐρίσκετο εἰς τὸ τέλος του).

1. Δηλαδή ἀντὶ νὰ συνέρχονται Βουλαί, Ἐκκλησία τοῦ δήμου—ποὺ ἐχρειάζοντο πολλὰς ἡμέρας καὶ δυσκόλως ἐλαμβάνοντο ἀποφάσεις— νὰ συνέρχονται αὐτοὶ οἱ ὀλίγοι ἄρχοντες καὶ νὰ λαμβάνουν ταχεῖας καὶ ἔξικας ἀποφάσεις. Οἱ ἄρχοντες οὗτοι ἐκλήθησαν πρόβουλοι.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ Δ. Φ.

(Πρόην Γυμνασιάρχου)

ΟΔΟΣ ΦΙΛΟΘΕΑΣ & ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ
(παρά τὸ Μητροπολιτικὸν Μέγαρον)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Πολοῦνται ἐν τῷ Ἐκδοτικῷ ἡμῶν Οἴκῳ αἱ κάτωθεν πρωτότυποι σχολικαὶ μεταφράσεις τοῦ κ. Ἰωάννου Θ. Ρώσση γυμνασιάρχου.

Διὰ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν τάξιν τῶν Ἡμιγυμνασίων καὶ ἑξαταξίων Γυμνασίων.

α') Ἀρριανοῦ ἀνάβασις Ἀλεξάνδρου Δρ. 10.— β') Νεκρικοὶ Διαλόγοι Δρ. 10.— γ') Ξενοφώντος Κύρου ἀνάβασις-Τεῦχος α'. Δρ. 8. Τεῦχος β'. Δρ. 6.— *Δεξιὸν ἀνωμάτων Ῥημάτων.*

Διὰ τὴν τρίτην τάξιν τῶν ἑξαταξίων Γυμνασίων.

α') Ἀυσίου λόγος. Τεῦχος α'. Δρ. 6.— Τεῦχος β'. Δρ. 6.— β') L'homme de viris illustribus Δρ. 8.— γ') Λατινικοῦ ἀναγνωσματορίου Δρ. 8.— δ') Κύρου παιδεία Δρχ. 12,50 — ε') Ἰσοκράτους Λόγοι. Τεῦχος α'. Δρχ. 12,50.— στ') Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον Δρχ. 6.— ζ') Ἰσοκράτους—ἀρεοπαγηκός.

Διὰ τὴν τετάρτην τάξιν τῶν ἑξαταξίων Γυμνασίων.

α') Θουκυδίδου Ξυγγραφῆς Δρ. 10.— β') Ὀμήρου Ὀδύσσεια Α—Ζ Δρ. 8.— γ') Ὀμήρου Ὀδύσσεια Ε—Ι Δρ. 10— δ') Δημοσθένους Ὀλυμπιακοὶ Δρ. 10.— ε') Βίοι Κορινθίου Νέκωτος Δρ. 8.— ς') Καίσαρος de bello civili Δρ. 7.

Διὰ τὴν πέμπτην τάξιν τῶν ἑξαταξίων Γυμνασίων.

α') Δημοσθένους α' Φιλιππικὸς καὶ περὶ Εἰρήνης Δρ. 10.— Δημοσθένους β' Φιλιππικὸς Δρ. 6.— β') Δημηγορίαι Θουκυδίδου Δρ. 6.— γ') Ὀμήρου Ἰλιάς Α' Δρ. 6.— δ') Ὀμήρου Ἰλιάς Ζ' Δρ. 6.— ε') Ἀπολογία Σωκράτους Δρ. 10.— ς') Κρίτων Πλάτωνος Δρ. 8.— ζ') Λυρικὴ Ἀνθολογία Δρ. 10.— η') Γ' Κατιλινακὸς Δρ. 6.— θ') Δ' Κατιλινακὸς Δρ. 6.— ι') Ἐπιστολαὶ Κικέρωνος Δρ. 10.— ια') Ὀβιδίου Μεταμορφώσεις Δρ. 10.— ιβ') Θεοφράστου Χαρακτήρες Δρ. 10.— ιγ') Λουκιανοῦ Χάρων ἢ Ἐπισκοποῦντες Δρ. 6.— ιδ') Λουκιανοῦ Τίμων ἢ Μισάνθρωπος Δρ. 10.— ιε') Ὑπὲρ Ἀρχίου Ποιητοῦ Δρ. 8.

Διὰ τὴν ἕκτην τάξιν τῶν ἑξαταξίων Γυμνασίων.

α') Ἀντιγόνη Σοφοκλέους Δρ. 10.— β') Οἰδίπους Τύραννος Σοφοκλέους Δρ. 12,50. γ') Ὀμήρου Ἰλιάς Ο—Π Δρ. 8.— δ') Ὀμήρου Ἰλιάς Ρ—Σ Δρ. 8.— ε') Ὀμήρου Ἰλιάς Τ—Χ Δρ. 10. ς') Ὀμήρου Ἰλιάς Ψ Δρ. 8.— ζ') Ὀμήρου Ἰλιάς Ω Δρ. 8.— η') Αἰνεὶς Οὐεργιλίου βιβλ. α' καὶ β' Δρ. 10.— θ') De officiis Κικέρωνος Δρ. 10.— ι') Ὁρατίου Ὠδαὶ Δρ. 10 — ια') Εἰδύλλια Θεοκρίτου Δρ. 6.— ιβ') Ἐπιτάφιος Περικλέους Δρ. 6.— ιγ') Somnium Scipionis M. Τυλίου Κικέρωνος Δρ. 8.— ιδ') Σοφοκλέους Ἠλέκτρα Δρ. 12,50.

Διάφορα Μεταφράσεις.

α') Ἀρριανοῦ Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασις Δρ. 8.— β') Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων Πολιτεία Δρ. 8.— γ') Ἡροδότου Μῦσαι Δρ. 10.— δ') Πλουτάρχου Θεμιστοκλῆς Δρ. 10.— ε') Πλουτάρχου Ἀριστείδης Δρ. 10.— η') Ἀπομνημονεύματα Ξενοφώντος Δρ. 12,50— θ') Τιβέριος καὶ Γάϊος Γράχχοι Δρ. 12,50— ι') Ἅγις καὶ Κλεομένης Δρ. 12,50. ια') Θουκυδίδου Ἱστορ. βιβλ. Α' Δρ. 6.— ιβ') Θουκυδίδου Ἱστοριῶν βιβλ. Β' Δρ. 6.

Τιμᾶται Δραχμῶν 10.—

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς